

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 31. LETO: XXVII

JESENICE, DNE 17. AVGUSTA 1978

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometa davka po pristojnem mnenju št. 421/1-72

DOSEŽENA PROIZVODNJA V JULIJU PRECEJ POD PLANOM

Mesec julij je znan po tem, da so proizvodni dosežki vsako leto običajno najnižji. Vzroka sta tudi znana: velika odsotnost zaposlenih zaradi dopustov in poletje z vročino. Vendar proizvodnja tudi ob upoštevanju teh neugodnih pogojev v letošnjem juliju ni bila dobra.

Pri skupni proizvodnji je bila glede na družbeni plan predvidena količina dosežena 95,4 % kar je za 3,4 % manj kot v prvem polletju, pri gotovi proizvodnji pa samo 85,0 %, oziroma 10,8 % manj kot v obdobju januar–junij. Tako velika razlika med skupno in gotovo proizvodnjo je nastala zaradi dobrega dela plavžev in martinarne, ki nimata gotove proizvodnje. Sicer pa je bilo stanje v posameznih TOZD naslednje:

TOZD PLAVŽ

Oba plavža sta v juliju ob zelo dobrem delu izboljšala junijski rekordni mesečni proizvodni dosežek za 258 ton. Tudi poraba vsipnega koksja je bila doslej najnižja in sicer 621,7 kg na tono groblja.

TOZD JEKLARNA

Martinarna je kljub težkim delovnim pogojem v vročih dneh presegla v juliju z družbenim planom predvideno proizvodnjo za 4,6 %. V elektro jeklarni je potekalo obratovanje slabše in je precej zaostala za planirano količino.

Izpolnjevanje kvalitetnega asortimenta je bilo v jeklarni v juliju nekoliko boljše kot v juniju. Od skupno 654 naročenih šaržev je bilo 156 ali 24 % menjav, rezervnih in zgrešenih. V juniju je bilo teh šarž 28 %. Nekoliko pa se je v primerjavi z junijem poslabšalo stanje pri vlišanju šarž kvalitete Dinamo. Skupno je bilo šarž te kvalitete naročenih 97, odlihtih pa 85, ali 87,6 % (v juniju 95,7 %).

NEKAJ ZANIMIVOSTI O PROIZVODNJI SUROVEGA ŽELEZA

V sosednji Avstriji so imeli leta 1960 letno proizvodnjo 2.232.000 ton surovega železa v devetih plavžih. Povprečna letna proizvodnja na enoto je znašala torej 223.000 ton. Petnajst let kasneje, leta 1975 so v sedmih plavžih proizvedli 3.056.000 ton pri povprečni letni proizvodnji 436.600 ton na enoto. Vsi avstrijski plavži so imeli leta 1975 koristno prostornino pod 1200 kub. metrov.

Druga sosedja – Italija, je imela leta 1960 letno proizvodnjo 2.683.000 ton surovega železa iz 13 plavžev, od tega je imelo 12 plavžev koristno prostornino pod 1.200 kub. metrov in en plavž med 1.200 in 2.000 kub. metrov. Povprečna letna proizvodnja na enoto je znašala 206.400 ton. Leta 1975 so imeli v Italiji letno proizvodnjo 11.350.000 ton v 18 plavžih, od tega jih je ostalo s koristno prostornino pod 1.200 kub. metrov še deset, tri imajo prostornino med 1.200 do 2.000 kub. m, štirje med 2.000 do 2.800 in en plavž 4.552 kub. metrov. Povprečna letna proizvodnja na enoto je znašala 630.500 ton.

V Zahodni Nemčiji je bilo leta 1960 še 156 plavžev in od teh 152 s prostornino po 1200 kub. metrov, samo štirje s prostornino med 1.200 in 2.000 kub. metri. Pri letni proizvodnji 25.739.000 ton je bila povprečna proizvodnja na enoto 165.000 ton. Leta 1975 je bila letna proizvodnja

30.074.000 ton, v vseh 82 plavžih. V petnajstih letih so ustavili 74 manjših plavžev, nekaj so jih predelali, nekaj zgradili novih tako, da so imeli za proizvodnjo 30 milijonov ton samo

(Nadaljevanje na 6. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRODAJA V JULIJU ŠKORAJ NA PLANIRANI VIŠINI

V juliju smo dosegli s prodajo 32.305 ton naših izdelkov 385,4 milijona din realizacije. Od tega je bilo 376,4 milijona din iztrženo za osnovno proizvodnjo, 1,8 milijona za energijo ter 7,3 milijona za storitve in ostalo. Povprečna prodajna cena je bila 11.647 din za tono, kar je v primerjavi s povprečno ceno za planirani asortiment 1330 din več. Medtem ko planirane prodaje po količini nismo dosegli – zaostanek je 5030 ton ali 13 %, je bila dosežena realizacija le za dobra dva odstotka pod planirano višino. Bolj kot boljši asortiment so na to vplivale višje dosežene prodajne cene.

V primerjavi z lanskoletno julijsko realizacijo je letošnja višja za

40 %, pri čemer smo prodali za 11 % več naših proizvodov, pri tem pa dosegli 2474 din za tono višjo prodajno ceno.

Primerjava mesečnih količin prodanih izdelkov po TOZD s planiranimi kaže največje preseganje na bluminu v TOZD Valjarna bluminu – štekel (za 350 %, kar je skupaj z 20 % višjo realizirano prodajno ceno prineslo 7,3 milijona din realizacije, oziroma 443 % več kot smo planirali na ta mesec).

Za 8 % večja od plana je bila tudi prodaja elektrod v TOZD Elektrode, kar je prineslo za 6,5 % višjo realizacijo, medtem ko je dosežena cena nekoliko nižja od planirane (98,6 %).

Večji zaostanek za planirano prodajo je imela v juliju TOZD Valjarna žice in profilov zaradi težav v proizvodnji, ter TOZD profilarna, ki je prodala v povprečju 23 % manj kot smo planirali. Vendar je zaradi 15 %

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 7. strani)

DELO SEKTORJA ZA EKONOMIKO IN ORGANIZACIJO V PRVEM POLLETJU

V današnjem sestavku predstavljamo delo sektorja za ekonomiko in organizacijo v prvem polletju, kakor je predstavljeno v polletnem poslovnem poročilu Železarne.

ODDELEK ZA EKONOMSKE ANALIZE IN PLANIRANJE

Z novo organiziranostjo v Železarni, ki je bila tudi uradno registrirana s 1. 1. 1978, so bile pred oddelek postavljene tudi nove naloge. Obseg dela, predvsem pri rednih nalogah, se je izredno povečal, saj je bilo potrebno zadostiti zakonskim predpisom predvsem na področju izdelave poročil za republiške in zvezne organe po posameznih registriranih poročevalskih enotah, katerih je z novo reorganizacijo znatno več.

Kljub povečanemu obsegu dela trenutno še ob izjemnih naporih sodelavcev rokovno ne kasnijo in so v prvem polletju naloge opravili v predpisanih terminskih roku.

V mesecu januarju in delno v februarju se je še nadaljevalo delo na obdelavi plana za leto 1978 po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih za obdelavo na računalniku.

DELOVNA ORGANIZACIJA SLOVENSkih ŽELEZARN ZA BLAGOVNI PROMET

V letu 1977 in prva meseca letošnjega leta, ko se je oblikoval nov samoupravni sporazum o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela SŽ, so bile po TOZD in delovnih organizacijah širše razprave in ocenjevanje uspehov dosedanjega združevanja dela in sredstev slovenskega železarstva. Ugotovljeno je bilo, da so SŽ v minulem desetletnem obdobju dosegli velik napredek v fizičnem in zlasti vrednostnem obsegu proizvodnje in poslovanja, jačanju materialnega potenciala ter na področju samoupravne organiziranosti. Medtem ko so bile leta 1968 med seboj nepovezane železarne Jesenice, Ravne in Štore v poslovnih izgubah, sedaj skupaj s predelovalnimi delovnimi organizacijami tvorijo veliko in poslovno zdravo sestavljeno organizacijo združenega dela SLOVENSKE ŽELEZARNE.

(Nadaljevanje na 9. strani)

(Nadaljevanje na 7. strani)

Sodelavec – upravljaec traku na aglomeraciji

ŠE VEČ ŽELEZARJEV MED PROSTOVOLJNE KRVODAJALCE

Kakor vsako leto bo tudi letos na Jesenicah prostovoljna krvodajalska akcija, ki jo s pomočjo občinskega odbora Rdečega križa Jesenice izvaja zavod za transfuzijo krvi Ljubljana. Letošnji odvzem krvi bo v dneh 5., 6., 7., 8., 12. in 13. septembra v prostorih Delavskega doma na Jesenicah.

Velikega pomena te humane prostovoljne akcije se zaveda vedno več delovnih ljudi in občanov, ki se vsako leto v velikem številu odzovejo pozivu Rdečega križa. Zaradi vedno večjega števila prometnih in drugih nesreč ter poškodb pri delu, kakor tudi zaradi sodobnejšega načina zdravljenja obolenj, se kaže tudi potreba po večjih količinah krvi. To pa seveda zahteva tudi vedno večja prizadevanja, da se za to humano dejavnost pridobi še več prostovoljnih krvodajalcev. Zato bi vsa naša prizadevanja morala biti usmerjena v to, da vsak zdrav in polnoleten občan postane krvodajalec, da bi pomagal reševati življenja in zdraviti obolenje.

V prizadevanja za pridobivanje novih prostovoljnih krvodajalcev bi se zato morali poleg aktivistov Rdečega križa vključiti tudi sindikalni delavci in drugi družbenopolitični aktivisti. Kajti to je akcija za človeka, za pomoč ob najhujšem, kar lahko doleti slehernega izmed nas. Zato pri tem ne bi smeli razmišljati in se pridružiti številnim prostovoljnim krvodajalcem.

Zato sodelavke in sodelavci ne čakajte, da bodo aktivisti prišli do vas, temveč se čim prej sami prijavite pri vaših personalnih službah. Ker v naši železarni visoko cenimo prostovoljno krvodajalstvo, smo že v samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela vgradili določilo, da delavcem, prostovoljnim krvodajalcem na dan odvzema pripadajo štiri ure izredno plačanega dopusta.

USTVARITI POGOJE ZA INOVACIJSKO DELO

Značilnost sedanjega časa je v tem, da prihajamo vedno bolj do spoznanja, da je nujno v proizvodne odnose vključevati inovacije kot rezultat znanja. S takšnim gledanjem na inovacijsko dejavnost lahko dobimo nove moči za kvalitetno delo in večjo moč v konkurenčnem boju.

O inovacijah ne bi mogli govoriti kot o neki posebni dejavnosti, kajti inovacije morajo biti del vsakdanjega dela v TOZD, vključenega v vsakodnevno proizvodno prizadevanje. Postati morajo ustvarjalni del v celotnem sistemu proizvodnje. Proizvodni proces v posamezni TOZD teče v okviru splošnih spoznanj iz preteklosti in sedanjosti do konkretnega produkta, ki je cilj vsake TOZD. Ves ta proces je sicer povezan z aplikativnim raziskovanjem, vendar pa pri doseganju posameznega produkta vse premalo upoštevamo lastne zmogljivosti kreativnega dela, oziroma vse premalo posegamo v inovacijske procese optimiziranja, kriterija stroškov, časa, rizika itd. Kajti tudi tu bi našli kritične elemente, ki bi preusmerjali naše odločitve v prizadevanja pri iskanju lastnih, boljših rešitev. Tudi takšno razčiščevanje vsebinske problematike različnih funkcionalnih področij lahko omogoči, da posamezne člene verige v proizvodnem procesu bolj trdno sklenemo s stališča boljše ekonomske učinkovitosti. Pri iskanju praktičnih, pri vsakdanjem delu sprejemljivih poti za raz-

širjanje inovacijske dejavnosti je zato potrebno, da izhajamo iz danih pogojev. To pa pomeni da moramo inovacijsko delo organizacijsko vključiti v samoupravno dejavnost vsake TOZD, v inovacijske procese pa neposredno pritegniti čim večje število delavcev. Seveda pri tem ne smemo pričakovati, da bi organizacijsko vključevanje dalo tak sistem dela, da bi že takoj želi določene rezultate, bodisi pri ustvarjanju tehnoloških procesov, novih izdelkov, oziroma da bi to povzročilo preobrat v miselnosti mnogih zaposlenih. Toda, ko bi v organizacijskem vključevanju proizvajalci, vzdrževalci, ekonomisti, organizatorji dela in drugi našli pomoč za svoje razmišljanje in ustvarjanje in ko bi bili potem na svoji poti pravilno usmerjeni in motivirani, potem bi se stalno trudili, da bi izboljševali produkcijske procese, hkrati pa bi postalo takšno razvijanje bolj organizirano, inovacijska dejavnost bolj množična in ena od osnovnih oblik samoupravnega delovanja.

(Nadaljevanje na 7. strani)

V JULIJU SE JE NETO OSEBNI DOHODEK POVEČAL V VSEH TOZD IN DS

(Nadaljevanje s 1. strani)

jave nam kaže spodnja razpredelnica.

obdobje	ur/os	din/h	din/os	povpreč. % učinka	indeks l. 1977 = 100	indeks življ. stroš.
leto 1976	189,0	22,57	4.227	31,87	86,19	87,3
leto 1977	189,6	25,86	4.904	32,98	100,00	100,0
januar	192,2	26,29	5.052	35,26	103,02	108,2
februar	179,7	27,90	5.013	35,11	102,22	110,5
marec	190,7	26,88	5.127	34,07	104,55	111,6
I-III 1978	187,3	27,01	5.058	34,85	103,14	110,1
april	184,2	29,58	5.447	35,23	111,07	113,5
maj	190,6	29,45	5.613	34,23	114,46	113,6
junij	187,2	30,65	5.739	34,94	117,03	113,7
I-VI 1978	187,3	28,45	5.330	34,81	108,69	111,9
julij	190,8	32,03	6.109	34,10	124,57	115,7
I-VII 1978	187,8	28,98	5.442	34,72	110,97	112,4

Julijski osebni dohodek na delavca je za 24,57 % višji od povprečja OD lanskega leta, OD na uro pa je višji za 23,86 %. Povečanje obračunskih postavk povečuje OD za 16,64 % ($108\% \times 108\% = 116,64\%$) in prav za toliko bi ob nespremenjenih pogojih moral porasti OD na plačano uro. Porast pa je večji deloma zaradi uvedbe novih meril, precej pa tudi zaradi doseganja večje učinkovitosti, ki se kaže v % učinka in stimulacije za proizvodnjo. Dokaj ugodni rezultati v poslovanju se odražajo torej tudi v večjih osebnih dohodkih in obratno, z našim poslovanjem smo vsaj deloma upravičili povečanje obračunskih postavk.

Kljub sorazmerno hitri rasti osebnih dohodkov pa še nismo dohitali rasti življenjskih stroškov v kumulativni. Julijski življenjski stroški so po oceni zavoda za statistiko SRS sicer za 15,7 % višji kot življenjski stroški v letu 1977, julijski OD pa je za 24,57 % višji od povprečja 1977, kar pomeni, da je v tem mesecu realni osebni dohodek za 8,9 % višji kot v lanskem letu. V kumulativni pa zaostajajo OD za življenjskimi stroški le še za 1,5 %, vendar le v manjši meri na račun OD letošnjega leta, v večji meri pa zaradi počasne rasti OD v predhodnem letu, predvsem pa zaradi nepredvidenega visokega porasta življenjskih stroškov v lanskem letu, kar je povzročilo, da so bili v januarju življenjski stroški kar za 8,2 % višji od povprečja leta 1977, OD pa so startali le 3,2 % nad povprečjem 1977. Pri enakem trendu gibanja življenjskih stroškov bodo OD že pred koncem leta tudi v kumulativni presegli nivo življenjskih stroškov.

V uvodu je že omenjeno, da so se osebni dohodki v vseh organizacijskih enotah Železarne povečali. Porast po posameznih enotah pa je bil zelo različen in se giblje od 35 do 913 dinarjev na osebo, oz. od 0,64 do 16,41 %. Velika razlika je tudi v razponu učinka, ki se giblje od 32,1 % do rekordnih 43,94 %, povprečen učinek Železarne pa znaša 34,10 %. Stimulacija za proizvodnjo niha od 3-10 %, povprečno pa to merilo daje v mesecu juliju kar 8,96 % dodatka na osnovo. Obe merili kažeta različna doseganja v posameznih enotah. TOZD z neprekinjenim delovnim časom pa so lahko dosegli višji OD tudi v primerih, ko sta bila odstotek učinka in stimulacije za proizvodnjo nekoliko manjša kot v predhodnem mesecu.

Število plačanih ur je v juliju večje za 3,6 ure, kar povečuje OD na uro za 1,9 %. TOZD Livarna in HVJ imata več kot 200 plačanih ur po osebi, ker pa je stimulacija za proizvodnjo v obeh TOZD padla, povečanje ni izstopajoče. V dveh TOZD in eni DS je število plačanih ur celo padlo, OD pa je večji zaradi večje učinkovitosti.

Posebej pa je treba omeniti TOZD Plavž in Jeklarna. Slednja je dosegla nekoliko boljši odstotek učinka, stimulacija za proizvodnjo se je povečala celo s 4 na 9 %, število plačanih ur se je povečalo s 182,7 na 190,0 ur. To so glavni dejavniki, da se je OD na uro povečal za 11,92 %, OD na delavca pa je višji kar za 16,41 %.

Plačanih ur v TOZD Plavž je v juliju kar 8,4 več, za več kot 3 % pa je tudi večji učinek, ki znaša kar 43,94 % in je skoraj za 10 % večji od povprečnega učinka Železarne in dobrih 11 % višji od povprečja Železarne v letu 1977. Kljub temu pa je povečanje OD manjše kot v Jeklarni in znaša 13,43 % na osebo, na uro pa 8,55 %. Zanimivo pa ni le povečanje OD, ampak tudi višina OD plavžarjev. Pri povprečnem doseganju učinka, stimulacije za proizvodnjo in povprečnem številu plačanih ur bi povprečni OD plavžarjev znašal 5732 din, kar je za 764 din manj od dejanskega. Dejanski OD je torej kar za 13,3 % višji od OD, ki bi ga delavci TOZD Plavž dobili v primeru povprečnega poslovanja TOZD. Ta primer lahko spodbudno vpliva na povečanje naporov za doseg čimboljših rezultatov tudi v drugih TOZD.

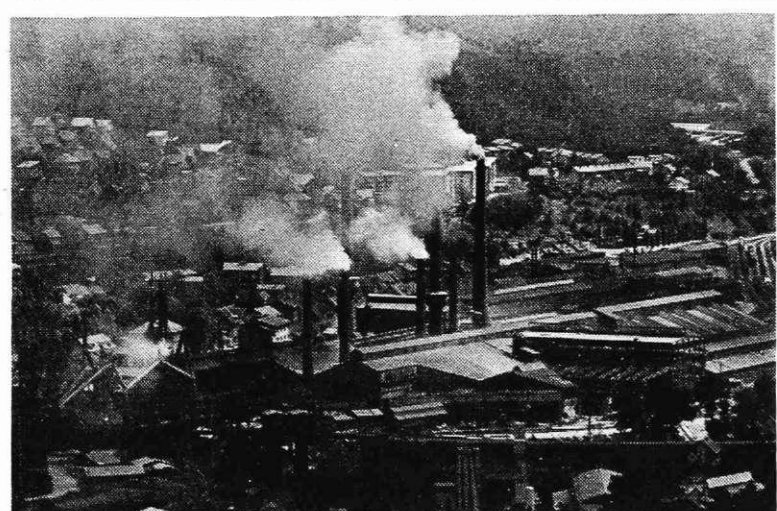
Osebni dohodek se je dvignil po vseh kvalifikacijah na ravni Žele-

zarne v približno enakem sorazmerju kot se je povečalo število plačanih ur. Kvalifikacije U-3 in U-4 so zaradi tega deležne le manjšega povečanja OD po osebi, ostale kvalifikacije pa v večji meri.

Osebni dohodki na delavca so se v višjih kategorijah manj povečali kot v nižjih. Vzrok je isti kot pri manjšem porastu OD delavcev z višjo kvalifikacijo. Prvič je neto osebni

dohodek najnižje kategorije v vseh TOZD presegel 3000 din.

V prejšnji številki Železarja smo prebrali obvestilo, da smo po zakonu dolžni v mesecu juliju odvesti enodnevni zaslužek za solidarnost. V neto osebnem dohodku je zajeta tudi vsota za solidarnost. Znesek za solidarnost se obravnava kot osebni dohodek, zato je izplačilo osebnega dohodka, za povprečni enodnevni zaslužek predhodnih treh mesecev manjše od prikazanih neto osebnih dohodkov povprečno za 240 din na osebo. Delavci z višjim OD prispevajo v sklad solidarnosti večji absolutni znesek, delavci z nižjim pa manjšega. Osem ur predstavlja 4,2 % plačanih ur v juliju, ker pa je OD na uro v predhodnih mesecih nekoliko nižji, znaša osebni odbitek za solidarnost približno 3,9 % neto osebnega dohodka. Za vsakega pomeni to nemajhno dodatno obremenitev, toda če pomislimo na vse večje številke in obseg naravnih katastrof in ujm pri nas, se bomo znesku za solidarnost le lažje odpovedali, z zavestjo, da smo pomagali ljudem v nesreči. Pomagati sočloveku, ki je pomoči potreben, je človeška, moralna, tovariška dolžnost vsakega zavestnega člana naše socialistične samoupravne družbe. PR

Del naše železarne

DELO SEKTORJA ZA EKONOMIKO IN ORGANIZACIJO V PRVEM POLLETJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

nim in poslovnim organom pri njihovih odločitvah. Intenzivno pa se je pripravljala tudi analiza izvrševanja srednjeročnega plana za obdobje 1976-1980.

ODDELEK ZA ORGANIZACIJO DELA

Nova organiziranost Železarne je usmerjala tudi delo oddelka v letošnjem prvem polletju tako, da je bila večina nalog opravljenih na področju organiziranja dela v delovnih skupnostih, za katere je bilo potrebno izdelati makro in mikro organizacijo, prilagojeno novi samoupravni organiziranosti in nalogam, ki jih delovne skupnosti na osnovi samoupravnih sporazumov o svobodni menjavi dela opravljajo za temeljne organizacijske združene dela.

Izdelanih je bilo tudi večje število organizacijskih predpisov in navodil.

ODDELEK ZA ŠTUDIJ DELA IN ČASA

Poleg osnovne zadolžitve normiranja proizvodnih procesov na zahtevo vodstev TOZD in kontrole doseganja vseh merljivih kriterijev uspešnosti v normiranih in premijskih sistemih, so delavci oddelka sodelovali pri oblikovanju dela samoupravnih sporazumov o delitvi osebnih dohodkov, ki se nanaša na področje normiranja in zasledovanja dosežene produktivnosti v proizvodnih TOZD, je bilo v oddelku odprtih 40 novih in zaključenih 30 IE delovnih nalog. Med pomembnejše naloge, ki so sedaj v delu štejemo:

- proučevanje obremenitve transportnih poti dveh variant lokacije nove elektro jeklarnе,
- kompleksno analizo dela v jeklolivarni,
- proučevanje izkoriščenosti težkih kamonov KAMAG za transport žlindre in nadomestilo drugih kamionov ter
- oblikovanje normativov dela v računalniškem centru Železarne.

ODDELEK ZA NAGRAJEVANJE

Dokončano je bilo delo na sestavi predloga samoupravnega sporazuma o skupnih merilih in osnovah za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe, pri katerem so aktivno sodelovali sodelavci oddelka.

Po sprejetju sporazuma so sodelavci oddelka delali na sestavi osnutkov pravilnikov za delitev osebnih dohodkov za vse temeljne organizacijske in delovne skupnosti. Opravljenе so bile ocenitve nekaterih delovnih opravil v kadrovskega sektorja in temeljnih organizacijah. Intenzivno pa se je pripravljalo in dopolnjeval predlog prevrednotenja delovnih nalog, za katere se zahteva administrativna, srednja, višja in visoka izobrazba vseh smeri.

Delalo se je tudi na oblikovanju novega panožnega samoupravnega sporazuma črne in barvaste metalurgije SRS o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitve sredstev za osebno in skupno porabo.

Tekoče pa so bile izvršene tudi vse naloge, ki se nanašajo na pripravo podatkov za obračun osebnega dohodka, kakor tudi mesečne analize gibanja osebnega dohodka po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

ELEKTRONSKI RAČUNSKI CENTER

Z novo organiziranostjo v elektronsko računalniško centru bodo zagotovljeni pogoji za boljše delitve dela in s tem v zvezi tudi po kvalitetnejši obdelavi podatkov, istočasno pa bodo skušali premostiti tudi čas do nabave novega računalnika, ki nam bo omogočil narediti korak naprej v sami elektronski obdelavi podatkov.

Terminsko so v ERC izredno težko sledili zahtevam porabnikov. Razlog je v izredni obremenjenosti računalnika in v tem, da je nova organiziranost narekovala vrsto sprememb, ki jih je bilo potrebno izvesti za četrtletne, polletne in letne obračune.

Sodelavci ERC so v okviru projektnе grupe delali na pripravi delih za izdelavo investicijskega elaborata za nabavo računalnika. Dela so zaključena in se je že pristopilo k izdelavi investicijske dokumentacije. Na tem področju jih čaka še veliko dela, zato se bodo morali v bodoče tudi uporabniki bolj kreativno vključiti v posamezne delovne grupe, ki bodo obdelovale posamezna področja.

(PRÍPIS: O delu oddelka za zaščito industrijske lastnine smo poročali v zadnji številki glasila.)

V tem času, ko se je uresničevanje srednjeročnega plana Železarne za obdobje 1976-1980 prevesilo že v drugo polovico, prav tako pa uresničevanje družbenega plana za leto 1978, bi se morali kar najbolj zavzeti tako v samoupravnih organih kakor v osnovnih organizacijah zveze sindikatov soočiti z doseženimi rezultati in zelo konkretno opredeliti naloge za nadaljnje obdobje, da bi se v preostalem času maksimalno približali ciljem zastavljenim v srednjeročnem načrtu.

Dejstvo je, da v skupni in blagovni proizvodnji ter še pri nekaterih drugih kazalcih zaostajamo za srednjeročnim programom. Letos bomo po sedanjih rezultatih nadoknadili zaostanek zadnjih dveh let in ga za razdobje treh let presegli le pri celotnem prihodku. S tem povezano pa seveda tudi sredstva za osebne dohodke. Ob tem pa bi se morali še kako zavdati, da ti zadnji rezultati niso posledica bistveno boljšega dela, temveč dobrih tržnih razmer in višjih prodajnih cen. Lahko se zgodi, in to smo že doživljali, da se tržne razmere spremenijo in se zaostri konkurenca pa se bo bistveno spremenilo stanje pa tudi naši skupni prihodki in osebni dohodki.

Letošnja dobra prodaja naših izdelkov je vsekakor ugodno vplivala na večji obseg čistega dohodka in s tem tudi sredstev za osebne dohodke in upravičeno povišanje le-teh, saj smo precej zaostajali za drugimi pa tudi za rastjo življenjskih stroškov. Izgleda pa, da smo se na tem nekoliko uspevali in pozabili na to, kar sta VIII. kongres Zveze komunistov Slovenije in XI. kongres Zveze komunistov Jugoslavije izrecno poudarila, da je edino stalno povečevanje produktivnosti dela osnova gospodarskega vzpona in krepitve materialnega in socialnega položaja slehernega posameznika. Hkrati pa je to tudi edina osnova za reševanje mnogih bistvenih vprašanj v našem razvoju. Predsednik Tito je v zvezi s tem v sklepni besedah na XI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije dejal:

»Strinjam se s tistimi mnenji v diskusiji, ki trdijo, da je bitko za gospodarsko stabilizacijo mogoče dobiti samo z nujnimi spremembami v strukturi gospodarstva in pogojih gos-

RAZVOJ PROIZVAJALNIH SIL, KREPITEV MATERIALNE PODLAGE DELA IN STABILIZACIJA - GLAVNE NALOGE SEDANJEGA ČASA

podarjenja, z višjo produktivnostjo dela ter usklajevanjem porabe s stvarnimi možnostmi. Mi že leta govorimo o tem, vendar lahko, tovariši, odkrito povem, da je to ena najšibkejših točk našega gospodarstva. Brez večje discipline in gospodarstva, brez boljše organizacije v podjetjih ne moremo računati na večjo produktivnost dela. Naj bo zato boj za večjo produktivnost, za boljše organizacijo gospodarstva na samoupravnih temeljih in za večjo stabilnost našega gospodarskega razvoja sploh v prihodnjem obdobju izpit akcijske sposobnosti vseh komunistov.»

Naša skupna prizadevanja bi morali zato usmeriti v bitko za hitrejšo naraščanje družbene in individualne produktivnosti dela. Zato bi se morali odločno zavzemati za dosledno uresničevanje sprejetih družbenih planov in ukrepov ekonomske politike in instrumentov gospodarskega sistema. V ta okvir sodijo tudi prizadevanja za stalno izboljševanje sistema delitve po delu. Le-ta mora postajati glavni spodbujevalec produktivnosti dela, delavce mora motivirati za uspešnejše upravljanje in učinkovitejše gospodarjenje. To pa pomeni tudi odločno odpravljati pojave uravnilovke ter neupravičenih razlik, za katerimi ni ustreznega delovnega prispevka in ki se spreminjajo v privilegij na račun drugih, kakor je poudarjeno v gradivu XI. kongresa ZKJ. Pri tem bomo morali tudi bolj odločno presegati formalna merila pri delitvi sredstev za osebne dohodke, kot so kvalifikacija, delovna doba, delovno mesto, ki ne izhajajo iz dela in rezultatov dela.

Mnogo bolj odgovorno bomo morali delati na stalnem izpopolnjevanju organizacije dela in racionalnem ter bolj učinkovitem izkoriščanju delovnih naprav in drugih zmogljivosti ter delovnega časa. Vsa skrb bo morala veljati pozornosti do domačega in tujega tržišča ter zadovoljevanju tržnih zahtev. Prizadevanja slehernega bodo morala biti usmerjena v zmanjševanje stroškov proizvodnje in poslovanja ter v varčevanje. Bolj bomo morali izkoristiti tudi znanje in strokovnemu delu dati večje družbeno in materialno vrednotenje. S tem v zvezi pa seveda spodbujati strokovno izpopolnjevanje, izumiteljstvo in racionalizatorstvo in podobno.

Vse te naloge in cilje smo že mnogokrat zapisali v različne sklepe in dokumente v naši železarni in to običajno takrat kadar nam je šlo težko, ko smo bili na robu rentabilnosti ali pa smo celo poslovali z izgubo. V takih razdobjih je bilo tudi veliko naporov vloženih za uresničevanje postavljenih nalog. Ko pa se je stanje nekoliko izboljšalo smo počasi pozabili na to. Verjetno pa so nas ta čas dosti ugodni tržni, oziroma prodajni pogoji v tem pogledu precej uspevali.

Tem vprašanjem je namenjeno izredno veliko pozornosti v osnutku sklepov devetega kongresa Zveze sindikatov Slovenije, ki so ta čas v javni razpravi. Le-ti zelo konkretno opredeljujejo naloge sindikalnih organizacij na področju prizadevanj za razvoj proizvodnih sil, krepitvi materialne podlage dela in na področju stabilizacije. Že nekajkrat smo v našem glasilu doslej poudarili, da bi se v osnovnih organizacijah sindikata v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih morali zelo resno lotiti obravnave teh dokumentov z istočasnim soočanjem stanja v konkretnih sredinah in s konkretnimi dogovori ter akcijskimi programi poseči v spreminjanje in izboljšanje stanja. Žal pa se še v mnogih primerih predvsem pogovarjajo o izletih, dopustih, socialnih podporah, rekreaciji in podobno. Dopustniško obdobje ne bi smelo pomeniti tudi odmora za politično-akcijsko delovanje. Le-ta mora biti stalna in v vseh sredinah, ker pa smo še vedno preveč navajeni na kampanjsko delo, zato tudi običajno zaostajamo za politično akcijo.

IZVRŠITEV PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME V JULIJU

TO	SKUPNA PROIZVODNJA			GOT. PROIZV. ZA PRODAJO			ODPREMA za prod.
	progr.	izvrš.	%	progr.	izvrš.	%	
Plavž	13.800	15.694,9	113,7				
Jeklarne	41.640	40.105,6	96,3				
— SM jekl.	25.400	26.578,5	104,6				
— EL jekl.	16.240	13.527,1	83,3				
Livarne	145	143,2	98,8	50	75,5	151,0	75,5
Val. Bl. Stec.	36.700	36.001,8	98,1	5.500	5.600,9	101,8	5.660,1
— Bluming	21.000	24.691,5	117,6	400	777,0	194,3	765,7
— Stec. raz.	13.000	8.514,8	65,5	2.400	2.082,1	86,8	2.093,9
— Stec. ter. ob.	2.700	2.795,5	103,5	2.700	2.741,8	101,5	2.800,5
Valj. žice in profilov	10.530	9.195,0	87,3	2.500	1.714,3	68,6	1.668,5
— žice	8.500	6.879,1	80,9	2.500	1.496,0	59,8	1.450,3
— profilov	2.030	2.315,9	114,1		218,3		218,2
Valj. deb. pl.	7.950	6.882,1	86,6	7.860	6.753,1	71,8	7.414,5
Hl. v. Bela	7.300	5.647,0	77,4	7.300	5.647,0	77,4	5.323,7
Hl. v. Jesenice	2.270	2.346,8	103,4	2.140	2.161,9	101,0	2.203,4
Žičarna	5.170	4.851,0	93,8	4.010	3.804,2	94,9	3.769,9
Profilarna	2.100	1.486,1	70,8	1.970	1.300,5	66,0	1.546,6
Sklad. 38	150	8,7	5,8	150	8,7	5,8	56,4
Vratni podb.	80	58,2	72,8	80	58,2	72,8	66,0
Jeklovlek	1.650	1.704,5	103,3	1.650	1.704,5	103,3	1.681,1
Elektrode	1.860	2.026,3	108,9	1.685	1.803,2	107,0	1.808,3
Žebeljarna	760	813,7	107,1	760	813,0	107,0	832,1
SKUPAJ:	132.105	126.964,9	96,1	35.655	31.445,0	88,2	32.106,1
Emon. m. iz zag.				200	280,8	140,4	280,8
Vse skupaj:	132.105	126.964,9	96,1	35.855	31.725,8	88,5	32.386,9

DOSEŽENA PROIZVODNJA V JULIJU PRECEJ POD PLANOM

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD LIVARNA

Livarna je v juliju planirano skupno proizvodnjo dosegla. Zunanji naročnikom je bilo odpraznjeno 75,6 ton jeklenih odlitkov, kar je za 3,5 tone manj kot v juniju.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Skupnih zastojev na obratovalni čas je bilo 33,40 %, kar je za 0,62 % manj kot v juniju. Devet dni je bila v remontu globinska peč št. 3. V času od 17. do 26. julija je obratovala potisna peč in je prevajala 5.984 ton domačih in tujih slabov.

Obratovalna kampanja ni potekala najboljše zaradi pogostih okvar na valjarskem ogrodju štekel. Med obratovanjem potisne peči je bilo izvaljenih 277 kosov TVT dinamo kvalitete. To je 73 kosov manj kot smo planirali in 71 kosov manj kot v juniju.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Glavni vzrok, da valjarna žice ni dosegla z družbenim planom predvidene skupne in gotove proizvodnje je bila dvakratna okvara peči za ogrevanje blumsov. To je imelo za posledico 122,55 ur obratovalnega zastoja. Tudi ostalih zastojev je bilo preveč in sicer brez upoštevanja omenjene okvare, 40,42 % na obratovalni čas.

Valjarna profilov je z dobrim delom planirano skupno proizvodnjo presežla za 14,1 %.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Na slab proizvodni rezultat v mesecu juliju je vplivalo več vzrokov. Na valjarski progi so bili veliki zastoji zaradi mehanskih okvar, pa tudi odsotnost delavcev je bila velika. Slednja je imela za posledico obratovanje brez menjave. Zaradi premajhne proizvodnje na progi je občasno primanjkovalo pločevine za rezanje na Sack škarijah. Razen tega so bile tudi težave zaradi neustreznih mehanskih rezultatov kotlovske in konstrukcijske pločevine. Končno je imela določen negativen vpliv na delo v adjustaži tudi kampanjska dobava prevelikih količin slabov iz železarne Smederevo naenkrat. Le-te je namreč treba razkladati na istem tiru kot nakladajo na vagone pločevino za odpremo.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

V juliju dosežena skupna proizvodnja je bila precej nižja kot je bila planirana in tudi nižja kot v juniju. Vzroki za to so: 82 ur zastoja na peči za razogljčevanje dinamo TVT zaradi pomanjkanja vložka, večja proizvodnja nerjavnih jekel in velika odsotnost delavcev. Dinamo HVT je bilo proizvedenih 2.103 ton, kar je za 23 ton več kot v juniju in za 297 ton manj kot je predvideval plan. Nerjavnih HVT je bilo proizvedenih 352 ton kar je za 70 ton več kot v juniju in za 52 ton več kot je bilo planirano. To je bila tudi do zdaj največja mesečna proizvodnja nerjavnih kvalitete.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Družbeni plan skupne in gotove proizvodnje je bil z dobrim delom presežen. Pri kvalitetnem asorti-

mentu je bilo proizvedenih 113 ton nizkolegiranih in visoko ogljičnih kvalitete (v juniju 163 ton) in 497 ton dinamo kvalitete (v juniju 563 ton). Situacija je bila nekoliko slabša zaradi občasnih težav z vložkom in valjarskih zastojev.

TOZD ŽIČARNA

Vzroka, da družbeni plan skupne in gotove proizvodnje ni bil dosežen sta bila dva. Velika odsotnost delavcev in občasne težave s preskrbo valjane žice, ki so bile posledica dveh daljših obratovalnih zastojev v valjarni žice.

Tudi pri kvalitetnem asortimentu je bila situacija slabša kot v juniju. Proizvedenih je bilo 1.013 ton patentirane žice (v juniju 1.105 ton), 326 ton VAC žice (v juniju 406 ton) in 51 ton EPP žice (v juniju 96 ton).

TOZD PROFILARNA

V juliju Profilarna ni dosegla planirane proizvodnje. Vzroka za to sta bila predvsem dva: velika odsotnost delavcev in pogoste menjave programa na oblikovalni progi Rossi I zaradi občasne pomanjkanja ustreznega vložka ter proizvodnje profilov na naročila, ki so bila nujno urgirana.

TUDI V ODNOSIH SO VZROKI ZA NEZADOVOLJSTVO IN ODHAJANJE DELAVCEV

Fluktuacija v železarni sicer ni več tako zaskrbljujoča kakor je bila pred leti, pa vendarle smo imeli v temeljnih organizacijah združenega dela v prvem polletu 149 delavcev manj kakor je predvideval plan. Kljub takemu stanju pa se posamezni delavci na vodilnih delovnih mestih zelo neodgovorno in nehumano obnašajo do svojih sodelavcev. Primer, ki ga je pripovedoval sodelavec in ki ga bomo na kratko povzeli, pa zasluži tudi javno grajo.

Delavec, ki se ga primer tiče in ki ga je njegov vodja dela hudo žalil, je začel delati v železarni meseca marca lanskega leta. Na jesenicah ima tudi družino, kar pomeni, da resno želi ostati v temeljni organizaciji združenega dela Valjarne bluming-štekel, kjer dela. To dokazuje tudi to, da je letos marca naredil žerjavovodski tečaj in želi opraviti tudi državni izpit, tu pa se je zataknilo.

Štiri mesece je delal kot žerjavovodja, potem pa so ga premestili na valjarsko linijo, kjer je delal mesec dni. Prvega julija so ga zaradi interesov proizvodnje ponovno premestili na žerjav v oddelek adjustaže valjarne bluming z zagotovilo, da bo ustrezno odločbo dobil takoj. Med tem časom pa je pri ustreznih službi iskal potrdilo, da opravlja dela in naloge žerjavovodja, da bi se lahko prijavil za državni

Železarski globus

ZDA

Pred nedavnim so v železarni Gary Works, ki pripada največji ameriški železarski družbi US Steel Co., dosegli nov svetovni rekord v neprekinjenem vlivanju raztaljenega jekla na napravi za kontinuirno vlivanje slabov. V šestih dneh neprekinjenega vlivanja so odšli zaporedno skupno 180 šarž, oziroma 34.150 ton raztaljenega jekla. Odšli slabi so skupno merili v dolžino 11,7 km.

TOZD VRATNI PODBOJI

Zaradi izredno velikega števila menjav, ki so dosegle 38 % obratovalnega časa in pomanjkanja naročil, ni bilo mogoče za julij doseči planirane proizvodnje.

TOZD JEKLOVLEK

Z dobrim delom je Jeklovlek kljub večji odsotnosti delavcev tudi v juliju presežal družbeni plan skupne in gotove proizvodnje.

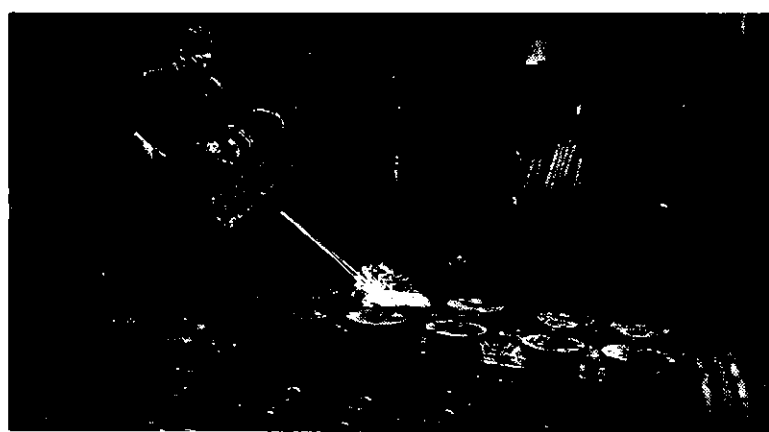
TOZD ELEKTRODA

Z družbenim planom predvidena skupna in gotova proizvodnja je bila sicer presežena, vendar planirana proizvodnja dodatnih materialov ni bila dosežena. Vzrok je bil predvsem v veliki odsotnosti delavcev. Vendar je bila količinsko nižja proizvodnja v določeni meri nadomeščena z boljšim in kvalitetnim asortimentom in s tem tudi z večjo vrednostjo. Peč za proizvodnjo taljenih praškov je v juliju po več mesečnem zastoju zaradi okvare transformatorja ponovno pričela obratovati in je proizvedla 41 ton.

TOZD ŽEBLJARNA

Družbeni plan skupne in gotove proizvodnje je bil presežen. Mehanski zastoji na žebljarskih strojih so bili letos najnižji, medtem ko je bila odsotnost zaradi dopustov visoka.

A. Karba

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 21. 8.	VEHAR JANEZ	TRONTELJ MARJAN
TOREK – 22. 8.	NEČIMER FRANC	PRAPROTNIK NIKO
SREDA – 23. 8.	BERNIK FRANC	MARKEŽ VALENTIN
ČETRTEK – 24. 8.	PRISTAVEC BOŽIDAR	ROTAR VINKO
PETEK – 25. 8.	SVETINA BOGOMIR	SLIVNIK ALOJZ
SOBOTA – 26. 8.	ZUPAN ALOJZ	RAVNIK JOŽE
NEDELJA – 27. 8.	ZIDAR JOŽE	ISKRA BRANE

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je:
vezni telefon je:

358
410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 21. do 26. avgusta bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldan: I. obratna ambulanta – dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan-Zidar.
Popoldan: III. obratna ambulanta – dr. med. Želimir Cesarec.
V soboto, 26. avgusta, samo dopoldan III. obratna ambulanta – dr. med. Želimir Cesarec.

V zobni ambulanti:
dopoldan: I. zobna ambulanta v. den. Viktor Stražisar.
popoldan: II. zobna ambulanta dr. stom. Alojz Smolej.
V soboto, 26. avgusta, samo dopoldan I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražisar.
Organizacijski čas dopoldan od 6.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Na osnovi določil samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev na delu v DS ter sklepa odbora za delovna razmerja v DS za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje

OBJAVLJAMO

prosta dela oz. naloge

1. vodja oddelka za kadre U-5 1 oseba
2. vodja oddelka za industrijsko psihologijo U-5 1 oseba

Za opravljanje del oz. nalog se zahteva:

- pod točko 1 – visoka šola filozofske, organizacijske ali pravne smeri in 5 let delovnih izkušenj na kadrovskem področju
pod točko 2 – visoka šola filozofske smeri – industrijska psihologija in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Za objavljena dela oz. naloge se zahteva od kandidatov moralno politično neoporečnost.

Izpolnjeno prijavnico za objavljene delovne naloge in dokazila o strokovnosti naj kandidati pošljejo v roku 15 dni od dneva objave na kadrovske sektor železarne Jesenice. Prijavnice se dobijo pri kadroviku in v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

ŽERJAVOVODSKI TEČAJ

Na osnovi potreb po žerjavovodskih objavljamo interni

RAZPIS

za žerjavovodski tečaj

POGOJI:

- da ima kandidat najmanj šest razredov osnovne šole,
- da je vsaj eno leto zaposlen v železarni Jesenice,
- da ima odslužen vojaški rok,
- da bo kandidat psihofizično ustrezen zahtevam delovnega mesta.

Kandidati dobijo obrazce za vpis pri personalkah TOZD katerim pravilno in čitljivo izpolnjene obrazce tudi vrnejo do 28. avgusta.

Interesenti naj se prijavijo do roka, ker poznejših prijav ne bomo sprejemali. Prednost pri izbiri bodo imeli kandidati iz TOZD, v katerih se žerjavi uporabljajo.

KADROVSKI SEKTOR

TEČAJ RUSKEGA IN ANGLEŠKEGA JEZIKA ZA DELAVCE ŽELEZARNE

V šolskem letu 1978/79 bomo organizirali začetne tečaje ruskega ter začetne in nadaljevalne tečaje angleškega jezika po fonu metodi. Kandidati, pri katerih je znanje tujega jezika eden od pogojev za uspešno delo na delovnem mestu, naj DO 20. AVGUSTA pošljejo pisarno prijavo na kadrovske sektor – odsek za izobraževanje.

Prijava mora obvezno vsebovati: priimek in ime, dan, mesec in leto rojstva, delovno mesto, obrat, tel. številko ter izobrazbo. Navedite tudi, če ste se prijavljali jezik že učili v redni šoli oziroma tečaju. UPOŠTEVALI BOMO SAMO PRIJAVE S POPOLNIMI PODATKI!

Tečaji bodo samo, če bo dovolj prijavljencev!

Podrobnejše informacije dobite po tel. 209 (tov. Rozman).

KADROVSKI SEKTOR

12. SEJA ODBORA ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD PRI DS ŽELEZARNE

Predsednica odbora za kadre in družbeni standard Ana Kučina je v torek, dne 1. avgusta, sklicala 12. sejo in predlagala naslednji dnevni red: pregled sklepov zadnje seje, odobritev štipendij in študijskih ugodnosti, fluktuacija delovne sile za leto 1977, analiza kadrov srednjih in delovodskih šol, izredno plačani dopusti in razno.

Člani odbora so pri pregledu sklepov zadnje seje ugotovili, da so vsi sklepi realizirani, nekateri, ki so dolgoročnejšega značaja, pa so še v izvajanju.

Tov. Dolganova je nato člane odbora seznanila s točkovnim sistemom in kriteriji, ki jih upoštevajo pri sestavljanju predlogov za podelitev štipendij, oz. odobritev študijskih ugodnosti. Od razpisanih 47 štipendij so jih člani odbora na predlog kadrovskega sektorja odobrili 36. Od tega 17 za študij na višjih in visokih šolah; za šolanje na TSS, metalurški oddelki, je odbor odobril 18 štipendij in eno štipendijo za TSS, strojni oddelki.

Odbor je obravnaval še druge vloge s področja izobraževanja in sprejel ustrezne rešitve, o katerih bodo posilili pismeno obveščeni.

Odbor za kadre in družbeni standard je bil seznanjen s poročilom o vpisu novih učencev v ŽIC. Na predlog kadrovskega sektorja je odbor sklenil, da mora šola za metalurške delavce organizirati pouk za vroče valjave in livarje.

Tov. Belčič je člane odbora seznanil s poročilom o fluktuaciji delovne sile za leto 1977. Po krajši razpravi so člani odbora sklenili, da je treba

analizo posredovati v obravnavo delavskim svetom, oz. odborom za delovna razmerja v TOZD in DS, za

TOZD Remontne delavnice

21. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Podpredsednik Peter Papič je sklical 21. redno sejo delavskega sveta TOZD Remontne delavnice 31. julija. Na seji so pregledali izvajanje sklepov 20. redne seje in ugotovili, da so bili skoraj vsi sklepi izvršeni, razen nekaterih, ki imajo dolgoročnejši značaj. Vzeli so na znanje tudi odgovora na postavljena vprašanja delegatov. V zvezi z odgovorom na vprašanje: »Kdo vodi kadrovske politike oddelka?« je delavski svet priporočil, da se v okviru možnosti Srečka Trdina zaposli ustrezno izven oddelka ključavničarjev.

Pri obravnavi polletnega poslovnega poročila so delegati ugotovili in potrdili bilanco uspeha ter začasno razporeditev čistega dohodka. Sklenili so tudi, da TOZD pokrije del izgube v TOZD Hladna valjarna Bela iz sredstev rezervnega sklada. Sprejeli so glavne naloge za delo v drugem polletju, predvsem tiste, ki se nanašajo na izboljšanje usposobljenosti delovnih naprav.

Zahtevali so, da se osebni dohodki za TOZD RD znotraj Železarne in navzven prikazujejo na čisti 42-urni

razlago pa so zadolženi kadroviki. Odbor za kadre in družbeni standard je bil seznanjen tudi z analizo Kadrov srednjih in delovodskih šol, katero so prisotni sprejeli brez pripomb.

Tov. Pančur je odbor seznanil s poročilom o koriščenju izredno plačanega dopusta od 1.1. do 1.8.1978. Sejo je odbor zaključil z obravnavanjem posameznih vlog društev in organizacij, v kateri prosijo za izredno plačani dopust. Z. B.

teden, brez dodatkov, ker so menili, da dodatki in nadurno delo ne prikazujejo realnega stanja poprečja in postavljajo naše delavce v neenakopraven položaj glede na vloženo delo tako v Železarni, še posebej pa v občinskem merilu. Na osnovi poslovnih kazalcev so ugotovili, da je vodja TOZD v okviru danih pogojev dobro in uspešno vodil temeljno organizacijo.

Ob obravnavi analize izvajanja srednjeročnega plana razvoja Železarne so sprejeli naslednje sklepe, mnenja in stališča:

- čeprav niso bili doseženi načrtovani rezultati po osnovnih kazalcih poslovnega rezultata, posebno na področju fizične proizvodnje so menili, da ni potrebno spreminjati temeljnih ciljev in planiranih kazalcev proizvodnje in uspeha;

- ugotovili so, da predolgo traja osvajanje proizvodnje na novih proizvodnih napravah, v veliki meri tudi zato, ker plan priprave in usposabljanja delavcev za delo na novih ali rekonstruiranih napravah ni izvajal tako resno kot sama nabava in postavitve naprav. Pri investicijah, ki so v teku in ki so v planu, je treba to napako odpraviti;

- ugotovili so, da proizvodni in poslovni učinki novih investicij niso taki kot jih z elaborati predvidevamo. Menili so, da je za temi predlogi premalo osebne odgovornosti. Predlagali so, da se na vse predloge z vseh področij dela, ki so posredovani samoupravnim organom, podpiše odgovorna oseba. Za odgovorne osebe smatrajo člane poslovnega odbora, vodje sektorjev in vodje temeljnih organizacij;

- ugotovili so premajhno uspešnost na področju varovanja okolja. Razen urejenega nasipa so ostali vsi dosedanja izvori onesnaževanja, razen tega pa se z novimi investicijami odpirajo še novi, kot je to primer hladna valjarna Bela. Skrb za varovanje okolja je treba dati prednost in pri vsaki investiciji kot pogoj zagotoviti ustrezne projekte in sredstva;

- ugotovili so, da med domačimi delavci ni zanimanja za neposredno delo v Železarni, tudi ne na novih napravah. Menijo, da je treba odločneje investirati v avtomatizacijo procesov in tudi računalniško vodenje, s čimer se bodo klasična težaška delovna mesta v železarstvu hitreje nadomestila z intelektualnim delom;

- na področju kadrovanja in nagrajevanja ugotavljajo, da je delo delavcev v metalurških in spremljalnih poklicih nižje vrednoteno v primerjavi z administrativno tehničnim delom. Predlagajo, da se istočasno z izdelavo razvida del in nalog pri vrednotenju dvigne cena neposrednega dela v vseh fazah železarske proizvodnje.

Delavski svet je sprejel predlagano finančno konstrukcijo za izvedbo in izgradnjo plinovodnega omrežja v Železarni. Soglašali je z najetjem kredita pri Ljubljanski banki in z udeležbo Interne banke Slovenskih železarn.

Ob koncu so skladno z že sprejetimi stališči sklenili, da se v obratu RTA ukinja dejavnost elektroprojekiranja in s tem v zvezi ukinja delovne naloge in opravi samostojnega projektanta za dve osebi, in sicer z dnem, ko bo urejena ustrezna zaposlitev obeh projektantov.

Ob koncu sta dva delegata postavila vprašanje, katera služba, oz. organizacijski del je odgovoren za lokacijsko načrtovanje v Železarni. Vprašanje sta postavila v zvezi s prekinitvijo dogradnje delavnice HIP. Odgovor na to vprašanje bo posredovan na prihodnji seji DS.

TOZD Strojne delavnice

SKUPNA SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO IN ODBORA

SAMOUUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Prejšnji teden je bila sklicana skupna seja odbora za gospodarstvo in odbora samoupravne delavske kontrole v TOZD Strojne delavnice.

Najprej sta odbora obravnavala polletno poslovno poročilo, ki ga je članom odbora razložil Tine Žvegelj. Oba odbora sta menila, da je nujno potrebno za doseganje letnega plana v TOZD, da poslovodni odbor, oziroma kadrovski sektor zagotovi TOZD Strojne delavnice potreben manjkajoči kader in s tem pogoje za doseganje planiranih obvez.

Zadolžili so vodjo TOZD, da pri pristojnem zdravniku skuša doseči znižanje morebitne neupravičene bolezenske odsotnosti delavcev TOZD Strojne delavnice.

Samoupravne delovne skupine morajo na prihodnjem sestanku kritično obravnavati polletno poslovno poročilo temeljne organizacije, še posebej pa poročila svojih obratov.

Odbor za gospodarstvo je predlagal delavskemu svetu TOZD

Strojne delavnice, da potrdi finančno konstrukcijo projekta plinifikacije Železarne.

Člani odbora za gospodarstvo in samoupravne delavske kontrole so soglašali z analizo izvajanja srednjeročnega plana Železarne v letih 1976 in 1977 in oceno plana do leta 1980. Oba odbora sta menila, da je potrebno takoj pristopiti k realizaciji postavk, ki so v pristojnosti TOZD Strojne delavnice in sicer: brusilni stroj in avtomatska stružnica z NC priključkom.

Oba odbora sta podprla pobudo odbora samoupravne delavske kontrole pri DS TOZD Vzdrževanje, ki poziva k boljšemu odnosu upravljalcev do delovnih naprav. Odbora sta pozvala vse člane kolektiva TOZD Strojnih delavnic, da s primernim odnosom do delovnih naprav omogočijo njihovo daljšo življenjsko dobo. JM

16. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V ponedeljek, 31. julija, je predsednik delavskega sveta TOZD Strojne delavnice sklical 16. redno sejo.

Pri pregledu sklepov, ki jih je podal vodja TOZD Strojne delavnice Jože Ravnik so ugotovili, da so izvedeni ali pa se izvajajo po planu dolgoročne reševanja.

Delegati so v nadaljevanju obravnavali polletno poslovno poročilo, katerega je razložil Tine Žvegelj.

Razpravljali so tudi o gradnji novega delavskega kulturnega doma na Jesenicah in sprejeli sklep, da naj se intenzivno prične z delom na idejnem projektu, ker so delegati menili, da je za Jesenice srmatno, da nimamo urejenega delavskega kulturnega doma.

Delegati so po razlagi tov. Bratuna razpravljali o plinifikaciji v Železarni.

Potrdili so sklepe SDS, ki se nanašajo na stimulacijo neposrednim vodjem, dela za preprečevanje nezdov in potrdili popravljeni člen v pravilniku o osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka in dela sklada skupne porabe.

Seznanjeni so bili z analizo izvajanja srednjeročnega plana Železarne v letih 1976 in 1977 ter oceno do leta 1980.

Obravnavali so tudi pritožbe o oceni delovne uspešnosti, ki jo je vložil Stane Mencinger in jo odstopili v razpravo njegovi samoupravni delovni skupini. JM

TOZD Vzdrževanje

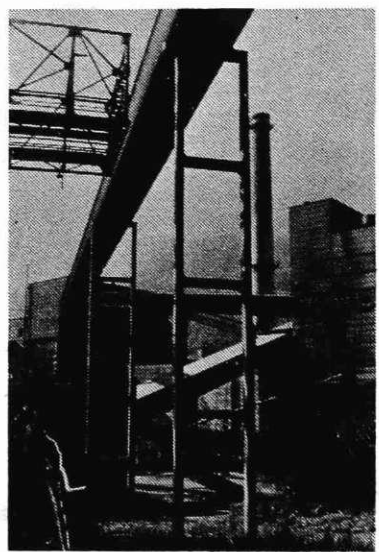
14. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta TOZD Vzdrževanje je sklical 14. redno sejo 31. julija. Delegati so najprej pregledali izvajanje sklepov zadnje seje in ugotovili, da je bil realiziran sklep o 8 % povišanju tarifnih postavk. Drugi sklep, sprejet na tej seji, pa ima značaj dolgoročnejšega reševanja.

V nadaljevanju seje so sprejeli sklepe, ki se nanašajo na potrditev periodičnega obračuna za obdobje januar—junij 1978.

Pregled polletnega poslovanja za TOZD Vzdrževanje in za delovno organizacijo sta podala vodja TOZD in računovodja. Iz poročila je razvidno, da je TOZD Vzdrževanje ustvarila v prvem polletju 43.201.000 dinarjev celotnega prihodka. Čistega dohodka je bilo 27.606.000 din, od tega je bilo 20.754.000 din porabljenega za osebne dohodke, ostalo pa razporejeno na sklade. Iz rezervnega sklada, ustvarjenega v letu 1977, bodo po programu pokrivali izgubo TOZD HV Bela v višini 4.973.592,20 dinarjev.

Da bi rezultati v drugem polletju ne bili slabši, je DS sprejel sklep, naj vodje TOZD Valjarne Bluming — štekel, HV Bela, Valjarne žice in profilov sporočijo o kritičnih točkah v njihovih TOZD, kjer bi se dalo izboljšati vzdrževalne posege. Eden od sklepov je tudi, naj se TOZD medsebojno dogovorijo, da bi glede na polletno poslovanje v prihodnjih mesecih še enkrat povišali vrednost osnovnih tarifnih postavk, da bi tako železarji prišli na OD, ki jim pripada za njihovo delo.

Agglomeracija

Delavski svet je obravnaval tudi analizo izvajanja srednjeročnega plana Železarne v letih 1976 in 1977 ter oceno do leta 1980 in menil, da je plan postavljen realno in da ni potreben rebalans, v kolikor bodo zagotovljene zadostne količine polfabrikatov iz uvoza.

Soglašali so z uporabo uvajalnega popusta za avstenitno vroče in hladno valjano pločevino do 20 %, odvisno od tržnih razmer.

Obravnavali so tudi predlog finančne konstrukcije plinifikacije Železarne in sprejeli predlagane sklepe s pripombo, da želijo v bodoče nekoliko boljše obrazložitve kot, na primer, 'kakšna količina nerjavne pločevine se bo prodala po nižnji ceni, kakšen finančni rezultat se predvideva pri novih investicijah in podobno.

Delegati so na predlog odbora za gospodarstvo TOZD Vzdrževanje sprejeli sklep, da se delavcem TOZD za vsakih osem opravljenih ur dodeli bon za malico. V vsoti ur, iz katerih se obračunava število bonov, se ne upoštevajo ure, opravljene za pogodbeno dela. Sklep velja od 1. avgusta dalje.

Na pisno prošnjo vzdrževalcev iz vzdrževanja jesenskih obratov, ki so se pritožili na sklep skupne disciplinske komisije Železarne, bo njihov primer obravnavan na prihodnji seji.

Obravnavali so pritožbo Vita Lužarja zoper odločbo odbora za delovna razmerja TOZD Vzdrževanje. DS ni mogel sprejeti dokončnega sklepa, ker za primer zaposlovanja tehnikov brez ustrezne prakse nimamo izdelanih ustreznih kriterijev. Delavski svet daje v javno razpravo predlog odbora za delovna razmerja o načinu napredovanja tehnikov brez prakse. Ko bo ta akt po javni razpravi dopolnjen, bodo pritožbe Vita Lužarja ponovno obravnavali.

Ob zaključku seje so sprejeli še sklep, da se delavcem TOZD Vzdrževanje dovolijo šivanje delovnih oblek in da se nabavno službo opozori, naj skuša doseči s proizvajalcem delovnih oblek ustrežnejše mere.

Vodja TOZD je bil zadolžen, da na prihodnji seji poroča, kako je zasedbo delovnega mesta vodja RS elektricarjev v vzdrževanje Jeklar-na.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

13. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik Zdenko Cund je 28. julija sklical 15. redno sejo odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Remontne delavnice. Na seji so obravnavali predlog o dokončni delitvi dela na področju vzdrževanja žerjavov skupno z odborom za gospodarstvo pri DS TOZD Vzdrževanje in soglasno sprejeli sklep, da TOZD Remontne delavnice prevzame preventivno vzdrževanje žerjavov na strojnem področju in da je potrebno s tem v zvezi spremeniti normativ v žerjavnem oddelku.

Ugotovili so tudi, da je potrebno predlog o dokončni delitvi dela v nekaterih točkah še dopolniti in da je potrebno takoj prirediti s periodičnimi pregledi žerjavov po konceptu, ki je predlagan, ne glede na še potrebne formalne odločitve in sprejetje poslovnika. Odbora pa sta zadolžila tudi obe vodji TOZD, da v dogovoru s pristojno delovno skupnostjo imenujeta strokovno grupo, ki naj do konca avgusta predloži osnutek poslovnika o periodičnih pregledih žerjavov.

Na osnovi poročila o izvajanju sklepov zadnje seje je odbor ugotovil, da so bili vsi sklepi izvedeni. Mesečno poročilo za mesec junij je odbor sprejel brez pripomb, ker so iz njega vidni dosti dobri rezultati.

Kratko pisno informacijo o poslovnih rezultatih v tem mesecu bo vodja TOZD dostavil vsem samoupravnim delovnim skupinam.

Pri obravnavi polletnega poslovnega poročila je odbor ugotovil stanje razporejanja celotnega prihodka in dohodka, bilanco uspeha ter začasno razporeditev čistega dohodka. Delavskemu svetu so predlagali, da sprejme sklep o pokritju in da potrdi temeljne naloge v drugem polletju, in sicer predvsem tiste, ki se nanašajo na izboljšanje usposobljenosti delovnih naprav. Odbor je ugotovil, da je vodja TOZD v okviru danih pogojev dobro in uspešno vodil TOZD Remontne delavnice.

Odbor je analiziral izvajanje srednjeročnega plana Železarne in delavskemu svetu predlagal ustrezne sklepe, ki jih je le-ta tudi sprejel (glej zapis o seji delavskega sveta).

Odbor je odobril nabavo fotokopirnega stroja ter s tem v zvezi spremembo namembnosti neizkoriščenih sredstev AZ. Ob sklepu seje so potrdili predlog, da se v skladu s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe organizira dežurstvo delavcev TOZD RD na domu, in sicer s področja HIP za vso Železarno in s področja plastike za TOZD Plavž — aglomeracijo.

NZ

PREGLAD SESTANKOV SDS

V minulih štirinajstih dneh smo prejeli 29 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin. Skupine so večinoma obravnavale samoupravni sporazum o organizaciji in delu posebne finančne službe v delovni skupnosti za komercialne in finančne zadeve, ki ga bo potrebno sprejeti na referendumu v mesecu septembru. Nekateri skupine pa so se na sestankih seznanile tudi z določenimi ugotovitvami, oziroma postavile posamezna vprašanja v zvezi z ožjim delovnim okoljem.

SDS Kamnolom Trebež ugotavlja, da bodo morali nekateri delavci opraviti še dodaten izpit iz varnostnih predpisov za drugo delovno mesto zaradi nadomestitve v času odsotnosti. Skupina razen tega meni, da bo potrebno organizirati bolj kontinuiran odvoz dolomita iz kamnoloma v martinarno, kjer se je zaloga zaradi pomanjkanja kamionov že občutno zmanjšala.

SDS ponvično gospodarstvo vprašuje, zakaj njihova skupina že več kot dve leti ni dobila nobene vstopnice za katerokoli prireditve (športno ali kulturno), ki jo odkupi sindikalna organizacija ter zahteva pojasnilo glede odkupljenih predstav in v zvezi z načinom podeljevanja vstopnic za minule prireditve.

SDS vodstvo TOZD Valjarna debele pločevine je obravnavala polletno poročilo in ugotovila, da izpolnjevanje planskih nalog na določenih področjih ni bilo zadovoljivo in da bo treba v drugem polletju posvetiti večjo skrb izpolnjevanju planskih obveznosti (tako po količini kot asortimentu) kot tudi zmanjšanju zaostankov in zvečanju delovne in tehnološke discipline.

V TOZD Željarna so delovne skupine med drugim razpravljale o sklepu odbora za gospodarstvo temeljne organizacije o ukinitvi čiščenja strojev z zrakov, ki ga bo nadomestilo čiščenje s čopičem. **SDS Željarna 2** ob tem ugotavlja, da bi moralo biti čiščenje namenjeno dve uri časa sicer jih ne bo mogoče dobro očistiti. Nekaterim sodelavcem, ki predčasno zapuščajo delovna mesta pa je izrekla kritiko. **SDS Željarna 1** pa v zvezi s čiščenjem ugotavlja, da je kontrola s strani vodilnih delavcev slaba. Skupina je razpravljala tudi o skladiščenju žice in opozarja, da nastaja izguba v njihovo škodo zaradi slabega odnosa do vložnega materiala in predlaga naj se odgovorne pokliče na odgovornost. **SDS Željarna 3** pa ugotavlja, da so predlagani način čiščenja strojev pred leti že preizkusili vendar se ni obnesel.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

USPEL POHOD PO POTEH KARAVANŠKIH GRANIČARJEV

Preteklo soboto, 12. avgusta, smo v jesenjski občini z osrednjo gorenjsko manifestacijo proslavili letošnji dan graničarjev. V dopoldanskih urah je skoraj 500 mladih skupaj z graničarji in nekaterimi starejšimi udeleženci izvedlo pohode po graničarskih poteh v Karavankah, zatem pa je bila v dolini Završnice osrednja gorenjska prireditev ob 15. avgustu — dnevu graničarjev s krajšim kulturnim programom. Slavnostni govornik v dolini Završnice je bil starešina obmejnih enot Slovenije polkovnik Silvo Banovec, na prireditvi pa je bil tudi generalmajor Dragan Rakočević, številne vojaške starešine vojne pošte Radovljica, predstavniki občinskih skupščin in družbenopolitičnih organizacij Radovljice, Tržica in Jesenice, vojaki in mladina in drugi občani.

V soboto v jutranjih urah so mladinci in graničarji krenili na pot po treh graničarskih poteh v osrčje Karavank. Prva pohodna kolona je krenila na pot ob 6. uri izpred spomenika NOB na Javorniku. Med potjo se je ustavila ob spominskem obeležju v Medjem dolu, na Vojnežu pa so udeleženci odkrili spominsko ploščo graničarjema Veljku Djureviću in Smaju Taranišu. Zbranim udeležencem ob spominskem obeležju je spregovoril Franjo Kragolnik, graničarji pa so izstrelili častno salvo. Vsem udeležencem so na tem mestu tudi podelili graničarske značke in brošuro o pohodu po graničarskih poteh.

Druga pohodna kolona je krenila na pot ob 6.30 s karavle na Ljubelju, sestavljali pa so jo graničarji in mladina iz tržiske občine. Tudi udeleženci te pohodne kolone so odkrili spominsko ploščo in sicer na Zelenici graničarjema Ostoju Plavšiču in Branislavu Todorovu. Tretja pohodna kolona je krenila po lažji smeri in sicer ob 8. uri izpred osnovne šole Karavanski kurirjev NOB na Javorniku. Vse tri pohodne kolone so pohod po graničarskih poteh zaključile v Završnici. Z ubranim korakom in pesmijo so vkorakale na prireditveni prostor. Po predaji raporta komandantov pohodnih kolon, je zbrane udeležence pohoda, goste in ostale najprej pozdravil predsednik OK ZSMS Jesenice Slavko Mežek. Za njim je spregovoril polkovnik Silvo Banovec, ki je predvsem pohvalil zamisel o pohodu po graničarskih poteh. Zavzel se je da bi pohod postal

tradicionalen in da resnično predstavlja manifestacijo skupnega sodelovanja graničarjev in mladine na vseh področjih. Ob tej priložnosti je tudi čestital graničarjem in starešinam ob 15. avgustu dnevu graničarjev. Na prireditvi so zatem člani osnovne organizacije ZSMS Žirovnica in graničarji izvedli krajši kulturni program.

Ob koncu naj poudarimo, da je prvi pohod po graničarskih poteh uspel. Izveden je bil ob skupnem sodelovanju z obmejnimi karavami,

VELIK USPEH BRIGADE JESENIŠKO-BOHINJSKI ODRED V VALJEVU

V jesenjski občini smo resnično lahko ponosni na brigadirje. Tako kot v zadnjih letih, nas tudi tokrat niso razočarali. V začetku avgusta se je več kot sto brigadirjev vrnilo z zveznih in republiških mladinskih delovnih akcij. Z najbolj spodbudnimi rezultati so se vrnilo domov brigadirji iz pobratene občine Valjevo. Na zvezni mladinski delovni akciji Podrinje—Kolubara '78 je brigada Jeseniško-bohinjski odred dosegla največji uspeh doslej. Brigado je sestavljalo 52 mladincev iz treh jesenjskih delovnih kolektivov, dijakov in študentov.

Ob povratku brigade domov je bila v prostorih jesenjske železniške postaje slavnostna brigadna konferenca s podelitvijo udarniških značk in priznanj brigadirjem. Poleg brigadirjev, ki so delali v Valjevu, so bili na konferenci tudi brigadirji, ki so delali na zvezni akciji na Kozjanskem. Na konferenci je najprej o rezultatih brigadirjev v Valjevu spregovoril komandant brigade jesenjsko-bohinjski odred Tihomir Kostić. Na zvezni akciji Porinje—Kolubara '78 je brigada ob zaključku prejela vsa možna priznanja, ki se podeljujejo na zveznih akcijah. V poprečju so brigadirji presegali normo za 165 odstotkov. Največji dosežek pa je znašal kar 371 odstotkov. Za tako uspešno delo je brigada ob koncu dobila trak akcije, plaketo reubliške konference ZSMS Srbije ter priznanja za štirikratno udarništvo. Razen tega je dobila vrsto priznanj za interesne aktivnosti v prostem času. 18 brigadirjev je prejelo udarniške značke, 21 pa še posebna priznanja.

vojno pošto Radovljica in občinski konferencami ZSMS Jesenice, Radovljica in Tržič. Organizatorji so za uspešno izvedbo dobili dosti pohval, dobronamerno pa so sprejeli tudi nekaj kritičnih pripomb, ki jih bodo upoštevali pri organizaciji drugega pohoda po graničarskih poteh prihodnje leto.

Dolina Završnice je bila preteklo soboto resnično skupni praznik obmejnih enot in občanov. Spletla so se nova poznanstva, utrdile so se medsebojne vezi, predvsem pa je bila poudarjena misel, da se morajo v prihodnje še bolj krepiti medsebojna srečanja graničarjev in mladine.

J. Rabič

Predvsem pa je razveseljiva novica, da je brigada predlagana za najvišje priznanje na zveznih mladinskih delovnih akcijah — za plaketo Veljka Vlahovića.

Na slavnostni brigadni konferenci je zatem predstavil dosežene rezultate tudi komandant druge brigade Jeseniško-bohinjski odred Zvone Kržišnik, ki se je vrnila iz Kozjanskega. Tudi ta brigada je prejela vrsto priznanj, precej brigadirjev pa je postalo udarnikov.

Vsem brigadirjem naše iskrene čestitke. Obe brigadi bomo podrobneje predstavili v naslednjih številkah.

JR

Železarski globus

FRANCIJA

Pred kratkim je pričela obratovati v Seremange (Lotaringija) nova jeklarina s kisikovimi konvertorji, ki pripada francoski železarski družbi Sol-lac SA. Jeklarina ima dva 240 tonska kisikova konvertorja in bo letno proizvajala 3,4 milij. ton surovega jekla. V drugi stopnji izgradnje te jeklarne bodo zgradili še dve napravi za kontinuirno vlivanje bram. Obe bosta pričeli obratovati v drugi polovici leta 1979.

NIZOZEMSKA

Nizozemska železarna Hoogovens v Ijmuidenu je naročila pri zahodnonemškem podjetju Demag novo napravo za kontinuirno vlivanje slabov z letno proizvodno zmogljivostjo 1,5 milij. ton. Imela bo dve žili in bo lahko vlivala slabe do največje širine 1950 mm in debelino 225 mm. Surovo jeklo bo proizvedeno v 300 tonskem kisikovem konvertorju in srednja hitrost vlivanja bo pri debelini slaba 225 mm 1,8 m/minuto.

ŠVEDSKA

V prihodnjih treh letih bo švedska rudarska družba LKAB dobavljala železarnam v Belgiji in Luksemburgu 18 milij. ton železove rude z visoko vsebnostjo fosforja. Rudo bodo nakladali v švedskem pristanišču Lulea in norveškem Narviku, razkladali pa v belgijskem Antwerpnu. Pri tem gre za podaljšanje pogodbe, ki je bila predhodno sklenjena samo za eno leto.

Železarski globus

Mladinska delovna brigada Jeseniško-bohinjski odred v Valjevu

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

ŽELEZARSKA INDUSTRIJA DRŽAV 5 V RAZVOJU V BODOČNOSTI

1. Potrebni so izvori energije, ki bodo omogočili proizvodnjo potrebne količine električne energije za obratovanje teh peči v letih 1990 ali 2000.
2. Potrebno je gorivo, ki ga uporabljajo kot reducent pri proizvodnji železove gobe.

ZAKLJUČEK

Močna porast železarske proizvodnje v državah v razvoju bo povezana z velikimi, včasih skoraj nepremostljivimi težavami. Te bodo:

— Eden glavnih problemov bodo finančna sredstva, potrebna za izvedbo investicij. To velja tako za predvideno proizvodnjo 310 milij. ton surovega jekla, še bolj pa za višjo številko 500 milij. ton. Ta problem bo še večji zaradi tega, ker je tudi izgradnja ostale infrastrukture, transporta, stanovanj in podobno, kar je v osnovi potrebno za rast in razvoj posamezne države, vezana tudi na velika finančna sredstva. Razen tega zahteva povečanje proizvodnje železarske industrije tudi povečanje porabe jekla v predelovalni industriji in s tem tudi ponovne investicije.

— Obstajale bodo tudi fizične omejitve možnosti izgradnje železarske industrije, posebno, ker bodo tudi industrijsko razvite države povečale svoje proizvodne zmogljivosti surovega jekla. Postavlja se vprašanje, če bo svetovna železarska industrija fizično sposobna zgraditi do leta 2000 naprave za proizvodnjo 1,75 milijarde ton surovega jekla.

— Problematični bodo tudi strokovni kadri, ki bodo potrebni za izgradnjo in obratovanje novih proizvodnih zmogljivosti v državah v razvoju.

NAJMODERNEJŠA ELEKTRIČNA OBLOČNA PEČ V EVROPI

Letos spomladi je po niti enem letu gradnje pričela obratovati v zahodnonemški železarni Stahlwerke Südwestfalen AG nova 100-tonska obločna električna peč visoke moči. Ta je naj-sodobnejše opremljena in jo zaenkrat ocenjujejo kot najbolj moderni tovrstni agregat za proizvodnjo surovega jekla v Evropi.

S to pečjo so nadomestili proizvodnjo štirih zastarelih SM peči, ki so prenehale z obratovanjem in so jih porušili. Vzpostavljen s tem pa so dobili tudi prostor za postavitev nove naprave za kontinuirno vlivanje gredic, ki je tudi že naročena.

Peč ima premer kotla 6,8 m, premer elektrod 610 mm in moč transformatorja 75 MVA. Opremljena je s tremi gorilci za zgorevanje mešanice zemeljskega plina in kisika. Velika moč transformatorja in dodatno ogrevanje s pomočjo gorilcev omo-

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

ZAŠČITA PRED NEVTRONI

Sodobna osebna dozimetrija v izrednih in vojnih radiacijskih razmerah je dozimetrija nevtronov in gama žarčenja, in sicer v obsegu 10 do 1000 radov (0,1 do 10 Gy = grayev). Osebni dozimetri so bodisi en dozimeter za nevtrone in gama sevanja ali pa dva dozimetra — eden za nevtrone, drugi pa za gama sevanje.

Spiro možnost, da bi prišlo v vojni do napada z nevtronskim orožjem, pa postaja osebna dozimetrija nevtronov zelo pomembna aktivnost dozimetrične kontrole. Metode za osebno dozimetrijo nevtronov pa temeljijo na nekoliko kompleksnejših procesih kot pa dozimetrija gama sevanja. Temu problemu posvečajo v zadnjih letih tako pri nas kot v svetu veliko pozornost.

SKLEP

Nevtronska bomba in nevtronski izstrelki na splošno pomenijo korak naprej v razvoju jedrskega orožja. Po svojih značilnostih je to radiacijsko orožje, ki je namenjeno predvsem za uničevanje žive sile in prebivalstva, ki se brani in upira.

Cep ravno te moči tega orožja razmeroma majhna (denimo 1 kt ali najmanjšo, ki jo omenjajo — 0,02 kt), pa bi pomenila veliko ognjeno moč, če bi šlo za napad na mesta ali na bojno razporeditev čet. Z drugimi besedami, ti izstrelki ustrezajo moči eksplozije 1000 oziroma 20 ton trotila. Zato je treba trditi, da ima nevtronska bomba majhen rušilni učinek, sprejeti le tedaj, če ga primerjamo z učinkom jedrskega orožja na splošno.

To, ali je kakšno orožje »čisto« ali ne, je pomembno za vsakega napadalca. Ta bi namreč hotel čimprej zasesti napadeni del ozemlja, to pa bi mu preprečevalo radioaktivno kontaminirano zemljišče.

Po vsem sodeč ima nevtronska bomba precej prednosti za napadalca.

Sevalno učinkovanje nevtronov na ljudi, da bi jih onesposobili ali ubili v bojni, je tako po svoji zamisli kot tudi po ciljih precej podobno uporabi vojnih strupov. To pomeni, da je namen uporabe tega orožja ta, da bi množično ogrozili zdravje in življenje nezaščitenega moštva oboroženih sil in prebivalstva, oziroma da bi otežili dajanje prve pomoči, zdravljenje in reševanje poškodovanih itd.

Pred učinkovanjem nevtronov se lahko zaščitimo tako, da se pravočasno zatečemo v zaklonišča. Služba opazovanja, obveščanja in alarmiranja mora preprečiti, da bi nas napadalec presenetil s tem jedrskim orožjem. Z brezhibno radiacijsko disciplino in usposobljenostjo za uporabo zaklonišč, osebnih nevtronskih dozimetrov in uporabo postopkov RBK zaščite nasploš se lahko zaščitimo pred začetnim sevanjem in pred nevtroni, tako da se lahko izgube skrajšajo na najmanjšo možno mero.

PRILAGAJANJE DRUŽINSKIH HIŠ POTREBAM ZAŠČITE

Družinska hiša je danes prevladujoča oblika stanovanjske graditve.

V številnih naseljenih krajih se v načrtih za rekonstrukcijo in graditev stanovanjskega sklada lotevajo planiranja stanovanjske graditve v obliki družinskih hiš na posameznih mestnih površinah. Ta odstotek znaša v manjših naseljenih krajih ponekod tudi 80 % celotnega stanovanjskega sklada.

Stanovanjska graditev po urbanističnih planih — kadar so za to dani urbanistično-tehnični pogoji — precej pomaga zmanjševati stihijsko graditev, tako glede arhitektonskih oblik kot glede primerčnosti lokacij. To terja, da se pravočasno opravijo priprave za takšno graditev, oziroma da se uredijo določene površine in se na njih zgradijo pripadajoči objekti in komunikacije. Zaradi majhne gostote pozidanih takšnih površin je njihovo opremljanje zelo drago, to pa seveda prispeva k temu, da se naselje ali deli naselja, predvideni za graditev družinskih stanovanjskih hiš, prepozno kompleksno uredijo.

MOTIVI GRADITEV DRUŽINSKIH STANOVANJSKIH HIŠ

Potencialni uporabniki družinske stanovanjske hiše so občani različnih poklicev in različnih finančnih zmoglosti, zato so tudi motivi za graditev takšnih hiš zelo različni. Nekateri se za to odločijo zaradi dolgoletnega neresenega stanovanjskega vprašanja v določenem okolju, drugi pa zato, ker se je družina razšla, tretji zaradi selitve iz vasi v mesto (nimajo pa nobenih možnosti, da bi hitro rešili stanovanjski problem v svojem novem okolju), četrti zato, ker se jim je povečal standard, torej zato, ker si želijo dodatno stanovanje v naravi itd.

goča doseganje povprečnih talilnih časov 110 minut. Namesto obzidave z ognjestalno opeko je opremljena stena peči z vodno hlajenimi hladilnimi elementi, ki jih je po potrebi mogoče zamenjati. Zaradi velike prostornine peči in ustrezno prostornih košar je mogoče tudi pri lažjem jeklenem odpadku založiti celoten vložek z dvakratnim zakladanjem. Procesni računalnik vodi in kontrolira obratovanje peči, medtem ko je dodajanje potrebnih zlitin in ostalih dodatkov popolnoma avtomatizirano.

Samo peč in vse ostale pripadajoče naprave so zgrajene na osnovi najmodernejših metalurških spoznanj in rezultatov študije najbolj sodobnih elektro jeklarn v svetu. Zato je glavna naloga te peči predvsem čim hitreje taljenje vložka in je kemična sestava raztaljenega jekla v peči le orientacijsko približna. Vse ostale metalurške procese kot so legiranje, desoksidacija in razplinjevanje opravljajo v dveh stopnjah v livni poncvi. Najprej dodajo v poncvo potrebne legirne elemente in potem raztaljenemu jeklu s pihanjem argona skozi porozen kamen izboljšajo čistost ter izenačijo temperaturo. Nato v vakuumski napravi znižajo še vsebnost vodika do takšne meje, ki ustreza kvalitnim zahtevam proizvedeni vrsti jekla.

Za skladiščenje in dodajanje zlitin ter dodatkov uporabljajo obsežen sistem bunkerjev. Samo količino potrebnih zlitin izračuna in evidentira procesni računalnik.

Celotna naprava je zgrajena v skladu z najsodobnejšimi zahtevami za zaščito okolja. To velja tako za zaščito pred ropotom kakor tudi za čiščenje dimnih plinov.

V prejšnji martinarni s štirimi SM pečmi je bilo zaposlenih 415 delavcev. V novi elektro jeklarni pa je potrebno ob približno isti letni proizvodnji okoli 420.000 ton surovega jekla, samo 220 delavcev.

15. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Žebljarna je imel svojo 15. redno sejo 31. julija, ki jo je vodil predsednik Rok Globočnik. Predsednik je delegatom predložil v obravnavo: pregled sklepov prejšnje seje, analiza in potrditev polletnega poslovanja, poročilo odbora za gospodarstvo, potrditev ocene delovnega prispevka, plinifikacija, analiza srednjeročnega programa razvoja, združevanje sredstev za restavracijo Kazina in razno.

Računovodja Anton Mesarič je razložil poslovno poročilo za prvo polletje. Iz posredovanega poročila je bilo razvidno, da je TOZD Žebljarna dosegla znižanje stroškov pri materialu, pri poslovanju pa izkazuje zvišanje, čemur je vzrok izvoz železnih predvsem v ZRN in v ZDA. Podatki, ki jih bo prikazalo devetmesečno poročilo bodo izkazovali realnejše rezultate.

DS TOZD Žebljarna je potrdil polletno poslovanje in soglašal s pokrivanjem izgube v TOZD HV Bela iz sredstev rezervnega sklada v višini 796.361 din.

Sklenili so, da se razlika v ceni med železniki za izvoz in železniki za domači trg deli po ključu kot velja za prihodek. Tiste TOZD, ki koristijo devize, ki jih dobijo za železnike odpremljene za izvoz, naj pokrivajo TOZD Žebljarni razliko do cene za železnike, ki so prodani na domačem tržišču.

Ugotovili so, da TOZD Žebljarna še vedno ni dobila ustreznih rešitev niti odgovora v zvezi s sklepom, ki se nanaša na benificirani staž zaradi ropota, ki v žebljarni presega dovoljeno mejo. Ponovno zahtevajo odgovor od pristojnih služb. Ostali sklepi prejšnje seje so izvršeni oziroma se izvajajo.

Obravnavali so informacijo s 17. seje odbora za gospodarstvo pri DS Železarna in z informacijo s skupne seje odbora za gospodarstvo pri DS Železarna s predsedniki odborov TOZD in delovnih skupnosti.

V nadaljevanju so obravnavali sklepe odbora za gospodarstvo in potrdili sklep, da ni pravilno, ker je bilo sprejeto naročilo za Schmidta - ZRN, brez predhodnega posvetoovanja in pristanka s TOZD Žebljarno, ker analiza kaže, da je cena za železnike, odpremljene v ZRN nižja za 1,70 din od prodaje v ZDA.

Zaradi tega je padla prodaja na domačem trgu, kar je močno poslabšalo finančni rezultat TOZD

Žebljarna. Poudarili so, da naj ima prednost domače tržišče pred Schmidtom - ZRN, ker že izgublja domače kupce, ker ne krijejo njihovih potreb po železniki.

Delegati so potrdili ugotovitev odbora za gospodarstvo, da je informacija o nezainteresiranosti tržišča za železnike z navoji netočna. Zato so menili, da taka informacija, ki jo je posredoval prodajni oddelk, zavaja samoupravne organe. Zato zahtevajo konkretne podatke tržne analize prodajnega oddelka na osnovi katere so prišli do zaključka, da za železnike z navoji na tržišču ni zanimanja in investicija ni potrebna. Ta sklep bodo posredovali samoupravni delavski kontroli in poslovnemu odboru Železarne ter prodajnemu oddelku.

Obravnavali so ocenjevanje delovnega prispevka in istega tudi potrdili s pripombo, da ocenjevanje precej teži po uravnilih.

Obravnavali so tudi sklepe odbora za gospodarstvo pri DS Železarna v zvezi s predlogi o financiranju plinifikacije Železarne. DS TOZD Žebljarna je sprejel sklep o najetju posojila, potrdil je udeležbo interne banke SZ in soglašal, da je za podpis posojilnih pogojev pooblaščen predsednik poslovnega odbora in vodja FRS.

Delegati so obravnavali in potrdili izvajanje srednjeročnega programa razvoja TOZD Žebljarne. V srednjeročnem programu za obdobje 1976-1980 je planirano za razvoj TOZD Žebljarne 35 milijonov dinarjev z začetkom koriščenja združenih sredstev v letu 1979. Ker pa so potrebe narekivale investicije že prej, se je po sklepu DS TOZD in DS Železarne usmerilo del sredstev AZ v financiranje srednjeročnega programa in to v višini 5,0 milij. dinarjev. S tem so se sredstva investicije povečala na 40 milijonov dinarjev.

Naprave, ki bodo nabavljene v srednjeročnem obdobju so naslednje:

Nabava	1978	1979	1980	skupaj
1. pakirna linija	3,1	—	—	3,1
2. 25 žebljarskih strojev	0,7	5,0	6,5	12,2
3. stroji za valjanje navojev	1,5	5,0	5,0	11,5
4. termična obdelava	—	—	1,0	1,0
5. brusilni stroj za orodje	—	0,2	—	0,2
6. stroj za sponke, koluti VAC	—	—	6,0	6,0
7. čistilnica železnikov	—	2,0	4,0	6,0
Skupaj	5,3	12,2	22,5	40,0

Iz razpredelnice je razvidno, da je za nabavo predvidenih naprav potrebnih 40 milijonov din (35,0 milijonov združenih in 5,0 milijonov rednih sredstev AZ zbranih v zadnjih treh letih). S tem programom bi bil zagotovljen TOZD Žebljarna nadaljnji obstoj in tudi obetajoč ekonomski napredek.

Delegati so menili, naj se z ozirom na zastarelost obrata oziroma strojne parka preje realizira financiranje razvoja ne šele v letu 1980, predvsem zaradi izvoza. Sredstva, ki so namenjena za koriščenje v letu 1980, naj se delijo in porabijo prej, ker tržišče ne čaka, zahteve po kvalitetnih železniki pa so vedno oostreje. Pospešiti je tudi dobavo odsevalne naprave.

Obravnavali so še informacijo o poslovanju restavracije Železarne in potrdili sklep odbora za gospodarstvo o združevanju sredstev za restavracijo. Ne soglašajo pa s predlogom, da bi vse TOZD prispevale enak znesek 3.000 din mesečno in predlagali ustrezno lestvico glede na število zaposlenih.

Na združevanje sredstev pristajajo pod pogojem, da TOZD družbena prehrana ne bo zaračunavala morebitne uporabe prostorov restavracije, in da bo restavracija zaprtega tipa, to je samo za potrebe Železarne. Ob sklepu seje so obravnavali in rešili še nekaj obratnih zadev.

MT

NEKAJ ZANIMIVOSTI O PROIZVODNJI SUROVEGA ŽELEZA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Še 60 plavžev s prostornino pod 1.200 kub. m, 17 s prostornino med 1.200 in 2.000, štiri s prostornino med 2.000 in 2.800 ter en plavž z več kot 2.800 kub. metrov. Povprečna letna proizvodnja na enoto je znašala 366.700 ton.

Zelo zanimiva za nas je tudi Francija, kjer so imeli še leta 1960 povprečno letno proizvodnjo na enoto vsega 96.200 ton. Imeli so 147 plavžev in med temi niti en plavž ni imel prostornino nad 1.200 kub. m. Letna proizvodnja je bila 14.145.000 ton.

Petnajst let kasneje so imeli letno proizvodnjo 17.921.000 ton s samo 80 plavži in od teh jih je ostalo s prostornino pod 1.200 kub. m, le še 68. Leta 1975 so imeli na enoto povprečno letno proizvodnjo 224.000 ton. Zgradili so pa 11 plavžev s prostornino med 1.200 in 2.000 kub. m in imajo enega največjih plavžev v Evropi v Dunkirku s 4.526 kub. m prostornine.

V Franciji so imeli leta 1960 sorazmerno veliko malih plavžev saj je bila povprečna letna proizvodnja na enoto pod 100.000 tonami. V primerjavi z Zahodno Nemčijo imajo še vedno povprečno nizko proizvodnjo na enoto, ker so imeli v proizvodnji le tri plavže manj kot v Nemčiji, proizvodnja pa je bila nižja nekaj več kot 12 milijonov ton.

Sorazmerno najradikalnejši poseg so napravili Belgijci. Leta 1960 so imeli 53 plavžev in od teh je imel samo eden koristno prostornino med

1.200 do 2.000 kub. m. Letna proizvodnja je znašala 6.520.000 ton ali 123.000 ton na enoto.

Leta 1975 so imeli samo 19 plavžev, proizvedli so 9.069.000 ton surovega železa ali povprečno 477.300 ton na enoto. Od 19 plavžev, jih ima 14 prostornino pod 1.200, preostalih pet pa do 1.600 kub. metrov.

Tudi v Luxemburgu so v 15 letih dvignili letno proizvodnjo na enoto od 123.700 na 324.000 ton in nimajo nič več kot 12 plavžev od 30 enot, ki so jih imeli že leta 1960.

Angleži so imeli leta 1960. leta 110 plavžev in leta 1975 samo še 53. Sicer pa kaj bi še naštevali, v vseh navedenih državah so znižali število plavžev in povečali enote, za dosego večje in cenejše proizvodnje.

Med velikimi proizvajalci sta le dva, ki sta v 15 letih povečala število plavžev.

V SSSR so imeli leta 1960 120 plavžev in so povečali število na 136 enot, vendar so imeli leta 1960. leta 80 enot s koristno prostornino pod 1.200 kub. m, leta 1975 pa le še 64. Povprečna letna proizvodnja na enoto se je skoraj podvojila in sicer od 389.300 ton na 757.100 ton.

Japonci so povečali število enot od 34 na 51. Ukinili so plavže z manjšo prostornino od 1.200 kub. m, odnosno od 30 takih plavžev jih je ostalo samo še devet, povprečno letno proizvodnjo na enoto pa so povečali od 349.900 na 1.703.500 ton ali skoraj petkrat.

Velikost plavžev seveda ni edini faktor, ki vpliva na proizvodnost in

ekonomiko proizvodnje. Povsod je težnja, da obogatijo vsip in ne velja več načelo, da je treba prvenstveno izkoriščati lastno rudno bogastvo, ne glede na kvaliteto rude. Vsi težijo za tem, da bi imeli v vsipu vsaj 55 % železa. V Zahodni Nemčiji uporabljajo samo še 5 do 10 % domačih rud. Francozi uvažajo okoli 65 % rud in podobno je tudi drugje. Dobro pripravljen, bogat vsip je za dobro delo plavža zelo pomemben. Razen tega je vplivna temperatura vpihane zraza, obogatitve s kisikom, upihavanje goriva in še vrsta malo manj vplivnih faktorjev.

Prej navedeni podatki obravnavajo samo velikost plavžev, v resnici so pa v proizvodnih podatkih zajeti rezultati vsega tehnološkega napredka petnajstih let.

Podatki o vplivu velikosti plavžev na proizvodne stroške v Zahodni Nemčiji, primerjani za plavže s premerom talnilnika 3,9 m, 5,5 m, 6,5 m in 9,3 m kažejo da stroški padajo od 3,9 do 9,3. Stroški pri 3,9 m so znašali 64 nemških mark na tona, pri 5,5 m pa celo 80 nemških mark na tona, kar je za posledica drugih obratovnih pogojev. Pri premeru ogrodatja 9,3 m so bili 55, pri japonski peči s 14 m premera ogrodatja pa samo 35 nemških mark na tona.

Navedbe o ruskih in japonskih plavžih so zanimive, vendar za nas neprimerljive. Nekateri podatki iz drugih držav so bolj blizu tudi našim, jugoslovanskim razmeram in ob teh se je vredno malo zamisliti.

Milan Marolt

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Dvajsetega julija je bila peta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Poleg članov izvršnega odbora se je seje udeležil tudi sekretar osnovne organizacije ZK.

Predsednik OO sindikata je navzoče seznanil s sklepi osmega kongresa ZKS ter z delovnim programom občinskega sindikalnega sveta. K programu niso imeli pripomb, vendar pa priporočajo izdelavo analize enoletnega delovanja osnovnih organizacij sindikata. Iz analize naj bo razvidno v kolikšni meri uresničujemo zakon o združenem delu in kako naj bi bil sleherni delavec v TOZD aktiven na področju samoupravnega sodelovanja.

Na področju družbene samozastite ugotavljajo premajhno aktivnost, kar velja tudi za področje samoupravnih interesov skupnosti. Na seji so spregovorili še o bolezenski odsotnosti, ki je v porastu in s tem v zvezi tudi dajatev.

Obravnavana je bila prošnja sodelavca Petra Šepca za posojilo, ki pa ni bila ugodno rešena, ker sindikalna organizacija ne razpolaga z zadostnimi sredstvi, pač pa so denarno pomoč dobili šestim sodelavcem, ki so več kot tri mesece zaradi bolezni odsotni z dela.

Zaradi premajhnega števila prijavljenih udeležencev sta izšla v Krško in Poreč odpadla. Odločili so se za izvedbo izletov na Roblek in Begunjsko ter za dvodnevni izlet v Rabac v septembru ali oktobru.

VZDRŽEVANJE

Osmo redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 24. julija. V razpravi je bilo poslovnih poročilo za prvo polletje. Z rezultati polletnega poslovanja sta navzoče seznanila vodja TOZD Vzdrževanje Franc Brelih in računovodja tov. Babičeva.

Iz poročila je razvidno, da so v TOZD Vzdrževanje v prvem polletju ustvarili 43.201.000 din celotnega prihodka ter 27.606.000 din čistega dohodka. Od tega so porabili 20.754.000 din za osebne dohodke, ostalo pa so porazdelili na sklade.

Poslovno poročilo za prvo polletje vsebuje tudi podatke za vso Železarno in ugotavlja, da so polletno bilanco uspešno zaključile vse TOZD razen TOZD Hladna valjarna Bela. Njeno negativno razliko bodo krile vse ostale TOZD v Železarni in za TOZD Vzdrževanje to pomeni 4.973.592,20 dinarjev, ki jo bodo izplačali iz rezervnega sklada ustvarjenega v letu 1977.

V letošnjem letu je bila dvakrat povečana vrednost osnovnih tarifnih postavk, kljub temu pa je rast osebnih dohodkov še vedno nižja od rasti življenjskih stroškov. Zato DS priporoča v prihodnjih mesecih ponovno povišanje osnovnih postavk.

Poročilo ugotavlja dosti ugodne rezultate skupne proizvodnje. TOZD Plavž dosega rekordno proizvodnjo, v jeklarni prav tako izpolnjujejo obveznosti, v juniju pa so imeli na pečeh dve večji okvari.

Problemi nastajajo pri blagovni proizvodnji, kjer je indeks 95. Ozko grlo je Valjarna bluming-štelki zaradi pomanjkanja vložka ter valjarne žice zaradi večjih okvar na rekonstruiranem delu. Izpad pri blagovni

proizvodnji imajo tudi v TOZD Hladna valjarna Bela, ki ne dosega planirane proizvodnje. Veliko odstopanje je tudi pri izvozu.

V drugem polletju letošnjega leta bo treba delati boljše, predvsem zaradi povišanja cen vložnih materialov. Pri tem opozarjajo tudi na problematiko polizdelkov, ker pričakujemo manjšo dobavo TVT za bluming-štelki. To pomeni manj gradiv za valjarno žico in zato so največji napori usmerjeni v proizvodnjo valjarne bluming-štelke. O tej problematiki bodo razpravljali še na sestankih družbenopolitičnih organizacij ter samoupravnih organov. Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata k posredovanju poslovnim rezultatom niso imeli pripomb.

V nadaljevanju seje je bila obravnavana pritožba sodelavca Vita Lužarja na prejšnjo odločbo odbora za delovna razmerja. Prav tako so na seji razpravljali o disciplinskih prekrških štirih sodelavcev. Ob tem izvršni odbor osnovne organizacije sindikata ugotavlja, da nedisciplinarno narašča, o čemer so razpravljali že na seji samoupravne delavske kontrole. Le-ta meni, da je treba proti kršiteljem strožje ukrepati. Hkrati ugotavljajo disciplinske prekrške vedno pri istih delavcih in bo zato pri izvajanju ukrepov potrebna večja doslednost, da bi na področjih vzdrževanja uveljavili red in disciplino.

Izvršni odbor OO sindikata znova opozarja področja vzdrževanja, da ne morejo koristiti denarnih sredstev za piknike, ki jih sami prireajo. Koristijo lahko le denarna sredstva, ki jih dobijo pri zbiranju odpadnih kovin.

REMONTNE DELAVNICE

Na 13. seji izvršnega odbora OO sindikata, ki je bila 3. avgusta so sprejeli 11 sklepov. Vse neizpolnjene sklepe sprejete na 12. seji bo treba čimprej izpolniti. Sindikalnim skupinam naročajo, da obravnavajo predloženo gradivo za deveti kongres Zveze sindikatov Slovenije. Izvršni odbor OO sindikata predlaga sklic konference OO sindikata železarne Jesenice z namenom, da obravnava poslovni uspeh Železarne v prvem polletju in spregovori o popisu delovnih nalog v Železarni ter o upravičenosti predloga za povišanje kategorij v skupnih službah. Vodstvu TOZD Remontne delavnice naročajo, da od skupnih služb zahteva analizo opravljenih del za njihovo TOZD ob zaključku drugega kvartala in finančno bremenitev le-teh. Potrebna je analiza kadrovske problematike in osebnih dohodkov na osnovi 42-urnega delavnika brez dodatkov (nadure, otežkočeni dodatki). Prav tako je potrebna akcija za izboljšanje osebnih dohodkov in pravilno vrednotenje dela naših poklicnih delavcev.

Vodstva obratov naj do 1. septembra pripravijo poročila o izpolnjevanju nalog na področju benifikacije posameznih delovnih mest.

Sindikalna organizacija naj tudi vpliva na čim boljše udeležbo na sejah delegacij za skupščine SIS ter družbenopolitične skupnosti. Podpirajo tretji sklep, ki je bil sprejet na 21. seji DS TOZD Remontne delavnice, dne 31. julija. Podpirajo tudi stališče TOZD v zvezi z opravljanjem knjigovodskih, računovodskih

in finančnih del za TOZD v temeljni organizaciji.

Odbori sindikalnih grup lahko nabavijo permanentne vstopnice za kopališče v Ukovi v pisarni sindikata Železarne v delavskem domu pri Jelenu.

ŽEBLJARNA

Deseta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila v četrtek, 10. avgusta. Navzočih je bilo 11 članov izvršnega odbora, poleg njih pa še sekretar OO ZK tov. Petrovski.

Najprej so poslušali poročilo predsednika o izpolnjevanju sklepov, sprejetih na prejšnji seji, nato pa so dvema sodelavcema odobrili denarno pomoč. Predsednik tov. Grubar je poročal o prostem mestu za brezplačno letovanje na morju, ker ga je predlagana sodelavka odklonila. Namesto nje je izvršni odbor odobril brezplačno letovanje Nandetu Pibru, dolgoletnemu članu kolektiva in družbenopolitičnemu delavcu.

V drugi točki dnevnega reda so člani izvršnega odbora razpravljali o predlogih za izvedbo izleta. Miha Zemva je predlagal izvedbo dvodnevne izleta na Kozaro z avtobusom, tov. Hlebanja pa izlet na Sutjesko. Glede na manjše stroške prevoza ter zaradi možnega prevoza udeležencev izleta z vlakom so se strinjali s predlogom, da organizirajo izlet na Sutjesko. Izvedbo izleta so zaupali tov. Hlebanju, izvršni odbor osnovne organizacije sindikata pa predlaga, naj bi člani kolektiva - udeleženci izleta plačali po 150 dinarjev, svojci pa po 600 dinarjev.

Izvršni odbor OO sindikata vsako leto nameni nekaj sredstev tovarišem, ki odhajajo v pokoj. Predlagajo povišanje, in sicer od dosedanjih 500 na 700 din.

Ker je Tihomir Kostić odšel na drugo delovno mesto, izvršni odbor OO sindikata za člana odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Žebljarna predlaga sodelavca Petra Grubarja.

Analizo delovanja delegacij, ki jo je posredoval center za proučevanje samoupravljanja in informiranje, bodo predložili v razpravo članom delavskega sveta TOZD Žebljarna.

DS ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE

Peta seja IO osnovne organizacije sindikata je bila v ponedeljek, 24. julija. V prvi točki dnevnega reda je tov. Gubanec, referent za šport seznanil IO s pripravami za pohod na Stol. Po povratku s Stola bo za udeležence pohoda pripravljen piknik v Završnici.

Metka Urbanec je obrazložila program izleta po poteh Avnoja: Kozara - Jajce - Sarajevo. Izlet bodo predvidoma organizirali od 8. do 10. septembra. Člani sindikata naj bi prispevali po 300 din, njihovi svojci pa po 700 din.

Pogovarjali so se tudi o predkon-gresni dejavnosti. Ugotavljajo, da sindikalna organizacija nima vodilne vloge, ki bi jo morala imeti. Umestna je bila pripomba tov. Mraka o kasnitvi v ocenjevanjem in da ni novih podrobnejših navodil ter uspehov.

Najtežja odseka pri graditvi cevovoda za zemeljski plin sta vsekakor kanjon Završnice in Soteska nad akumulacijskim jezerom hidrocentrale Moste. V Završnici delavci Vöest Alpina z Dunaja, ki gradijo ta del, spuščajo cevi ob stenah skoraj navpično do dna strune. Sotesko pa bodo obšli tako, da bodo speljali cevi za njo zelo strmo čez hrib. Predvidevajo, da bodo ta dela trajala nekaj več kot mesec dni. (Tekst in foto B. Blenkuš)

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE ZA MESEC JULIJ

TOZD	IZVRŠITEV JULIJ 1977			DRUŽBENI PLAN JULIJ 1978			IZVRŠITEV JULIJ 1978			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	74,0	20.838	1.541.650	50	25.000	1.250.000	33,3	24.129	803.556	45,0	115,8	52,1	86,6	96,5	64,3
Valj. bluming-štel	5.358,8	9.667	51.801.347	5.270	9.667	50.997.790	5.600,0	10.706	60.610.123	105,6	110,8	117,0	107,4	110,8	118,8
- bluming				170	7.887	1.342.490	765,6	9.514	7.284.123				450,3	120,5	542,6
- štel				5.100	9.736	49.655.300	4.894,4	10.896	53.325.965				96,0	111,9	107,4
Valj. žice in prof.	1.532,3	5.940	9.102.540	4.170	6.824	28.457.860	1.688,6	7.682	12.817.835	108,9	129,3	140,8	40,0	112,6	45,0
Valj. debele ploč.	6.989,7	8.313	58.101.599	7.860	8.367	65.765.276	7.414,5	10.102	74.888.715	106,1	121,5	128,9	94,3	120,7	113,9
Hladna valj. Bela	3.048,7	9.142	27.871.780	7.300	13.248	96.707.013	5.323,7	13.612	72.468.230	174,6	148,9	260,0	72,9	102,7	74,9
Hladna valj. Jesenice	2.519,3	9.650	24.310.360	2.140	10.385	22.223.900	2.203,5	11.778	25.951.849	87,8	122,0	106,7	103,0	113,4	116,8
Žičarna	3.742,4	9.894	37.028.897	4.010	11.286	45.256.682	3.789,9	12.931	48.822.500	100,7	130,7	131,8	94,0	114,6	107,9
Profilarna	1.810,7	7.772	14.072.112	1.960	8.547	16.884.960	1.511,9	9.824	14.852.340	83,5	126,4	105,5	77,1	114,9	88,0
- HOP				1.880	8.009	15.057.550	1.425,8	8.980	12.803.223				75,8	112,1	85,0
- ronđele				20	26.935	538.700	21,3	26.391	562.029				106,5	96,0	104,3
- stebrički + distančn.				10	19.286	192.860	29,9	20.097	601.354				280,0	104,2	311,8
- diski				50	21.917	1.095.850	34,8	25.434	885.734				80,6	116,0	80,8
Skladišče 38				150	18.333	2.749.950	47,7	21.921	1.045.151				31,8	118,6	39,0
Vratni podboji	72,8	24.967	1.818.480	80	22.914	1.833.084	65,9	23.985	1.590.656	90,5	96,0	86,9	82,4	104,7	86,2
Jeklovle	1.374,8	15.830	21.763.360	1.650	15.730	25.955.295	1.678,1	20.118	33.759.772	122,1	127,1	155,1	101,7	127,9	130,1
Elektrode	1.814,2	9.108	16.523.855	1.935	11.204	21.680.628	2.088,9	11.063	23.088.574	115,1	121,3	139,7	107,9	96,6	106,5
- opl. elektr., var. pr., varilna žica				1.385	13.668	18.929.691	1.691,0	13.534	22.886.185				122,1	98,0	120,9
- suha elektrodna masa				100	7.000	700.000									
- Emona iz Zagreba				250	7.564	1.890.937									
- ognjevdžni mat.				200	800	160.000	397,9	509	202.389				196,9	63,6	126,5
Željalna	791,9	7.267	5.754.080	760	7.163	5.436.658	838,9	6.636	5.567.438	105,9	91,3	96,8	118,4	92,8	102,4
OSNOVNA REALIZACIJA	29.129,6	(9.258)	289.690.060	37.335	(10.317)	385.199.096	32.304,8	(11.647)	376.266.739	110,9	125,8	139,5	86,5	112,9	97,7
Realizacija energija						1.383.320			1.809.824						130,8
Ostala realizacija			5.790.986			3.845.744			7.346.224				128,9		191,0
SKUPAJ ZUNANJA REALIZACIJA	29.129,6	(9.457)	275.481.046	37.335	(10.457)	390.428.160	32.304,8	(11.931)	385.422.787	110,9	126,2	139,9	86,5	114,1	98,7

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE OD JANUARJA DO JULIJA

TOZD	IZVRŠITEV I - VII 1977			DRUŽBENI PLAN I - VII 1978			IZVRŠITEV I - VII 1978			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Jeklarna	475,0	21.860	10.385.483	350	25.000	8.750.000	7,9	9.900	78.408						
Livarna	42.278,6	9.007	380.794.134	36.780	9.677	355.920.060	410,5	22.372	9.184.549	86,4	102,3	88,4	117,3	89,5	106,0
Valj. bluming-štel				1.170	7.897	9.239.490	40.743,5	10.438	425.284.510	96,4	115,9	111,7	118,8	107,9	119,5
- bluming				35.610	9.736	346.680.570	2.501,6	9.443	23.622.680				213,8	119,6	255,7
- štel				28.230	6.824	192.653.580	38.241,9	10.503	401.641.830				107,4	107,9	115,8
Valj. žice in prof.	10.622,7	6.358	67.541.780	56.910	8.367	476.170.721	20.090,4	7.334	147.335.705	189,1	115,3	218,1	71,2	107,5	76,5
Valj. debele ploč.	59.066,4	8.236	486.463.793	52.600	11.699	615.362.689	58.265,2	9.494	553.160.972	96,6	115,3	113,7	102,4	113,5	118,2
Hladna valj. Bela	22.005,1	8.285	182.316.681	16.270	10.385	168.983.950	43.634,2	11.195	488.465.389	198,3	135,1	267,9	82,9	96,7	79,4
Hladna valj. Jesenice	17.531,8	9.779	171.442.896	16.270	10.385	168.983.950	16.541,6	11.080	183.287.185	94,3	113,3	108,9	101,7	106,7	108,5
Žičarna	27.650,3	10.250	283.415.452	29.420	11.286	332.032.814	28.430,6	12.562	356.856.141	102,8	125,5	125,9	96,6	111,2	107,5
Profilarna	13.949,3	8.499	118.561.525	13.880	8.547	118.872.155	13.831,4	9.469	130.989.836	99,1	111,4	110,5	98,6	110,8	110,2
- HOP				13.380	8.009	107.004.705	13.137,8	8.833	118.046.602				98,3	110,3	108,4
- ronđele				120	26.935	3.232.200	73,0	28.251	2.061.196				68,8	104,9	63,8
- stebrički + distančn.				50	19.286	964.300	134,1	19.533	2.620.152				268,2	101,3	271,7
- diski				350	21.917	7.670.950	486,5	21.063	10.241.886				139,0	96,1	133,5
Skladišče 38				1.140	18.333	20.899.620	715,1	17.592	12.580.147				62,7	96,0	60,2
Vratni podboji	450,2	25.550	11.503.810	580	22.914	13.289.854	491,7	24.549	12.071.245	109,2	96,1	104,9	84,8	107,1	90,8
Jeklovle	10.671,4	15.748	168.055.316	11.890	15.730	187.035.440	12.254,5	17.983	220.374.013	114,8	114,2	131,1	103,1	114,3	117,8
Elektrode	13.231,2	10.847	143.523.828	14.100	11.396	160.683.467	15.184,1	10.772	163.568.038	114,8	98,3	114,0	107,7	94,5	101,8
- opl. elektr., var. pr., varilna žica				10.450	13.668	142.836.905	12.044,0	13.358	160.882.614				115,2	97,7	112,8
- suha elektrodna masa				500	7.000	3.500.000	136,8	7.000	957.600				27,4	100,0	27,4
- Emona iz Zagreba				1.750	7.564	13.236.562									
- ognjevdžni mat.				1.400	800	1.120.000	3.003,3	575	1.727.824				214,5	71,9	154,3
Željalna	6.617,4	8.099	53.595.514	6.480	7.153	46.354.666	6.494,1	8.171	53.063.443	98,1	100,9	99,0	100,2	114,2	114,5
OSNOVNA REALIZACIJA	224.549,3	(9.252)	2.077.600.212	268.630	(10.040)	2.696.989.016	257.094,8	(10.721)	2.756.259.561	114,5	115,9	132,7	95,7	106,8	102,2
Realizacija energija						13.595.295			14.864.383						109,3
Ostala realizacija			41.498.889			27.835.863			45.491.518				109,6		163,4
SK. ZUNANJA REALIZACIJA	224.549,3	(9.437)	2.119.099.101	268.630	(10.194)	2.738.420.174	257.094,8	(10.956)	2.816.615.462	114,5	116,1	132,9	95,7	107,5	102,9

PRODAJA V JULIJU SKORAJ NA PLANIRANI VIŠINI

(Nadaljevanje s 1. strani)

višjih prodajnih cen dosežena realizacija je za 12 % nižja od planske. Podobno doseganje planirane prodaje kot je bilo v lanskem juliju, so imele tudi letos TOZD Livarna (67 %), Valjalna bluming - štel (107 %), Profilarna (77 %) in Vratni podboji (82 %), medtem ko so v Valjalni debele pločevine HV Bela in Jeklovle lansko leto dosegli boljše rezultate pri prodaji kot letos. Primerjava kumulativnih podatkov o prodani količini, doseženi ceni in realizaciji z družbenim planom za prvih sedem mesecev kaže, da smo s prodajo 257.095 ton zaostali za planom za 11.535 ton ali 4,3 %. Povprečna prodajna cena je bila za 762 dinarjev za tono višja kot smo jo planirali (10.194 din/t), to pa je vplivalo na 2,9 % preseganje planirane realizacije.

Primerjava rezultatov prodaje z lanskoletnimi kaže letos za 15 % več prodanih izdelkov, za 16 % višjo doseženo prodajno ceno ter za 33 % višjo skupno realizacijo.

Indeksi, ki izražajo odnose kumulativnih rezultatov nasproti družbenemu planu po posameznih TOZD, kažejo večje preseganje planirane prodaje za to obdobje v TOZD Valjalna bluming - štel (za 114 %), Livarna (za 17 %) ter Elektrode (za 8 %). Povprečne prodajne cene so v večini TOZD višje od planiranih, niso jih dosegli le v TOZD Livarna, HV Bela ter TOZD Elektrode pri elektrodah. Nižja realizacija sedmih mesecev od planske je bila le v Valjalni žice zaradi prenizke količine, v HV Bela (nižja količina in cena) ter v TOZD Vratni podboji (nižja količina).

USTVARITI POGOJE...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Iz takšnih organiziranih osnov, bi potem hitro nastajale tudi višje oblike tehnične ustvarjalnosti, kajti tehnološka ustvarjalnost je nujen element sodobnega poslovanja vsake TOZD. Seveda je pri tem potrebno pripomniti, da ne smemo iti samo v sprejemanje in priznavanje rezultatov neke ustvarjalnosti, ampak je potrebno te rezultate tudi uporabljati in na njihovi osnovi potem stalno iskati in neposredno pospeševati delo kot tudi organiziranost inovacijske dejavnosti.

Vsa prizadevanja pa bodo uspešna tedaj, ko bomo v inovacijskem delu vsaj načelno uspeli oceniti dejansko razmerje med proizvodnjo, vzdrževanjem in med delavci v delovnih skupnostih.

Seveda se pri takšnem vključevanju inovacijske dejavnosti v TOZD odpira vprašanje delavca - inovatorja. Zelo pogoste so trditve, da avtorji inovacij opravljajo, ozi-

roma rešujejo naloge kot redno delovno dolžnost in da za to dolžnost zahtevajo določene koristi. Takšno razmišljanje o »koristoželjnih« pa zavira razširjanje potencialov znanja, ki naj bi ga imel vsak samoupravljalca. Le v zdravem inovacijskem vzdušju bomo lahko pričakovali večje in boljše delo.

Aktiviranje inovacijske dejavnosti s predpisi, z družbenopolitičnimi posegi ni dovolj. Potrebno bo več zavestnega samoupravnega dela, ki bo ustvarilo objektivno vrednotenje novatorstva. Kajti le objektivno vrednotenje bo razbilo tista nasprotja, ki nastajajo sedaj med direktnim in indirektnim sodelovanjem zaposlenih v raznih fazah tehnološkega, oziroma proizvodnega procesa.

Danes je strokovni nivo, oziroma strokovna usposobljenost zaposlenih delavcev v TOZD večja kot pred leti. To velja tako za delavce v neposredni proizvodnji, kot za ostale. Zato je potrebno vzbuditi večji interes za reševanje težav in proble-

mov, ki so povezani s proizvodnjo, tako da bi sodelovalo povsod kar največ delavcev - samoupravljalcev. Hkrati pa bi takšno zlivanje zavesti in dela bila pot za povečevanje intelektualnega in fizičnega dela, kar je danes že vse prepogost kamen spotike.

S tem pa bi inovacijsko delo kot element poslovanja, postalo tudi zavest vsakega zaposlenega, da bi se vključeval v proizvodnjo in ekonomsko odnose vsake TOZD, na drugi strani pa v razvojne programe TOZD za katere vedno govorimo, da izpadajo iz informacijskega sistema in obenem razvilo dobre odnose med samoupravnimi in upravnimi organi v TOZD, kar je hkrati tudi jamstvo za delovanje nekega sistema.

Seveda pa ustvarjalne napore ne smemo obrniti samo na povečanje proizvodnje, na ekonomsko prihranke v proizvodnji temveč tudi na kvaliteto izdelkov, boljše varstvo okolja, manj naporno delo in zlasti na večjo varnost pri delu.

B. Hafner

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

KAKŠNE ZALOGE PREMOGA IMA ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Zaloge črnega premoga v Zvezni republiki Nemčiji so za srednjo Evropo gledano kratkoročno najbolj zanesljive rezerve energije. To predvsem zaradi tega, ker bodo svetovne zaloge nafte v prihodnjih desetletjih izčrpane. Tudi dolgoročno gledano je to edina pomembna energetska rezerva tega zemljepisnega področja. Kajti razvoj ostalih energetskih virov kot so sonce, veter in zemeljska toplota zaenkrat še ne kaže možnosti za širšo ekonomsko upravičeno uporabo.

O pomembnosti zahodnonemških nahajališč črnega premoga v okviru Zahodne Evrope so si v osnovi enotni tako rudarski kakor energetske strokovnjaki. Vendar zaenkrat ni jasno, kako velike so te zaloge, čeprav je znano, da so največje na področju Porurja. Na to važno vprašanje bo morala odgovoriti obsežna študija, katero bodo v kratkem pričeli pripravljati.

ANALIZA IZVAJANJA SREDNJEROČNEGA PLANA ŽELEZARNE V LETIH 1976 IN 1977 TER OCENA DO LETA 1980

INDUKTIVNI MEŠALEC

Investicija je zaključena v letu 1978 in je v poizkusnem obratovanju. Realizacija in predračunska vrednost investicije je bila izvršena po srednjeročnem planu.

GOSPODARSTVO ŽLINDRE

Investicija je v glavnem zaključena, naprave so v poizkusnem obratovanju in delujejo normalno ter imajo projektirane kapacitete. Dodatno bodo v letu 1978 dobavljeni še kamioni za prevoz žlindre in jeklenih odpadkov.

Dogovoriti se je treba še o načinu uporabe vseh proizvodov separacije, predvsem drobnega jeklenega odpadka. Uporaba žlindre dela proizvodnje je večja, kot je predvideval investicijski program, tako da investicija močno zmanjšuje problematiko odlaganja žlindre na nasipu. Realizacija investicije je bila izvršena po srednjeročnem planu, vrednost investicije pa je manjša od predračunske, zaradi manjšega obsega nepredvidenih del in podražitev.

VALJARNA ŽICE – TRETJA ŽILA

Investicija je po osnovnem investicijskem programu zaključena. Delno je zaključena tudi po aneksu k investicijskemu programu, razen strožnica za valje, odbizgavanje okujine, prečnega transporterja in škarij za rezanje koncev. Zaključek del po aneksu je predviden za škarje v letu 1978, za odbizgavanje, strožnico in transporter pa v letu 1979. Predračunska vrednost investicije se je povečala na 190 milij. din zaradi dodatnih naprav po aneksu in zaradi podražitev.

Poskusno obratovanje oziroma testiranje naprav tretje žile teče po programu za okrogle profile do 32 mm. Rezultati tehnološkega testiranja v valjarni žici so ugodni, v jeklovleku pa program še ni zaključen. Zaključek je predviden do konca leta 1978. Testiranje valjanja oglatih profilov v valjarni žici se še ni pričelo, ker še niso pripravljeni potrebni valji.

Ob poizkusnem obratovanju tretje žile se pojavlja problem premajhnega števila elektro vzdrževalcev, ki bi znali vzdrževati nove naprave. Tako stanje povzroča predolge zastoje.

BRUSILNI STROJI

Po srednjeročnem programu je bila predvidena postavitev dveh brusilnih strojev za slabe do leta 1978. V letu 1977 je bil postavljen en brusilni stroj za slabe, kar predstavlja za ta del izvršitev srednjeročnega programa tako rokovo kot vrednostno. Stroj obratuje brez težav in daje projektirano kapaciteto.

Postavitev drugega brusilnega stroja v letu 1978 ne bo, ampak se prenese v leto 1980. Vzrok za ta premik je zaradi ponovne analize brusilnih kapacitet. S pričetkom obratovanja naprave za kontinuirno vlivanje gredic se bo še povečal sedanji primanjkljaj kapacitet brušenja gredic. Zato bodo v letu 1978 izvršena pripravljala dela ureditve celotne čistilnice v valjarni blumingštel in s tem v zvezi potrebna nabava brusilnega stroja, kar se mora prioritarno reševati.

VEZALNA NAPRAVA

Investicija ni pričeta, čeprav je bila planirana v letu 1977. Premaknjena je v leto 1980. Vzrok za ta premik je še nedokazana potreba za vezanje TVT na štelku.

HLADNA VALJARNA BELA

Osnovna investicija je bila zaključena v letu 1977 z nekajmesečno zamudo. Naprave so v poizkusnem obratovanju. Dodatne naprave so bile montirane in dane v poizkusno obratovanje v prvem polletju 1978. Odpravljene so vse pomanjkljivosti, ugotovljene od inšpekcijskih služb in je zaprosen tehnični pregled za obratovalno dovoljenje. Naprave dajejo projektirane kapacitete. Urediti je treba še nevtralizacijo kislin, da bo njeno delovanje popolnejše in sigurnejše.

Investicija še ne daje kumulativno planirane proizvodnje, mesečni plani proizvodnje pa so bili v letu 1978 že doseženi po količini. Nedoseganje planiranih količin ima vzrok v nekontinuirni dobavi TVT, neplaniranih zastojih ključnih naprav, nezadostni kakovosti TVT in fluktuaciji delovne sile. Predračunska vrednost investicije je povečana na 1.419,8 milij. din zaradi delne podražitve in večjega obsega del adjustažnih naprav.

ŽICARNA – VAC ŽICA

Investicija povečanja proizvodnje VAC žice za 2.500 ton letno je bila

zaključena konec leta 1977 in so naprave v poizkusnem obratovanju. Realizacija investicije je bila dve leti pred planirano, kar so narekovele predvsem tržne razmere.

K temu so pripomogle dobre kadrovske in organizacijske priprave v TOZD Žičarna in na sektorju novogradenj.

Težave pri poizkusnem obratovanju so na predvlečnem stroju zaradi tehnoloških problemov, ki jih povzroča slabša žica.

ŽICARNA – PATENTIRANA ŽICA

Investicija je v fazi pripravljanih del. Po srednjeročnem programu bi se realizacija morala pričeti v letu 1978, vendar se zaradi pozno pričetih pripravljanih del planira pričetek v letu 1979 in zaključek v letu 1981.

Po srednjeročnem programu je predračunska vrednost investicije 50,0 milij. din. Osnova za to je bil program povečanja patentirane žice od 10.000 na 20.000 ton. Za to bi bila potrebna le nabava nekaterih strojev in njihova postavitev v obstoječih halah. Pri poznejši obdelavi trga, pa so se pričele kazati vedno večje potrebe po različnih vrstah patentirane žice in večjih količinah. Trenutno tržna analiza kaže potrebo po 30.000 tonah v naslednjih letih. Tako povečanje pa zahteva več novih strojev, hale, žerjave, skladišča itd. Pomemben faktor so tudi podražitve.

Zaradi tega se poveča vrednost investicije na 200 milij. din, oz. v sedanjem srednjeročnem planu na 130 milij. din.

Pripravljalna dela in investicijski program bosta pokazala upravičenost takega predvidenega povečanja investicije v patentirano žico.

ŽEBLJARNA

Investicija v rekonstrukcijo in modernizacijo žebeljarn se še ni pričela, razen nabave pakirne naprave, ki zmanjšuje fizično delo in zamenjavo dveh najbolj iztrošenih žebeljarskih strojev.

V letu 1978 bodo izvršena pripravljala dela in na tej osnovi izdelan investicijski program. Možen zaključek investicije je v tem srednjeročnem obdobju.

ELEKTRODE – OPLAŠČENE ELEKTRODE

Investicija je v teku. Po srednjeročnem programu bi morala biti zaključena v letu 1977. Zaradi težav pri pridobivanju uvoznih dovoljenj je bil zaključen le domači del investicije (hale in trafo postaja). Drugi del bo zaključen konec 1978, ko bodo pričele naprave poizkusno obratovati.

Predračunska vrednost se poveča na 71,7 milij. din zaradi podražitve opreme in tečajne razlike, povzročne s podaljšanim rokom realizacije investicije.

Za uspešen pričetek poizkusnega in rednega obratovanja bo treba rešiti še nekatere kadrovske probleme.

ELEKTRODE – AGLOMERIRAN PRAŠEK

Investicija je v fazi pripravljanih del. Po srednjeročnem programu investicija kasni pol leta.

V letu 1978 bodo izdelana pripravljala dela in na tej osnovi investicijski program in če ne bo ovir pri uvozu opreme, bo investicija lahko v letu 1979 realizirana.

ELEKTRODE – POLNJENA ŽICA

Investicija se še ni pričela. V letu 1979 naj bi bila izvršena pripravljala dela. Na osnovi ugodnih kazalcev bi lahko v investicijo pričeli v letu 1980 in končali v letu 1981, kot predvideva srednjeročni program.

PROFILARNA – PRVA FAZA

Investicija je v fazi pričetka realizacije. Zaradi težav pri pridobitvi uvoznega dovoljenja je pričetek premaknjen za eno leto, zaključek oziroma poizkusno obratovanje je predvideno v drugi polovici leta 1979.

Predračunska vrednost je povečana na 26 milij. din zaradi izbora boljše in zato dražje naprave ter tečajnih razlik.

PROFILARNA – DRUGA FAZA

Investicije še nismo pričeli. V letu 1979 se bodo izvršila pripravljala dela. Pri tem še ni jasna smer razvoja hladno oblikovanih profilov. Na osnovi tržne analize bo izbran proizvodni program in oprema. Ne-rešeno je tudi prostorsko širjenje profilarne na Javorniku, ker je z dokončanjem prve faze vsedaj razpoložljivi prostor profilarne izkoriščen.

JEKLOVLEK

Investicija je deljena na dva dela. Prvi del zajema nabavo odvijalne-ravnalne-rezalne linije za dimenzije do O 32 mm, odvijalno-ravnalne linije do O 20 mm za Schumag vlečno linijo in skladiščne hale. Drugi del: izgradnja oziroma podaljšanje hale na severu, zamenjava dotrajanih in nizkoproduktivnih brusilnih in luščilnih strojev, naprave za kontrolo kvalitete, adjustažne naprave, kalilna in napuščevalna linija ipd.

Investicija v prvi del rekonstrukcije in modernizacije jeklovleka je v teku. Zaradi kasnitve uvoznih dovoljenj bo realizacija v letu 1978, ko bodo naprave poizkusno obratovale. Kasnitev investicije povzroča tudi težave pri testiranju in uvajanju proizvodnje na tretji žili valjarne žice. Vrednost investicije bo 53,4 milij. din.

Za drugo fazo investicije se bodo pričela pripravljala dela v letu 1978 in v začetku 1979. leta investicijski program. Na tej osnovi se bo pristopilo k realizaciji druge faze v letu 1980 z možnim nadaljevanjem v letu 1981. Predračunska vrednost za drugo fazo investicije še ni ugotovljena, vendar bo večja, kot preostanek 49,1 milij. din iz srednjeročnega programa.

STROJNE DELAVNICE

Investicija je razdeljena v dve fazi. Prva faza je preselitev težke strojne obdelave na lokacijo Javornik in izgradnja garderob ter jedilnice, druga faza pa celotna preselitev strojnih delavnic na Javornik. Pri tem bo na Jesenicah na sedanji lokaciji dana možnost razširitve remontnih delavnic in postavitev termoelektrarne.

Investicija prve faze je v teku in bo zaključena v začetku leta 1979, skladno s srednjeročnim programom. Predračunska vrednost 28,6 milij. din se bo povečala na 38,6 milij. din zaradi potrebnih dodatnih del na področju energetike, garderob in novega žerjava.

Za drugo fazo je pripravljen investicijski program, ki ima predračunsko vrednost 100,5 milij. din.

Realizacija investicije bo možna v letih 1980 in 1981, po ustavitvi profilnih valjarn, ki je predvidena v letu 1979. V srednjeročnem programu bo porabljenih 100 milij. dinarjev.

TERMOCENTRALA 25 MW

Investicija še ni pričeta. V letu 1978 se bodo pričela pripravljala dela. Osnova za investicijo je potrebna za menjavo nekaterih dotrajanih kotlov, rezervna elektroenergija, kompenzacija napetosti pri obratovanju elektro peči in ureditev toplotnega ogrevanja Železarne ter mesta Jesenic od Plavža do Koroške Bele. Investicija bi morala biti realizirana pred pričetkom obratovanja nove elektro jeklarne.

V srednjeročnem programu je predvideni pričetek investicije v letu 1980, vendar bo treba zaradi mnogo nerešenih problemov v zvezi s toplotno energijo čimprej pristopiti k izdelavi investicijskega programa. Pri tem je posebno kritično pomanjkanje ustreznega strokovnega kadra, tako v TOZD Energetika, kot v sektorju novogradenj, ki bi moral program pripraviti. Na tem področju bo treba čimprej najti ustrezne rešitve.

PLINIFIKACIJA

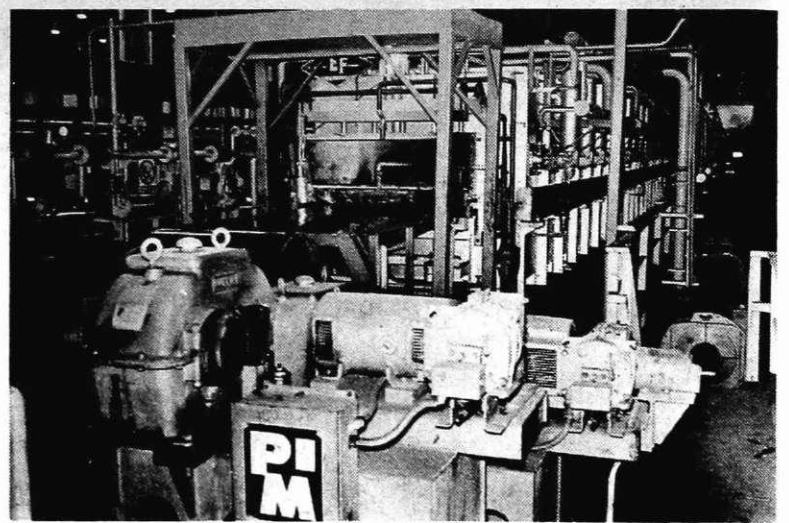
Investicija je razdeljena v dve fazi. Prva vključuje primarne in sekundarne razvode, reducirne in mešalne postaje ter predelavo gorilcev peči v TOZD HVB, Valjarni blumingštel, Valjarni debele pločvine in Jeklarni. Druga faza predvideva predelavo še nekaterih peči v drugih TOZD.

Investicija prve faze je v teku in bo postopoma zaključena do prve polovice leta 1979, kar je v skladu s srednjeročnim programom.

Vrednost investicije prve faze je po programu 86 milij. din in je zaradi večjega obsega ter podražitev in tečajnih razlik znatno večja od predračunske vrednosti po srednjeročnem programu.

Za drugo fazo investicije še ni izdelan investicijski program. Možen pričetek je v letu 1979 ali 1980, ko bo bolj jasna situacija glede razpoložljivih količin zemeljskega plina, njegove cene in s tem ekonomike njegove uporabe. Na osnovi investicijskega programa se bo odločilo o realizaciji druge faze.

Kljub izvajanju investicije prve faze v predvidenih rokih po srednjeročnem programu, pa Železarna verjetno ne bo mogla pravočasno prevzeti razpoložljivih količin plina, ker je začetek investicije močno kasnil zaradi čakanja na uvozno dovoljenje in odobritve deviznega kontingenta.

Hladna valjarna Bela – žarilna linija

MANJŠE INVESTICIJE NA PODROČJU VZDRŽEVANJA, ENERGETIKE IN TRANSPORTA

Srednjeročni program predvideva razne manjše investicije na področju vzdrževanja, energetike in transporta enakomerno v vseh letih.

Realizirani sta bili v letih 1976 in 1977 investiciji v turbokompresor in vročevodni kotel, v skupni vrednosti 21,8 milij. din.

Preostala sredstva naj bi se do konca srednjeročnega obdobja delila po naslednjem programu, ki je usklajen med temeljnimi organizacijami združenega dela Transport, Energetika, Strojne delavnice, Vzdrževanje in Remontne delavnice, ki so sestavljale bivši TOZD VET.

Dogovorjena delitev:	v milij. din
1. TOZD Energetika – turbokompresor	21,8
2. TOZD Energetika – vročevodni kotel	
3. TOZD RD – avtomatska telefon. centrala	17,0
4. TOZD RD – instal. delavnica Jesenice	2,0
5. TOZD RD – stroj za dinamično tarir.	1,5
6. TOZD RD – ključavničarska avtodelavnica	1,0
7. TOZD RD – el. avtodol. z dvizžno košaro	1,0
8. TOZD RD – delavniški prostori za jesiški RTA	2,0
9. TOZD RD – sklad. RD za žerjave Jesenice	2,0
10. TOZD RD – pralna avtomob. komora Jesenice	2,0
11. TOZD Vzdrževanje Bela – pralna komora Bela	4,2
12. TOZD Vzdrževanje Plavž – skladišče materiala	1,5
13. TOZD Vzdrževanje HVŽ – vrtilni stroj	0,3
14. TOZD Vzdrževanje Javornik – viličar 1,5 tone	0,3
15. TOZD Vzdrževanje Jesenice – univerz. strožnica	0,3
16. TOZD Vzdrževanje Jesenice – mali skobelnik	0,1
17. TOZD Vzdrževanje Jeklarna – pnevmatska orodja	0,4
18. TOZD stroj. del. – brusilni stroj	2,5
19. TOZD stroj. del. – avtom. str. s priključkom WC	5,0
20. TOZD transp. – avtodvigalo 25 ton	4,0
21. TOZD transp. – modernizacija cest	6,0
skupaj	75,0

RAČUNALNIK

V letu 1977 in v začetku leta 1978 so bila opravljena obsežna pripravljala dela, čeprav bi morala biti v tem obdobju investicija že zaključena. Na podlagi teh je pripravljen program osvajanja obdelave informacij na področju finančno komercialnega poslovanja, kakor tudi vodenja proizvodnje ključnih TOZD. Izdelana je organizacija računskega centra in predvidena oprema računalnika. V teku so dogovori z ostalimi potencialnimi koristniki izven Železarne. Dogovorjeno je, da investicijo izvaja delovna skupnost za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje v imenu in na račun vseh TOZD Železarne, saj je izgradnja skupnega interesa.

Predračunska vrednost se je zaradi potreb po izgradnji novih prostorov in obsežne strojne opreme ter sredstev za izobraževanje kadrov povečala na 140 milij. din.

V letu 1978 bo izveden razpis za dobavo opreme in vloženi zahtevki za ustrežna dovoljenja in soglasja. V primeru uspešnih in pravočasnih rešitev je možna realizacija v l. 1980.

POSLOVNA ZGRADBA

Izgradnja poslovne zgradbe kasni. Glavni vzrok je neopredeljena lokacija. Pripravljeni so predlogi gradnje v sklopu Centra I-mesta Jesenice, kakor tudi reševanje na področju Železarne. Končno rešitev bo pogojevalo tudi reševanje ustreznih prostorov za samoupravne organe in

druženopolitične aktivnosti. V teku so izdelave študij in osnov urbanističnih planov. Realizacija projekta v obravnavanem srednjeročnem obdobju v celoti ni mogoča. Možno je pripraviti vsaj ustrezno dokumentacijo, sprejeti dokončne odločitve in pričeti z izjanzem gradbenih del.

ZAŠČITA OKOLJA

Srednjeročni program predvideva investicije za odpravevalne naprave el. peči, ureditev odpadnih vod in lužilnic. V letih 1976 in 1977 ni bila realizirana nobena investicija, čeprav je bil pripravljen investicijski program in izbran dobavitelj odpravevalne naprave za električne peči. Vzrok je bilo čakanje na uvozno dovoljenje.

Realizacija odpravevalne naprave je predvidena do konca leta 1979. Vrednost investicije je 105,1 milij. din, kar je več kot predračunska vrednost po srednjeročnem programu za vse investicije v varstvo okolja. Preostale investicije, ki bi jih morali realizirati še v srednjeročnem programu, so:

1. Ureditve lužilnice na Javorniku (Lužilnica v HVŽ se bo reševala v okviru investicije patentirana žica, lužilnica jeklovlek pa bi se ukinila).
 2. Čiščenje fekalnih vod mesta Jesenice (delež Železarne je ocenjen na 4 milij. din).
 3. Ureditve gošče in Dorrovih čistilcev.
 4. Razbijanje emulzij in odstranjevanje odpadnih olj.
 5. Naprave in instrumenti za ekološke meritve.
- Za realizacijo navedenih investicij je po oceni potrebnih še 50 milij. din. V teku so že pripravljala dela za investicije pod 1, 2 in 3.

ZAKLJUČKI

Večina investicij teče po predvidenem programu. Predvsem to velja za investicije v prvi polovici obravnavanega obdobja, ker so bili zanje že izdelani investicijski programi in izvedena pripravljala dela.

Investicije v proizvodnjo VAC žice in predelavo talilniških odpadkov so uspešno zaključene pred predvidenim terminom.

Investicije, ki so že zaključene, dajejo planirane količine in kvaliteto izdelkov, oziroma v krajših obdobjih dosegajo rezultate, ki kažejo na pravilno planiranje in možnosti doseganja parametrov, kjer le-ti iz različnih vzrokov še niso v celotnem obdobju eksploatacije doseženi.

Vrednost investicij, ki so že zaključene, je v mejah predvidevanj ali v zmerem povečanju. Nekaj investicij je zaključeno za manjšo vrednost, kot je bilo planirano. Povečanje stroškov se pojavlja pri investicijah, ki so v izvajanju ali predvidene za realizacijo ob koncu planskega obdobja. Vzroki za tako povečanje so delno v normalni rasti cen investicij zaradi inflacije, delno pa zaradi povečanja obsega, ki v času izdelave srednjeročnega programa še ni bil v celoti definiran.

Ugotovljeno je, da so ob novi organizaciji vloge investitorja vselej pripravljene prevzeti TOZD, na katere področje je investicija predvidena, oziroma pooblastiti ustrezno delovno skupnost, da investicijo izvede v imenu in na račun TOZD.

Pri vseh investicijah, ki bodo realizirane do konca planskega obdobja, še niso v celoti določeni načini oblikovanja sredstev in iz tega izhajajoči sporazumi o dohodkovnih odnosih.

Novi odnosi v združenem delu in potrebna dokumentacija, kakor tudi možnosti nabave opreme, zahtevajo vse kompleksnejša, obsežnejša in terminsko daljša pripravljala dela za nove investicije.

Planiranje investicij mora postati sestavni del letnega planiranja po TOZD, kakor tudi za delovno organizacijo.

Z novimi investicijami se kažejo potrebe po kadrih, zato bi morali poskrbeti za preorientacijo že obstoječih kadrov, za kar pa v tem času še ni pripravljenosti.

Potrebne bi bile boljše in kompleksnejše ocenje tržišča, ki bi pri-

ANALIZA IZVAJANJA SREDNJEROČNEGA PLANA ŽELEZARNE...

pomogle k uspešnejšemu odločanju o proizvodnih in investicijskih programih.
Ker se investicije, pri katerih se bistveno povečuje vrednost, ne zaključujejo v obravnavanem obdobju, ostale pa se izvajajo po planu, na področju investiranja ni potrebno sprejeti rebalansa srednjeročnega plana 1976-1980.

INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA PO SREDNJEROČNEM PLANU 1976-1980 V PRIMERJAVI Z IZVRŠITVIJO V LETIH 1976 IN 1977 TER OCENO DO LETA 1980

Naziv investicije	Predrač. vred.		1976		1977	
	sred. plan	sedanja	sred. plan	izvršitev	sred. plan	izvršitev
01 Kontinuir. vliv. gred.	168.0	250.0	31.0		44.0	21.9
02 Elektrojeklarna	306.6	2000.0			6.3	
03 Napr. za vakum. jekla	37.8	130.0			36.5	5.0
04 Škarje za staro železo	52.9	30.7	10.8		1.6	
05 Procesni računalnik	8.0	8.0			9.8	5.5
06 Induktivni mešalec	12.5	10.8	2.7	3.1	42.2	11.2
07 Gospodarstvo žlindre	51.5	36.1	9.3	15.1	31.0	44.6
08 Žična valj. - 3. žila	135.0	190.0	79.0	63.4	19.4	19.6
09 Brusilni stroji	38.0	38.0	2.7		8.1	
10 Vezalna naprava	9.7	9.7	1.6		16.6	60.1
11 Hladna valj. Bela	1230.8	1419.8	384.1	354.7	23.1	
12 Žičarna - VAC žica	31.8	29.0			3.4	
13 Žičarna - pat. žica	50.0	200.0			33.9	8.1
14 Želbljarna	35.0	35.0			9.2	
15 Elektrod. - opl. elek.	41.7	71.7	7.8	1.9		
16 Elektr. - agl. prašek	24.4	24.4				
17 Elektrod. - pol. žica	21.4	21.4				
18 Profilarna - 1. faza	19.8	26.0				
19 Profilarna - 2. faza	50.5	50.5				
20 Jeklovlek	102.5	102.5	10.6		33.4	0.1
21 Strojne delavnice	60.0	140.0			1.3	
22 Termocentrala 25 MW	109.0	109.0				
23 Plinifikacija	47.0	86.0				
24 Manjša invest. v VET	75.0	75.0	15.0	20.7	15.0	1.1
25 Računalnik	31.0	140.0	3.0		28.0	
26 Poslovna zgradba	100.0	100.0	10.0		20.0	
27 Zaščita okolja	100.0	150.0	10.0		10.0	
SKUP. INVESTIC.	2949.9	5483.6	577.6	458.9	368.4	201.6
Amortizac. zamenjave	418.0	478.0	75.0	120.3	75.0	53.0

Naziv investicije	1978		1979		1980		1976-1980	
	sred. plan	ocena	sred. plan	ocena	sred. plan	ocena	sred. plan	ocena
01 Kontinuir. vliv. gred.	93.0	169.5		58.6		168.0	250.0	
02 Elektrojeklarna	60.0	5.0	205.0	30.0	41.6	160.0	306.6	195.0
03 Napr. za vakum. jekla	1.0	15.0	30.5	50.0		65.0	37.8	130.0
04 Škarje za staro železo	5.6	21.2		4.5		52.9	30.7	
05 Procesni računalnik	6.4			8.0		8.0	8.0	
06 Induktivni mešalec		2.2				12.5	10.8	
07 Gospodarstvo žlindre		9.8				51.5	36.1	
08 Žična valj. - 3. žila		30.0		7.5		110.0	145.5	
09 Brusilni stroji	15.9			8.0		10.4	38.0	38.0
10 Vezalna naprava						9.7	9.7	
11 Hladna valj. Bela						400.7	414.8	
12 Žičarna - VAC žica		5.9	9.2	22.6		31.8	29.0	
13 Žičarna - pat. žica	10.1		39.9	15.0		115.0	50.0	130.0
14 Želbljarna	13.6		3.4	10.0	14.6	25.0	35.0	35.0
15 Elektrod. - opl. elek.		57.6		4.1		41.7	71.7	
16 Elektr. - agl. prašek	5.5		18.9	24.4		24.4	24.4	
17 Elektrod. - pol. žica					4.7	4.7	4.7	4.7
18 Profilarna - 1. faza	10.6	11.2		14.8		10.0	19.8	36.0
19 Profilarna - 2. faza					40.7	9.8	50.5	9.8
20 Jeklovlek	10.7	50.5	47.8	2.8		49.1	102.5	102.5
21 Strojne delavnice	18.6	32.6	41.4	14.7		51.4	60.0	100.0
22 Termocentrala 25 MW					22.9	22.9	22.9	22.9
23 Plinifikacija	10.0	80.3	23.0	5.7	14.0		47.0	86.0
24 Manjša invest. v VET	15.0		15.0	15.0	15.0	75.0	51.8	
25 Računalnik		21.8		103.2		15.0	31.0	140.0
26 Poslovna zgradba	20.0		30.0	30.0	20.0	50.0	100.0	80.0
27 Zaščita okolja	35.0	22.0	10.0	83.1	35.0	35.0	100.0	140.1
SKUP. INVESTIC.	331.0	534.6	483.9	489.4	231.1	648.0	1992.0	2332.5
Amortizac. zamenjave	75.0	80.0	97.0	60.0	96.0	80.0	418.0	393.3

IZVRŠENE INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA V LETU 1976

v 1000 din

Kratek opis izvršenih investicij v osnovna sredstva (začete in nedokončane)	viri financiranja			namen investicij			Skupaj
	lastni viri	bančni krediti	drugi viri	gradb. oprema	objekti	ostalo	
01 Kontinuir. vliv. gredic							
04 Škarje za staro železo							
06 Induktivni mešalec	3.121			3.121			3.121
07 Predel. talil. odpadkov	15.118			14.938		180	15.118
08 Rekonstr. žične valj.	6.484	4.875	52.041	55.613	6.394	1.393	63.400
09 Brusilni stroji za slabe							
11 Hladna valjarna Bela	84.167	258.669	11.871	182.401	66.034	106.272	354.707
12 VAC žica							
15 Oplaščene elektrode							
16 Podaljšek skl. elektr.	937	921			1.858		1.858
20 Jeklovlek - skladišče							
21 Strojne delavnice							
24 Vročevodni kotel	8.365			7.703	661	1	8.365
24 Turbokompresor	11.831	503		11.794	470	70	12.334
SKUPAJ	130.023	264.968	63.912	275.570	75.417	107.916	458.903
Amortizac. zamenjave	110.169	7.349	2.781	87.315	30.987	1.997	120.299

IZVRŠENE INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA V LETU 1977

v 1000 din

Kratek opis izvršenih investicij v osnovna sredstva (začete in nedokončane)	viri financiranja			namen investicij			Skupaj
	lastni viri	bančni krediti	drugi viri	gradb. oprema	objekti	ostalo	
01 Kontinuir. vliv. gredic	5.684	16.252		6.203	13.508	2.225	21.936
04 Škarje za staro železo	3.663	1.287		4.950			4.950
06 Induktivni mešalec	5.463			5.428		35	5.463
07 Predel. talil. odpadkov	638	10.596		8.634	2.334	266	11.234
08 Rekonstr. žične valj.	5.345	1.922		5.059	2.193	15	7.267
09 Brusilni stroji za slabe	24.798	8.645	11.200	38.633	5.125	883	44.643
11 Hladna valjarna Bela	15.665	3.930		18.239	1.189	167	19.595
12 VAC žica	60.094	106.079	14.146	38.658	24.963	73.824	60.131
15 Oplaščene elektrode	17.162	5.953		21.631	1.149	335	23.115
16 Podaljšek skl. elektr.	3.371			3.371			3.371
20 Jeklovlek - skladišče	2.428	2.300		1.193	3.535		4.728
21 Strojne delavnice	138					138	138
24 Vročevodni kotel	753	548		229	846	226	1.301
24 Turbokompresor	677	779		102			102
SKUPAJ	22.163	161.409	25.346	75.958	54.844	78.116	208.918
Amortizac. zamenjave	47.219	5.170	636	44.167	2.243	615	53.025

DELOVNA ORGANIZACIJA SLOVENSkih ŽELEZARN ZA BLAGOVNI PROMET

(Nadaljevanje s 1. strani)

Od leta 1969, ko so se železarne integrirale v združeno podjetje, so stalno proizvodno ter poslovno napredovale, leta 1973 so se jim pridru-

žili predelovalci: Veriga, Plamen, Tovil, Žična in Metalurški inštitut ter tako povečali družino slovenskega železarstva. V osmih letih do leta 1977 so Slovenske železarne napredovale:

	1969	1977	indeks
- blagovna proizvodnja - ton	517.259	759.310	147
- realizacija - mio din	1.523	8.549	561
- izvoz - v tisoč dolarjih	6.123	39.798	637
- poslovni sklad - mio din	877	6.996	798
- zaposleni	11.818	17.247	146

Najbolj očiten napredek je torej v nominalni rasti izdelanega in prodanega blaga, in sicer za 5,6-krat, in v poslovnem skladu, ki se je povečal za osemkrat. Vzajemno, solidarno in enotno reševanje finančne problematike vseh združenih delovnih organizacij je pri rasti proizvodnje in krepitvi materialne osnove odigralo pomembno vlogo.

Uspešno razvijanje finančnega poslovanja pa na žalost ni spremljalo tudi primerno združevanje komercialne dejavnosti delovnih organizacij SOZD SŽ. Zaostajanje v optimiziranju komercialne funkcije v Slovenskih železarnah je vplivalo na neenoten nastop na tržiščih, sproščalo notranja nasprotja in nezaželeno spore, ki so slabili ugled SOZD in povzročali nejevoljo v samoupravnih sferah in družbenopolitičnih organizacijah. Zavestno je zato na podlagi utemeljenih zahtev nov samoupravni sporazum predvidel tako zgradbo SOZD SŽ, ki bo omogočala skladen proizvodni razvoj in enotno nastopanje na domačem in zunanjih tržiščih. Poleg proizvodnih delovnih organizacij izdelave in predelave jekla je predvidel namensko storitvene organizacije združenega dela za denarni in blagovni promet, raziskave in inženiring. Po sklenjenju razpravi je končno oblikovani dokument - samoupravni sporazum o združitvi v SOZD Slovenske železarne 27. 2. 1978 predpisal, da mora v zgradbi te sestavljene organizacije združenega dela do konca letošnjega leta biti združena tudi delovna organizacija za blagovni promet.

Vlogo denarnega prometa je že vrsto let za tekoče financiranje proizvodnje in razvojnih projektov vršila Interna banka SŽ. Zato je konstituiranje te banke kot samostojne finančne institucije bilo relativno enostavno in izvedeno na ustavnem zboru 31. 5. 1978. Težavnejše pa je pridobivanje delovne organizacije SŽ za blagovni promet.

V sklopu delovne skupnosti se je že več let uresničevala funkcija trgovarja predvsem na področju oskrbovanja z uvoznimi surovinami in na področju izvoza. Obseg blagovnega prometa, ki je leta 1977 znašal 16,5 milijona dolarjev se zadnja leta ni povečal. V prihodnosti pa ga v sklopu delovne skupnosti skupnih služb SOZD SŽ ni možno več vršiti. Že v času razprave o osnutku samoupravnega sporazuma je bila sprejeta odločitev, da je za SOZD SŽ treba pridobiti delovno organizacijo za blagovni promet, in da je najenostavnejša rešitev združitve ene od obstoječih primernih trgovinskih delovnih organizacij. V ožjem izboru je ostal Tehno-Impex Ljubljana, in to iz naslednjih razlogov:

- Tehno-Impex je organizacija združenega dela za blagovni promet, ki se sedaj izključno bavi z zunanjo trgovino in zato ni med trinajstimi trgovinskimi delovnimi organizacijami, s katerimi je sklenjen samoupravni sporazum o trajnem poslovnem sodelovanju;

- v štiriindvajsetih letih obstoja je napravil velik napredek in v letu 1977 ob 115 zaposlenih dosegel 68,7 milijona dolarjev blagovnega prometa in imel 1,6 milijard din celotnega dohodka, kar ga uvršča med najbolj produktivne trgovinske organizacije združenega dela;

- zunanjetrgovinski blagovni promet ima v obeh smereh skoraj izravnano, pri izvozu pa dosega tretjino na območju razvitih držav, tretjino na območju SEV in tretjino v deželah v razvoju. Tehno-Impex s svojim ugledom lahko zato uspešno vpliva na razvoj blagovne menjave Slovenskih železarn z deželami v razvoju;

- je organizacija združenega dela, ki se lahko prilagodi potrebam delovnih organizacij SŽ in oblikuje namensko skupno komercialno SOZD. Zunanjetrgovinski promet lahko takoj prevzame od delovne skupnosti skupnih služb SŽ in ga v kratkem lahko razširi. Komercialno službo za notranje tržišče pa bi morali ob sodelovanju delovnih organizacij SŽ oblikovati novo;

- Tehno-Impex je pripravljen denarni promet usmeriti preko Interne banke SŽ, kar bi ugodno vplivalo na denarne tokove in večjo prisotnost SOZD SŽ v temeljnih poslovnih bankah v Ljubljani in na financiranje proizvodnje ter razširjene reprodukcije delovnih organizacij.

Sekretar občinskega komiteja ZK Jesenice Franc Kobentar je 9. julija

1978 sklical problemski sestanek, na katerem so predstavniki organizacij ZK TOZD in delovnih skupnosti železarne Jesenice in nekaterih občinskih institucij obravnavali uresničevanje dogovorjene vključitve delovne organizacije blagovnega prometa v zgradbo SOZD SŽ, možnost združitve Tehno-Impexa v SOZD SŽ in vlogo, ki naj bi jo izvrševala delovna organizacija SŽ za blagovni promet. Pri tem je bilo ugotovljeno, da kljub daljši razpravi in obsežnemu pisnemu gradivu delavci v TOZD še niso dovolj seznanjeni z zasnovo o oblikovanju delovne organizacije SŽ za blagovni promet, o morebitni združitvi Tehno-Impexa ter o njegovem prevzemu vloge delovne organizacije SŽ blagovnega prometa. Razprava je potrdila, da so določila 55. člena samoupravnega sporazuma o delovni organizaciji blagovnega prometa SŽ smotrna. Ponovno so bile ugotovljene koristi skupne komercialne, prednosti enotnega oskrbovanja s surovinami, reprodukcijskim materialom in energijo ter skupnega nastopa na domačem in zlasti na zunanjih tržiščih. Rečeno je bilo, da bo tržna orientacija oziroma prodaja preko skladišč v prihodnje pogoj uspešnosti poslovanja proizvodnih delovnih organizacij SŽ. Zato je takojšen pristop k organiziranju skupne komercialne nujen. Posredovanih pa je bilo tudi nekaj pomislekov na upravičenost zamisli o združitvi Tehno-Impexa in organiziranju skupne komercialne SOZD SŽ. Rečeno je bilo, da bo to pomenilo:

- omejevanje suverene prisotnosti delovnih organizacij na tržišču pri oskrbovanju in prodaji uvoza in izvoza;

- odlivanje, oziroma odtujevanje dohodka proizvodnih delovnih organizacij;

- zniževanje in strukturalno osiromašenje zaposlenih v proizvodnih delovnih organizacijah SŽ;

- večjo tveganost pri rednem oskrbovanju delovnih organizacij in zaposlovanju proizvodnih delovnih organizacij TOZD.

Pomislek je bil dalje, če bo Tehno-Impex pri sedanjih registraciji sposoben prevzeti posle za potrebe delovnih organizacij SŽ. Na dane pomisleke so bile posredovane dodatne informacije.

Skupno oskrbovanje s surovinami, reprodukcijskim materialom in energijo iz domačih in zunanjih virov pomeni, da se pogodbe sklepajo na večje količine in z dolgoročno orientacijo ter zaradi tega pod ugod-

nejšimi pogoji. Skupno oskrbovanje pomeni relativno manjšo vezavo v zalohah in rednejše oskrbovanje, kar so že dokazale izkušnje. To sicer pomeni, da komercialisti vsake delovne organizacije sami in brez usklajevanja ne smejo hoditi okrog dobaviteljev, vendar pa tudi sklepanje dogovorov in pogodb brez prisotnosti predstavnikov zainteresiranih organizacij združenega dela oziroma pooblastil ni možno.

Enako velja tudi za prodajo, zlasti za izdelke SŽ, ki se medsebojno dopolnjujejo, oziroma so v proizvodnem programu večjega števila delovnih organizacij SOZD SŽ.

Strah pred odlivanjem, oziroma odtujevanjem dohodka proizvodnih DO po pridobitvi DO blagovnega prometa v SOZD SŽ in enotnejše usmerjanje blagovnih tokov ni opravičen, saj je s sklenjenim samoupravnim sporazumom treba urediti objektivno delitev skupnega dinarskega in deviznega prihodka. Pomislek, da bi DO blagovnega prometa neugodno vplivala na kvalifikacijsko strukturo proizvodnih delovnih organizacij, ni utemeljen, saj tehnologija proizvodnje kvalitetnih in plemenitih jekel zahteva visok strokovni sestav delavcev. Tudi na področju komercialne je možno združevati le tista dela in sredstva, ki združena dajejo večje rezultate. Letos bodo SŽ imele okrog 16,5 milijarde din obojestranskega blagovnega prometa brez upoštevanja nakupa opreme. Ta promet se letno povečuje za okrog 15%, kar pomeni, da bo leta 1980 znašal že okrog 22 milijard dinarjev. Zasnova blagovnih tokov, ki naj bi šla neposredno preko delovnih organizacij SŽ blagovnega prometa, za leto 1979 predvideva obseg okrog 1,7 milijarde din, kar je okrog 10% celotnega prometa. Naslednje leto 1980 pa naj bi se promet preko DO vsak podvojil in v bližnji prihodnosti dosegel okrog 20% celotnega blagovnega prometa DO SŽ. Take dimenzije in taka usmeritev blagovnih tokov preko DO SŽ blagovnega prometa zato ne bodo neugodno vplivale na kvalifikacijsko strukturo zaposlenih. Upoštevati je namreč treba, da se bo en del prometa DO SŽ blagovnega prometa opravljal dislocirano v proizvodnih delovnih organizacijah.

Pridobitev delovne organizacije blagovnega prometa v naši sestavljeni organizaciji združenega dela je torej utemeljena. Tehno-Impex pa je delovna organizacija, ki se vloži blagovnega prometa za potrebe proizvodnih delovnih organizacij SŽ lahko prilagodi. Delovna organizacija SŽ blagovnega prometa ne bo pomenila samo optimalnejše in rednejše oskrbovanje proizvodnih delovnih organizacij s surovinami in tržno orientacijo pri plasmajih izdelkov, temveč bo pomembno dopolnilo Interni banki SŽ ter s tem neposredni pospeševalnik uresničevanja razvojnih projektov. Zato smo prepričani, da bodo delavci v TOZD zasnovo podprli.

Gregor Klančnik

Separacija za žlindro

Železarski globus

MADŽARSKA

TRAGEDIJA V MEDJEM DOLU

Čprav smo nekatere odlomke iz tega poglavja knjige Jožeta Vidica **BEG Z MORISČA**, ki je izšla leta 1971, objavili pred izidom knjige, smo se zaradi zanimanja bralcev odločili, da nekatera poglavja iz te knjige v celoti ponatujemo.

Ivan Noč iz Javorniškega routa je bil strasten lovec. Planine so bile njegov dom, sprehodi po gozdu najljubše razvedrilo. Nekega sončnega dne avgusta 1968. leta je počival v Medjem dolu in občudoval naravo, ki se je v čudovitih barvah lesketala pod njim. Sam si ni znal pojasniti, zakaj mu je v tako lepem okolju šinila v glavo misel na vojni čas. Ko bi bil jaz v vojni komandi, bi prav gotovo tukajle postavil zasedo, je razmišljal in gledal naokoli, kje bi postavil mitraljez. Prav tu, kjer sedim, bi bil sijajen položaj. S palico je grebel po zemlji, kot bi hotel izbrskati skrivnosti. In res je nepridržano izbrskalo 20 praznih nabojev za mitraljez. Veselo razpoloženje mu je pokvaril spomin na padle kurirje januarja 1945. leta. Vse je poznal: Mežak, Demšarja, Klinarja, Zvaba in Srčena.

Ivan je bil koroški kurir. Kurirsko postajo je imel vrh Karavank in tam so ga kurirji iz G-22 večkrat obiskali. In zdaj, po toliko letih, je našel prav tiste naboje, s katerimi so jih pokosili sovražnikovi mitraljezi. Pobral je patrone in jih odnesel domov za spomin. (Blizu tega kraja se je Ivan Noč prvega novembra 1969. leta smrtno ponesrečil, ko je spremljal lovca, turista, na lov.)

Ze prve partizanske skupine 1941. leta so znale ceniti pomen hitrih in zanesljivih zvez. Podatki s terena, novice o uspehih in zmagah so morale hitro prispeti v sleherni vojaško enoto, v vodstvo Osvobodilne fronte, k slehernemu borcu in aktivistu. Julija 1942 so slovenski kurirji prvič vzpostavili zvezo z vrhovnim štabom NOV. S krepitvijo narodnoosvobodilne vojske je rasel pomen kurirske službe. Septembra 1943. leta je glavni štab izdal odlok o reorganizaciji kurirskih zvez, ki so se preimenovali v relejne linije, decembra istega leta pa se je pri glavnem štabu NOV Slovenije ustanovila komanda relejnih postaj Slovenije. Kurirske zveze so bile razdeljene na posamezne sektorje, sektorji pa na linije. V začetku 1944. leta so bili v Sloveniji trije sektorji, po osamosvojitvi gorenjskega in koroškega sektorja — to je bilo poletje 1944. leta — pa pet sektorjev. Poletje 1944. leta je bilo v Sloveniji približno 100 kurirskih postaj z 800 kurirji. Kurirska služba je bila izredno težka in nevarna. Samo na Koroškem je med vojno padlo 200 kurirjev. Tudi naša zgodba je posvečena kurirjem, ki so januarja 1945. leta padli v Medjem dolu nad Javorniškim routom v Karavankah.

Kurirska postaja G-22 na območju Križevca nad Savskimi jamami in Javorniškim routom je bila na III. gorenjski relejni kurirski poti. Na tej liniji je bilo osem kurirskih postaj. Prva je bila na Mežakli in je imela zvezo z II. gorenjsko relejno linijo.

Tretja relejna linija je vodila od Mežakle proti Savi, nato pa med Hrušico in Dovjem na pobočje Karavank in dalje vse do Drage nad Begunjami, kjer se je začela IV. relejna linija, ki je prek Dobrč in mimo Trčica vodila proti Stajetskemu.

Od III. relejne linije sta se odcepila dva kraka proti Koroški. Prvi v bližini Dovjega, kjer je kurirska pot držala po dolini Save čez Korensko sedlo v Žiljsko dolino, drugi pa na Koroško prek Karavank nad Javorniškim routom.

V kurirski postaji G-22 so bili sami mladi kurirji, domačini. Kar žareli so od zdravja in moči. Zaradi sonca, ki se je upiralo v pobočje Karavank, so imeli bakreno polt, da so bili videti še lepši. Najmlajši med njimi je bil Jože Zvab iz Javorniškega routa. Oče se mu je 1941. leta pri prevozu lesa smrtno ponesrečil, in mati je ostala sama s štirimi otroki. Še preden je stopil v partizane, je Jože delal v mladinski organizaciji. Maja 1944. leta je neki kmet s Koroške Bele peljal hrano za nemške žandarje, ki so stražili električno centralo v Javorniškem routu. Kurirji so ga ustavili, da bi mu oduzeli živila, niso pa vedeli, da spremlja voznika z druge strani poti nemška patrulja. V boju z njo je Jože doživel svoj ožnji krst v partizanih.

Januarja 1945. leta je začelo močno snežiti. Sneg je zapadel že prej, toda tiste dni je usak dan snežilo. Kurirji so prihajali na zvezo z veliko zamudo. V suhem snegu se jim je udarilo do pasu. Kurirja Pesjak in Koblar z Jesenic sta potrebovala za pot od Področja v dolino Mince blizu Dovjega 10 do 12 ur, medtem ko sta v poletnem času hodila le dve uri. Pesjak se spominja, da sta nekoč naletela na trop gamsov, ki so se jim videli samo rogji iz snega. Starejši gamsi so se poganjali iz snega in utirali pot mladščem. Tudi kurirji so si morali utirati pot meter za metrom.

Zaradi takih težav so kurirji nosili samo nujno vojaško pošto, vsu literaturo pa so puščali za ugodnejši čas.

Tedaj, ko je zapadlo toliko novega snega, sta se Stefan Demšar, komandant, in Leopold Trtnik, iztok, politkomisar III. relejne poti, udeležila posvetovanja sektorskega štaba v Selški dolini. Poleg članov štaba so se posvetovanja udeležili vsi poveljniki in komisari vseh štirih gorenjskih relejnih linij. Na posvetovanju so govorili o tem, kako bi pošto čim hitreje raznašali. Sklenili so ustanoviti novo kurirsko postajo na Homu, nad vasjo Podhom, ki bi spremljala pošto z Jelovice in jo po najkrajši poti dostavljala partizanskim enotam in terenskim organizacijam pod Karavanki.

Na posvetovanju so razpravljali tudi o tem, kako bi kurirji organizirali svojo obveščevalno službo. Pri štabu sektorja so se imeli obveščevalnega oficirja, medtem ko so relejne linije in kurirske postaje dobivale podatke od obveščevalcev drugih enot. Za obveščevalskega podoficirja na III. gorenjski relejni liniji so predlagali kurirja Stefka Koblarja z kurirske postaje G-18. Leopold Trtnik, komisar kurirske poti, je nadaljnji potek dogodkov opisal takole:

»S posvetovanja sem se vrnil na območje tretje gorenjske relejne linije. Stefan, poveljnik linije, je odšel domov v Zeleznike po perilo, in je dejal, da bo kmalu prišel za nami.

Z menoj so krenili na pot tudi tovariši, ki so bili določeni za novo kurirsko postajo na Homu. Ko smo prišli na Hom, smo hitro ugotovili, da ne moremo ustanoviti kurirske postaje, dokler ne bo skopnel sneg. Po sledovih v snegu bi jo Nemci hitro odkrili. Na Homu smo ostali samo en dan in eno noč, nato pa smo odšli na Mežaklo, kjer je bila kurirska postaja G-8. Kurirji, določeni za novo postajo na Homu, so se

spočili, nato pa so se vrnili v štab sektorja.

Dan pozneje sem v spremstvu dveh kurirjev nadaljeval pot proti Karavankam. Pripomniti moram, da je šla poleti pošta z Mežakle naravnost do kurirske postaje G-28 v Plavškem routu. Pozimi pa je zaradi sledov v snegu kurirska pot v Kravanke držala daleč naokrog. Z Mežakle so kurirji nosili pošto do G-31 blizu Dovjega, nato pa po pobočju Karavank proti Planini pod Golico in naprej proti Zelenici.

Z Mežakle smo se spustili v dolino Radovne, da bi nadaljevali pot proti Mojstrani. Tu smo našli na skupino partizanov. Nikogar nisem poznal, razen Aleša Jelenc, tedanjega sekretarja okrožnega komiteja KPS za Jesenice. V skupini sem opazil starejšega možakarja v uniformi, sešiti iz angleškega vojaškega blaga.

Na Aleševo uprašanje, kam gremo, sem odgovoril, da proti Karavankam. nato mi je Aleš dejal, da je v skupini član AVNOJ s partizanskim imenom Očka. Spremljal ga je 10 borcev jeseniško-bohinjskega odreda. Aleš me je uprašal, ali bi hotel pomagati Očku in spremstvu, da pridejo onkraj Save, ceste in železnice v Karavanke. Kurirji ste navajeni poti, je dejal Aleš. Nekaj časa sem razmišljal, saj s kurirji in po kurirski poti ni smel potovati nihče, ki ni imel posebnega dovoljenja. Ker pa je bil Očka visok partizanski funkcionar, sem nalogo, čeprav nerad, sprejel. Nerad zato, ker so bili v spremstvu neznani borci, ki bodo zvedeli za kurirsko pot. Kaj če nas kdo izmed njih izda?

Aleš je šel z nami. Z večernim mrakom smo prišli na javko blizu Mojstrane, kjer so kurirji z Mežakle menjali pošto. Vprašal sem kurirje iz Mojstrane, kakšen je položaj v vasi, ker je kurirska pot šla tik poleg vasi, v vasi pa je bila nemška postojanka. Zelen sem vedel, kje se gibajo obhodne straže, ali je prosta pot čez vaški most, kakšen je položaj na cesti in železniški progi in podobno. Nato smo se razvrstili v kolono.

Prvi je šel kurir — vodnik s kurirske postaje pri Mojstrani, za njim je šla polovica borcev iz spremstva z mitraljezom. Drugi kurir je spremljal Očka z nalogo, da ga v primeru srečanja z Nemci odpelje takoj v varnejši kraj. Jaz sem šel za Očkom, drugi borci za menoj.

Po zaslugi domačih kurirjev in vaških obveščevalcev smo srečno prišli čez Savo, cesto in železnico. Polovica spremstva se je vrnila, druga polovica pa je spremljala Očka. Tu smo se razšli. Nadaljeval sem pot proti Plavškemu routu do kurirske postaje G-28. Naslednji dan sem zvedel, da je Očka s spremstvom prenočil v seniku blizu naše kurirske postaje.

Nemške patrulje so zjutraj v bližini Mojstrane in Dovjega odkrile sveže sledi v snegu. Po njih so prišli Nemci do podnožja, kjer je bila na Dovjem kurirska postaja G-31. Na srečo jih je zjutraj opazil neki borec jeseniško-bohinjskega odreda. Nemci so hodili počasi, ker je pot do bivaka držala po zaledenem potoku. Tu so se spopadli; boj je trajal vse do noči. Zvečer so se Nemci umaknili, na bojišču pa so pustili dva mrtva vojaka, medtem ko kurirji niso imeli izgub.

Dva dni po tem dogodku so Nemci napadli skupino borcev, ki je spremljala Očka. Ta skupina je bila še vedno nad nami. Tistega dne do polodne, okrog pol enajstih, smo v kurirski postaji poslušali radijska poročila. Kar na lepem zastisimo streljanje od senika sem. Dobro smo vedeli, da so Nemci napadli skupino, toda zaradi varnosti smo se vseeno umaknili in zasedli položaje nad našim bivakom. Po prvih streljih je bilo po pobočju hriba spet mirno. S položaja smo opazovali kurirsko postajo in kurirsko stezo, ki se je vila kakih sto metrov pod njo.

»Upam, da ho posledje drugače in ne bo več razlogov, da bi se pogovarjali o napakah. Raje o nalogah, uspehih.« je mrko rekel Hrast in vstal.

Samo ga ni zadrževal. Potihoma si je želel, da bi Robin ostal. Njemu bo zlahka povedal, kako so mu krivični in ga spet pridobil, da mu bo vdan, kot mu je bil do nedavnega. Tudi Robin je vstal in hotel oditi.

»Robin, počakaj še.« je rekel Samo in se zaobrnil, da se ni srečal s Hrastovim pogledom.

Prisluškoval je oddaljevanju Hrastovih korakov. Kako daleč smo prišli zaradi nevoščljivosti, je z bridkostjo pomislil Samo. Izmikoma se je odkritemu pogledu. Ni si hotel priznati, da sam najslabše prenaša užaljenost.

»Slišal si, kako so Sonjo pomešali z bataljonom.« je Samo rekel Robinu in ga prijazno pogledal. »Nočejo poodčitati, kaj jih draži, pa vso stvar prepletajo in napihnejo.«

Robin ni precej odgovoril. S stisnjenimi usti, nelagodnim pogledom je napeto premišljeval. Kot že velikokrat prej se ni želel prenatagiti z nepremišljenimi besedami.

»Samo, povedal bom, kaj si ob tem mislim.« je stežka zmomljaj Robin in zardel. »Mislim, da sva ne glede na položaj, ki naju je družil, tudi še prijatelja. Zato bom odkrit, čeprav tvegam, da tvoje prijateljstvo izgubim. Samo, res si popustil! Ne vrtikam se v to, kaj imata s Sonjo. Vendar tudi jaz mislim, da je Sonja razlog tvojemu popuščanju. Čeprav te očiti pečejo, krivični niso.«

Robin je zadržal njegov divji, očitačji pogled. Se sploh zaveda, kaj govori, je razočaran pomislil Samo. Tako močno je že pod vplivom govoric, da jim verjame.

TANIR

2 VINKO TRINKAUS

»No, Robin, povej mi odkrito, v čem ga lomim. Naštetj mi napake, tako kot si jih opazil.« je užaljen zapihl Samo.

»Glavna napaka — izgubil si veselje do bojevanja. Prej si hlepel po borbah, zadnje čase borbo le sprejmeš. Misliš na umik, kako bi očuval borce...«

»Ni glavna naloga komandanta, da ima čim manj izgub?« je Samo neučakano prekinil Robinovo naštevaje.

Robin je za hip pomolčal, čeprav bi rad precej odgovoril. Počasi, ko je zloglav vsako besedo, mu je našteval:

»Bataljon naj ima čim manj izgub, pobije pa naj čim več sovražnikov. Prav temu, pobijanju sovražnikov, se ti izogibaš. Spretno vodiš bataljon, izmikaš se pastem, vendar — ne napadaš. Kar spomni se, kako dolgo se nisi juril na čelu bataljona? In spomni se, kak jurišar si bil prej? Ugotovi, kdaj je nastala sprememba.«

Noče lisjak odkrito povedati, kar bi rad: od tistega trenutka, ko si se zaljubil v Sonjo, je užaljen premišljal Samo. Njega bi rad prisilil, da bi skesan priznal. Pa ne bo, ker se vsi motijo.

»Z drugimi besedami bi rad povedal, da sem postal zadnje čase strahopeten, da se izogibam boju.« je Samo nalašč nekoliko sprevrgel očitek, ki ga je tako previdno omenil Robin.

»Mislim, da strahopeten nisi. Morda zdaj večkrat pomisli, da bi vojno preživel kot prej. Zivljenje je zate dobilo novo, dodatno vrednost. Ne moreni se znebiti vtisa, da se bolj kot zase bojiš, da bi padla Sonja. Poleg časa, ki ga porabiš za pogovore s Sonjo, je morda to glavni razlog spremembi, ki nas zaskrbljuje.«

Robina niti pogledati ni mogel, tako hud sram ga je zgrabil. Samo je sklonil glavo, premišljal in se ni zavedel, kdaj je ostal sam. Ko je hotel pogledati Robina, je opazil, da ga ni več.

Zadnji očiitek drži, je nesrečen premišljal Samo. Zabolelo ga je, da mora to priznati tudi sebi, kot slabost. Sonjo bi res rad obvaroval smrti. Raje kot sebe. Nase sploh ni mislil. No, zadnje čase je premišljal, da bi to vojno preživel in bi bila s Sonjo srečna. Ni imel še prav trdnih dokazil, vseeno je bil prepričan, da bi bila Sonja le z njim zares srečna. Ni ga moškega pod soncem, ki bi Sonjo bolj ljubil od njega.

Menda se je res izogibal večjim spopadom. Zdaj so bili preko meje, napadli so jih Nemci, nič več Italijani, katerih se ni bal.

Borci so res napak sklepali, da se je spremenil. To je razbral iz njihovih začudenih pogledov; niso se prav znašli, občutili so zadrego, ko jih je ogovoril, se z njimi pošalil in tudi opozoril na nepravilnost, če jo je opazil. Krožil je po taborišču, obšel stražarska mesta, ko je začutil, da ga vleče k Sonji. Toliko, da ji razložim, kaj se dogaja, si je govoril, da bi sam sebi opravičil obisk, ki ga je sprva odložil za večer.

(SE NADALJUJE)

PIŠE TC:

SICILIJA — OTOK BOGASTVA IN BEDE

Sicilija: največji in najbolj sončni otok Sredozemlja. Svojevrstno italijansko ozemlje z nasprotujočimi in radovednost zbujajočimi političnimi, gospodarskimi, socialnimi in kulturnimi razmerami. Skrivnostna dežela lepote, bogastva in bede.

Najbolj oddaljeni del sosednje italijanske države je velik 25.426 kvadratnih kilometrov z blizu 5 milijoni prebivalcev. Po obliki in površini je skoraj enak Sloveniji, ki je za dobrih 4000 kvadratnih kilometrov manjša.

Sicilija, tako blizu in daleč hkrati, da se le redko odločimo, da jo obiščemo. Pravzaprav škoda, da jo tako malo poznamo. O njej je že pisal modri Homer, ko se je imenovala Trinakria, kar v grščini pomeni trikotnik. Hrabri junak Odisej je taval ob njenih obalah, kjer se je otepal zapeljivih siren in nimf, krvočolnega klopka, nevarnih morskih struj in vetrov.

Zgodovinarji so prepričani, da je bil otok naseljen že pred pet tisoč leti, za kar imajo tudi materialne dokaze — izkopanine. Trdijo, da je današnje ime Sicilija dobila po starih italjskih plemenih Sikulih in Sikanih, ki so prišli iz sosednje Calabrije

na Apeninskem polotoku. Naselili so le severni del otoka, južni del so osvojili Feničani in za njimi stari Grki. Tuji osvajačci so se vrstili eden za drugim: rušili, gradili in spet rušili. Njena burna preteklost odkriva najbolj skrajna nasprotja. To je otok trpljenja in nasilja, gnezdo mafije in najbolj proslulih gangsterskih kolovodij ameriških veleemest. To je hkrati dežela vročokrvnih in gostobesednih trgovcev, hrabrih mornarjev, trdoživih pastirjev in pridnih poljedelcev, ljudi včasih skromno potrpežljivih, a največkrat neumitljive volje v boju za obstanek, za pravično in svobodno življenje.

Nikjer na svetu ljudje ne ljubijo bolj svojih ognjišč in družin, a tudi nikjer ne znajo tudi bolj sovražiti kot na Siciliji. Italijane na apeninskem škornju so imeli in jih imajo še marsikdaj za tujce, ki so krivi njihove bede in zaostalosti. Šele veliki Garibaldi iz Sardinije, ki jih je osvobodil pred dobrim stoletjem, jim je vcepil zavest o pripadnosti istemu narodu. Današnji utrip Sicilije pa je kljub vsemu ostal svojstven — sicilijanski, rekel bi trpek.

LEPA PRILOŽNOST

Toliko dežja kot ga je bilo tiste marčevske dni, ljudje zlepa ne pomnijo. Puščoben začetek pomladi in dolg čas, da si sam sebi v napoto. V sobotah in nedeljah nimaš kam v mrzlo in vlažno naravo, ki si jo tako zaželiš po dolgi zimi. Pravzaprav ni bilo nobene poštene zime, — takšne, prave s snegom, ki pobeli hrib in dol, škripa pod nogami in ki razveseljuje otroke in odrasle na smučiščih. Deževalo je podnevi in ponoči. Deževalo je na začetku in ob koncu tedna. Voda, vlaga in dolge noči — to je bilo vse. Še mraza ni bilo pravega, da bi zasteklil mlakuže in posušil blato.

V mislih sem nekje na Sredozemlju odkoder prihajajo poročila o čudoviti sončni pomladi. Vdajati se božajočim sonč-

nim žarkom, opojnostim cvetočih oleandrov, mandeljnov, mandarin in rumenih limon... opazovati ples vitkih palm na peščenih obrežjih modrega morja... odleteti, pobegniti — vsaj za dan, za tisto sivo mokro soboto, ko brezvoljno tratiš čas pred migetajočim ekranom, s pretvezo o počitku po napornem tednu.

V Nedeljskem, ki ga slučajno vzamem v roke, preberem razpis. Uredništvo skupaj z Viatorjem vabi na dvodnevni ogled Sicilije. Prvorazredna priložnost pod izredno ugodnimi pogoji — časovnimi in plačilnimi. Z DC-9 Inex-Adria se leti že naslednjo soboto zjutraj, vrača v nedeljo pozno zvečer. S kuponom iz Nedeljskega poseben popust, Sicilija, največji in najlepši italijanski otok, nekdanja žitnica rimske imperije, trikotni otok na špiči Apeninskega škornja, kjer gospoduje mafija in plešejo tarantelo. To utegne biti zares enkratna prilika, ki je ne gre zamuditi.

Pri Viatorju so izlet v treh dneh razprodali. Le po naključju mi je uspelo dobiti dva sedeža v letalu, namesto zakoncev, ki sta se zadnji hip premislila.

Z Brnika smo se vzpeli nad deževne oblake še v trdi jutranji temi. V letalu največ ljubljancev, trije, štirje štajerski pari, skupina tržaških Slovencev in razen mene nobenega Gorenjca. To posebno poudarjeno sprčo »korajžnega« Viatorjevega vodica Milana, ki si je kar naprej izposojal Gorenjce in s posebnim užitek gorenjskih navad in vrlin. Najbrž me je prezrl ali pa po krivem imel za ljubljancana. Proti 114-glavi večini seveda ni bilo smisla igrati opozicije, vsaj deset kilometrov visoko ne, ko ni nobenih izgledov za odkrit besedni spopad, s katerim bi skušal zaščititi svoje regionalne interese. O ljubljancanih sem mu jih nadrobil šele pri veselem omizju na trdih tleh v Cataniji. Sicer pozno, vendar sladko maščevanje. Stalo ga je dobršno vsoto zapitka in primoralo, da se je posul s pepelom. Poslej je kar naprej hvalil lepote Gorenjske.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Dan obmejnih enot JLA 15. avgust so počastili tudi v radovljiški občini. Predstavniki skupščine občine in družbenopolitičnih organizacij, ZRVS in mladine so se na praznik udeležili slovesnosti v radovljiški vojašnici, razen tega pa so se udeležili tudi osrednje proslave in zaključne prireditve ob spomin-skem pohodu »po poteh karavanskih graničarjev« v soboto, 12. avgusta, v Završnici. Že od začetka avgusta je enota Danila Džurovića organizirala vsakoletna športna tekmovanja z delavci postaje milice in garnizije JLA Bohinjska Bela. Tokrat si je prehodni pokal priborilo domače moštvo iz Radovljice. Radovljiški predstavniki so 15. avgusta obiskali tudi bližnje karavle, kjer so se udeležili prazničnih slovesnosti in tovariških srečanj z vojniki in starešinami.

Na pobudo občinskega odbora ZBZ NOV Radovljica in komisije za zadeve borcev NOB in VVI pri skupščini občine, so prejšnji teden začeli z obnovitvenimi deli na grobišču borcev III. bataljona Prešernove brigade na Goreljaku. Dela v prostem času opravljajo vojniki inženirske enote, ki gradijo poključko cesto. Doslej so že očistili goščavo, ki se je razrasla po grobišču in obnovili kamniti zid, v prihodnjih dneh pa so na vrsti še dela na obnovitvi samega spomenika, postavitve lesene ograje in ureditve dostopnih poti. Grobišče bodo povsem obnovili do konca avgusta.

Na svečani seji občinske skupščine Radovljica, ki je bila 4. avgusta ob občinskem prazniku v novi skladiščni hali Zita - TOZD Triglav v Lescah, so razen občinskih priznanj prejeli odlikovanja predsednika SFRJ tovariša Tita: Kornelij Gorjanc iz Radovljice, Jože Mali iz Lesca, Egon Mihelič iz Bohinjske Bistrice, Bogdan Ambrožič iz Ljubnega, Jože Avguštinčič iz Radovljice, Ivan Pipan iz Radovljice, Anton Tancar iz Zgornjih Gorij in Marica Vidic iz Zgornje Dobrave.

Prejšnji teden je bila na Bledu seja iniciativnega odbora za ustanovitev turistične poslovne skupnosti. Udeležili so se je tudi predstavniki izvršnega sveta skupščine občine in družbenopolitičnih organizacij, ki so posebej opozorili na počasna prizadevanja, da bi se ta skupnost čimprej ustanovila. Na seji so sprejeli več sklepov, ki jih morajo realizirati, da bo skupnost ustanovljena še letos.

Predsedstvo OK ZSMS Radovljica je v četrtek, 10. avgusta, sklicalo delovni posvet z vsemi nosilci predkongresnih razprav v OK ZSMS. Beseda je tekla o pripravah na X. kongres ZSMS in o uresničevanju zastavljenega akcijskega programa. Pregledali so poročila o delu mladinske organizacije v občini v zadnjih štirih letih, o čemer bodo pripravili posebno analizo, ki jo bodo priložili v razpravo s kongresnim gradivom, za vsa delovna in interesna področja mladih v občini. V gradivu bo zajet delovni program OK ZSMS in njenih organov za naslednje mandatno obdobje.

V okviru praznika občine Radovljica so osnovne organizacije ZSMS v Kropi in Kamni gorici v sodelovanju s predsedstvom OK ZSMS Radovljica 5. avgusta organizirale najprej finalno nogometno srečanje v spomin na Cankarjev bataljon med moštvi Kroke in garnizije JLA Radovljica, nato pa je okoli 200 mladih in starejših udeležencev opravilo pohod na Vodiško planino. Pri spomeniku NOB, kjer je bil ustanovljen proslavljeni Cankarjev bataljon, so priredili člani ZSMS kulturni program, predsednik občinskega odbora ZBZ NOV Radovljica Slavko Staroverski pa je zbranim spregovoril o ustanovitvi bataljona in njegovih junaških bojih in razvoju NOB na Gorenjskem. Proslavo so sklenili s pestrim izborom športnih tekmovanj in tovariškim srečanjem.

V pobrateni občini Brus je bila prejšnji teden na obisku delegacija radovljiške občine v sestavi Slavko Staroverski kot predstavnik občinske organizacije ZBZ NOV, Mihael Kozinc predstavnik izvršnega sveta skupščine občine in Anton Toman sekretar občinske skupščine. Delegacija se je udeležila slavnostne seje občinske skupščine Brus ob občinskem prazniku, ki ga slavijo 10. avgusta v spomin na ta dan leta 1944, ko so enote NOV izpod Kopaonika osvobodile te kraje.

Od načrtovane celoletne vrednosti proizvodnje 2.548.262.000 dinarjev, so industrijske delovne organizacije radovljiške občine dosegle v prvem polletju 1.297.824.000 din ali 51 % plana, kar je za dobrih 15 % več kot je znašala vrednost proizvodnje v prvih šestih mesecih lanskega leta.

V prvem polletju 1978 so delovne organizacije iz radovljiške občine izvozile za 8 % manj svojih proizvodov kot lani v tem času. Največ se je zmanjšal izvoz v kovinski industriji za 22 % in v Elanu za 12 %. V razvite zahodne države so izvozili 66, v socialistične 31, in v dežele v razvoju 3 % svojih izdelkov. Planske obveznosti so presegle v izvozu Vezene Bled za 1 %, Iskra Lipnica za 9, Almira Radovljica za 12 in Sukno Zapuže za 45 %. Pozitivno je, da so podjetja v tem obdobju izvozila 12 % več kot so uvozila.

Že jeseni bodo začeli z uresničevanjem investicijskega programa na preureditvi hotela Jadran, dependanse grand hotela Toplice na Bledu. Z novimi deli bo ta objekt preurejen iz C v A kategorijo, s čimer bodo od dosedanjih 82 ležišč C kategorije pridobili 70 ležišč A kategorije, urejeni bodo družabni prostori, čajna kuhinja, aperitiv bar, hkrati pa bodo z boljšo izkoriščenostjo in celodnevni obratovanjem dosegli tudi večjo zasedenost prenovljene dependanse. Investicijski stroški za realizacijo te naložbe bodo znašali 21.404.691 din.

V soboto, 5. avgusta, zjutraj je odšla na zvezno delovno akcijo Podrinje-Kolubara v Srbijo 41-članska mladinska delovna brigada Stane Žagar iz radovljiške občine. Brigadirjem se bo na akciji, ki bo trajala do 2. septembra, pridružil še devet mladincev in mladink iz pobratenih srbskih občin Brus in Svilajnac, ki bodo postali člani te brigade. Na svečanosti ob odhodu brigade na železniški postaji v Lescah so spregovorili sekretar OK ZKS Vlasta Vidic, predsednik OK ZSMS Anton Pretnar in predstavniki delovne organizacije in OO ZSMS Murka Lesce. Ta delovna organizacija je tudi pokrovitelj brigade, ki je poskrbela za materialno opremo brigade in za bogato popotnico, za kar zasluži kolektiv vse priznanje.

Polletna realizacija prihodkov občinske zdravstvene skupnosti Radovljica je v primerjavi z celoletnim planom dosežena z 39,7 %. To je pripisati precej nižjim prispevnim stopnjam, ki se odvajajo za to skupnost. V občini so znašale prispevne stopnje 2,37 % od bruto osebnih dohodkov zaposlenih in 0,55 % iz dohodka delovnih organizacij. Prispevki iz bruto OD so v tem času preseženi za okoli 3 %, kar pomeni, da so bili planski okvirji za 1978. leto realno zastavljeni.

Prihodki proračuna za 1978. leto radovljiške občine so v času od 1. januarja do 31. julija znašali 33.891.718 din, kar je 55,6 % celoletnega plana ali 54 % več kot lani v sedmih mesecih. Največji porast dohodkov gre na račun davkov, davka od skupnega dohodka občanov, prometnega davka od premoženja in nepremičnin ter davka od prometa z motornimi vozili.

Čeprav začetek julija zaradi slabega vremena ni obetal blejskim turistim in gostinskim delavcem kdo ve kako visoke številke gostov in prenočitev, so v tem mesecu zapisali že blizu 80.000 prenočitev, od teh kar tri četrtine tujih gostov. V primerjavi z lanskega leta bo v juliju so našli za blizu 8000 prenočitev več, kar daje upanje, da se bo sezona le zasukala v prid optimističnim napovedim o 15 % povečanju turističnega prometa.

V prvih šestih mesecih 1978 si je blejski grad ogledalo 77.200 ali 3 % več domačih in tujih gostov kot lani, otok na Bledu pa okoli 35.200, kar je le nekaj manj od lanskega leta. Pet odstotkov več obiskovalcev, in sicer 16.725 je bilo letos v soteski Vintgar, medtem ko si je slap Savico v Bohinju ogledalo 29.844 ali 400 manj obiskovalcev kot v lanskem prvem polletju.

Izvršni odbor kulturne skupnosti Radovljica je na 4. seji 14. avgusta najprej proučil informacijo o izdelavi dopolnila k srednjeročnemu načrtu in izračunu prispevnih stopenj za 1979. in 1980. leto, nato pa je obravnaval poročila o uresničevanju polletnih delovnih in finančnih načrtov izvajalcev kulturnih programov v občini. Največ pozornosti so člani izvršnega odbora posvetili predlogu sanacijskega programa matične knjižnice, ki zaradi izredno visokih stroškov nakupa knjig in najemnin izkazuje v prvih šestih mesecih nad 61.000 din izgube. Sklenili so, da bodo skušali pokriti izgubo iz nerazporejenih sredstev kulturne skupnosti Radovljica.

V radovljiškem kampu, ki ga upravlja svet KS Radovljica, so julija imeli 851 gostov, ki so ustvarili 2725 nočitev, medtem ko so lanskega julija imeli 827 gostov, vendar so leti prenočevali kar 3700-krat. Podoben izpad so zabeležili tudi po številu kopalcev. Lani je bilo v tem mesecu 7033, letos pa le 6721 kopalcev. Razlog za tako velik izpad nočitev in kopalcev je bil v izredno slabem vremenu v prvi polovici julija.

V I. polletju so program kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini, ki ga izvajajo sindikati, kulturna skupnost in ZKO, v celoti izpolnili. V tem obdobju so organizirali 23 gledaliških prireditev v 10 krajih občine, 5 glasbenih koncertov, 7 filmskih predstav za mladino v predkongresnem obdobju, 2 likovni razstavi v Almiri Radovljica in Iskri Otoče ter 1 kulturno zabavno prireditev za delavce iz drugih republik. Vseh 38 kulturnih prireditev si je v tem času ogledalo 14.728 obiskovalcev ali 361 na prireditvi, kar je precej več kot lani, ko je celoletno povprečje znašalo 340 obiskovalcev na prireditvi.

Po uspešno sklenjeni razstavi »Od ideje do proizvoda«, ki so jo pripravili v okviru akcije Komunistični delavci Vezene Bled v sodelovanju z radovljiškimi muzealci v Šivčevi hiši, bodo v petek, 18. avgusta, ob 18. uri svečano odprli še eno zanimivo razstavo. Tokrat bo Gorenjski muzej iz Kranja prikazal zbirko »Razvoj poštne prometa na Gorenjskem«. Na ogled bodo izvirni predmeti, slike in dokumenti o razvoju pošte od 19. stoletja naprej. Razstavo so postavili že prejšnji teden, odprta pa bo do 6. septembra.

Kot že več let nazaj so tudi letos 12. in 13. avgusta člani folklorne skupine Veriga Lesce sodelovali na velikem mednarodnem folklorne festivalu v Prekmurju, kjer je bila v Belincih jubilejna proslava ob 40-letnici ustanovitve domače folklorne skupine. Leščani so nastopili tudi v Petrovcih pred domačini in brigadirji republiške delovne akcije »Goričko 78«.

Zanimanje za čebelarstvo muzej v Radovljici se je v zadnjem času močno povečalo tudi v tujini, zlasti v Nemčiji, Franciji, Belgiji in Romuniji, kar je pripisati uspešni predstavitvi te edinstvene ustanove v Jugoslaviji na mednarodnih simpozijih. Posebno uspešna je bila predstavitev na letošnjem simpoziju v Freiburgu v ZRN, kar je povzročilo široko publiciteto v evropski strokovni literaturi. Za muzej na Linhartovem trgu so se začeli zanimati tudi drugod po Jugoslaviji, zagrebška televizija pa je o njem pripravila posebno barvno TV oddajo. Do konca junija 1978 je bilo na ogledu tega muzeja 2907 domačih in tujih obiskovalcev, močno pa se je povečal obisk v juliju, in kot vse kaže tudi v avgustu.

V Festivalni dvorani na Bledu so v organizaciji likovne sekcije KUD Bled po programu letne galerijske dejavnosti v soboto, 5. avgusta, ob občinskem prazniku odprli tretjo letošnjo razstavo. Svoja likovna dela razstavlja znani slovenski grafik Janez Boljka. Razstava bo na ogled do 26. avgusta.

KAKŠNE KRAJEVNE SKUPNOSTI BOMO IMELI V OBČINI?

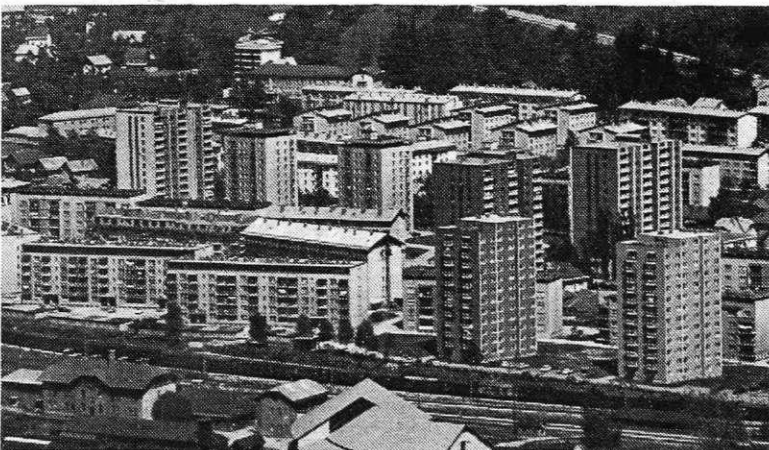
V tem poletnem času se v krajevnih konferencah socialistične zveze v jeseniški občini pripravljajo na naloge, ki jih čakajo v jesenskem času. Poročali smo že, da je predsedstvo občinske konference socialistične zveze razpravljalo o preoblikovanju krajevnih skupnosti v občini. V jeseniški občini sedaj deluje 11 krajevnih skupnosti, štiri med njimi pa so zelo velike, saj štejejo od 3.000 do 7.600 prebivalcev. Te krajevne skupnosti so Žirovnica, Javornik - Koroška Bela, Sava ter največja krajevna skupnost Plavž.

Čeprav so v občini že v preteklosti ugotavljali, da velikokrat krajevne skupnosti predstavljajo določene probleme, se je to izkazalo še posebej sedaj pri uresničevanju krajevnih samouprav. Delo v teh velikih skupnostih je oteženo zaradi velikega števila prebivalcev, kakor tudi zaradi raztegnjenosti posamezne krajevne skupnosti. Tako ugotavljajo, da se ljudje v krajevno samoupravo niso vključili tako, kot bi se lahko. Možnosti seveda so, tako tudi osveščenost vseh občanov če ni tako velika, da bi se vsi zavedali svojih dolžnosti v kraju, kjer živijo. Pa niso to samo komunalni problemi, za katere mnogi še vedno mislijo, da so osrednja stvar, ki jo morajo reševati v krajevni skupnosti. Mnogo je bolj pomembnih problemov, predvsem za sočloveka od skrbi za dobro preskrbo, do sosedske pomoči, delovanja hišnih svetov, uličnih svetov, varstvo okolja, urbanistična ureditev, socialno-zdravstveni, vzgojni, kulturni in drugi problemi.

Zato je strokovna komisija, ki jo je imenoval izvršni svet skupščine občine Jesenice pripravila material o možni razdelitvi krajevnih skupno-

sti. V teh materialih so statistično obdelani različni kazalci, tako število krajanov, zaposlenih, koliko temeljnih, oziroma delovnih organizacij deluje na posameznem področju, na primer vrtcev, šol, kulturnih domov, koliko je drugih institucij, kakšna je preskrba, koliko je, na primer, trgovin in podobno. Obdelali so tudi delovanje krajevnih družbenopolitičnih organizacij.

V dveh krajevnih skupnostih so že organizirali razgovore o tem gradivu. Seveda je naloga krajevnih konferenc socialistične zveze, da to gradivo dobro preštudirajo, da v razpravo pritegnejo vse družbenopolitične organizacije v kraju. V naslednji fazi je o tem potrebno spregovoriti tudi z občani. Prek organizacij, društev, hišnih svetov in drugih se je potrebno dogovoriti o predlogu. Seveda pa morajo biti te ocene in predlogi res utemeljeni.

Naselje Plavž

Oceniti je potrebno, kaj bo nova organiziranost izboljšala v krajevni skupnosti, predvsem gre za to, koliko večje možnosti bodo imeli krajski pri uveljavljanju svojih samoupravljaljskih dolžnosti in pravic.

Zato je potrebno takoj septembra v krajevnih konferencah socialistične zveze temu problemu nameniti vso pozornost, saj bo od temeljitih priprav odvisno tudi bodoče delo v posameznih sredinah.

Delo ne bo niti lahko niti enostavno, saj bo reorganizacija krajevnih skupnosti, če in ko se bodo občani za to odločili, prinesla tudi vrsto organizacijskih sprememb.

To prav gotovo ne bo šlo hitro, kajti to je proces, ki traja in vanj se znova in znova vključujejo novi ljudje. Gre predvsem za to, da se krajani res zavedo, da so sami odgovorni za kraj, kjer živijo. Le ko bo temu tako, bodo tudi spoznali, da je njihov prispevek nujno potreben in da so soodgovorni za stanje, kakršno je. Pa to ne velja samo za krajevne skupnosti, ampak tudi za druge sredine, od delovnih organizacij do društev in podobnega. Rk.

SVET POTROŠNIKOV O IZGRADNJI NOVE TRGOVINE NA KOROŠKI BELI

V četrtek, 10. avgusta, je bila seja sveta potrošnikov pri svetu krajevne skupnosti Javornik-Koroška Bela. Seje sta se udeležili tudi tržni inšpektor občine Jesenice Stane Zugwits in Marjan Tomaš, predsednik sveta KS.

V prvi točki dnevnega reda je bila navzočim posredovana uvodna informacija o pripravah na razširitev in ureditev prodajnih ter skladiščnih prostorov na Koroški Beli. Predsednik Milan Lempl je poudaril, da je razširitev prodajnih prostorov nujna in da je vnešena v srednjeročni razvojni program krajevne skupnosti Javornik-Koroška Bela.

Svet potrošnikov je o razširitvi prodajnih prostorov razpravljal že na prejšnjih sejah, vendar pa so v zadnjem času nastale nekatere težave zaradi odkupne cene objekta.

V zvezi s tem je bil 13. julija razgovor s predstavniki TPO Golica. Nekaj dni zatem je tričlanska delegacija obiskala Toneta Varla, člana poslovnega odbora železarne Jesenice in ga seznanila s problemi, ki nastajajo okrog izgradnje trgovine na Koroški Beli. Znano je, da bodo prodajne in skladiščne prostore uredili v objektu, ki je last železarne Jesenice.

Na seji sveta potrošnikov so bili navzoči že seznanjeni s pisnim odgovorom železarne Jesenice.

Na osnovi razprave so sprejeli sklep, da bodo problematiko izgradnje prodajnih in skladiščnih prostorov v prihodnjih dneh posredovali oddelku za gospodarstvo skupščine občine Jesenice, ter TPO Golica. (Op.p.: Nekaj dni po seji sveta potrošnikov je TPO Golica že sporočila, da je zbor delavcev te delovne organizacije soglašal z

odkupom objekta kljub 17 % povečani ceni.)

V nadaljevanju se je bil v obravnavi predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja o sklenitvi samoupravnega sporazuma med organizacijo združenega dela trgovske stroke in organiziranimi potrošniki. Pobuda družbenega pravobranilca samoupravljanja je bila pozitivno sprejeta, saj naj bi ta samoupravni sporazum vseboval tudi določila, ki se nanašajo na redno in kakovostno preskrbo, razvoj trgovske mreže, obravnavajo pa naj bi tudi medsebojna razmerja glede cen. V samoupravnem sporazumu naj bi bila prav tako vnešena tudi določila o količinah, kvaliteti ter pogojih in načinu prodaje, kakor tudi o delovnem času prodajalcev ter o drugih problemih tega področja.

V razpravi je poleg članov sveta potrošnikov sodeloval tudi Stane Zugwits, tržni inšpektor in zlasti poudaril pomen predlaganega samoupravnega sporazuma, da bi tako izboljšali razmere v odnosu ponudba - povpraševanje in obratno. V drugem delu seje so omenjali številne probleme, s katerimi se srečujejo, še posebej na področju obrtne dejavnosti. Zato nameravajo na Javorniku organizirati razgovor z obrtniki, nato pa bo še tribuna potrošnikov, ki jo bodo organizirali skupaj s trgovskimi proizvajalnimi organizacijami. Za takšno obliko reševanja problemov s tega področja se zavzemajo tudi Krajevna skupnost in družbenopolitične organizacije na Javorniku in Koroški Beli.

ZANESLJIVI ČUVARJI NA STRAŽI MIRU

Z odlokom Nacionalnega komiteja narodne osvoboditve Jugoslavije in odredbo vrhovnega komandanta NOV in POJ maršala Tita z dne 15. avgusta 1944 je odločeno, da se formirajo posebne enote naše armade — korpusi narodne obrambe Jugoslavije — KNOJ. V preteklih 34 letih so naši graničarji častno izpolnjevali svoje naloge na straži miru in neodvisnosti. Leta 1953 je bil KNOJ preimenovan v graničarske enote Jugoslovanske ljudske armade, 15. avgust pa se vsako leto praznuje kot praznik graničarskih enot naše armade.

Videti vse in ostati nezapažen — sta lastnosti, ki zahtevata posebno sposobnost in izjemne napore, katere naši graničarji odlično obvladajo. O tem, kako se usposablja in s kakšnimi rezultati so pričakali svoj praznik po XI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije, smo se pogovarjali na karavli France Prešerna, katere komandir je Radiša Kojadinović iz graničarske enote tovariša Danila Djurovića. Zapis je namenjen bralcem Železarja, katerega graničarji redno dobivajo in tudi prebirajo.

— Priprave graničarjev lahko upravičujejo svoj namen le, če se izvajajo v pogojih kar najbolj približajo praksi. Za uresničevanje tega načela pa je nujno zagotoviti ustrezen izbor vsebine in metod delovanja ter materialne osnove in rezultati ne morejo izostati. Vse subjektivne osnove in rezultati ne morejo izostati. Vse subjektivne vzgojnoizobraževalne sile vojaškega kolektiva naše karavle na dan graničarjev osredotočijo na temeljito obvladovanje vojaških znanj in dviganja borbene pripravljenosti. Naš namen in naš cilj je, da graničarje čim bolj pripravimo na izvrševanje svojih dolžnosti, da bodo lahko pridobljena znanja v vsakem času koristno in uspešno uporabili v praksi. V ta prizadevanja sodi tudi krepitev moralno-politične zavesti graničarjev in našega celotnega kolektiva, da bi bile kar najboljše zavarovane naše državne meje, je dejal v začetku pogovora naš sogovornik Radiša Kojadinović.

Rezultati, ki so bili doseženi v tem času nič ne zaostajajo za rezultati preteklih let. Zavedajoč se velikih predgovkov letošnjega leta, smo v predkongresnih in pokongresnih aktivnostih dosegli še boljše rezultate, je nadaljeval tovariš Kojadinović. Le-ti se kažejo v odlični pripravljenosti graničarjev in solidnem poznavanju zakonskih in drugih določil ter v ustvarjalni uporabnosti pridobljenih znanj in izkušnji ter dograjevanju le-teh v vsakodnevni praksi in prenašanju istih iz generacije na generacijo. Vse to so potrdile tudi ocene predpostavljanih in lastna ocena usposobljenosti in zavesti, kakor tudi zdušje, ki vlada v tem graničarskem vojaškemu kolektivu.

— Vsekakor pa teh rezultatov ne bi dosegli na takem nivoju, če ne bi bilo skupnega ustvarjalnega sodelovanja in angažiranosti članov zveze komunistov, zveze socialistične mladine, sveta za samozaščito in vsega vojaškega kolektiva. K tem uspehom sta veliko prispevala red in disciplina, kakor tudi posamezniki s svojim prizadevanjem in zgledom. Stremimo za tem, da naše mlade graničarje oblikujemo v močne psihofizične in moralnopolitične osebnosti, vzdržljive fante s pridobljenimi navadami, ki so jim neobhodno potrebne za izvrševanje vsakodnevnih graničarskih dolžnosti. V pripravah se prizadevamo, da zagotovimo trajnost, kontinuiteto in materialno sigurnost. Zaradi tega priprave potekajo v enakem tempu vse časovnega roka, je prepričljivo razlagal tovariš Kojadinović.

Da bi graničarji čim bolj obvladali vojno-strokovne veščine v procesu njihovega usposabljanja v njihovem vojaškem kolektivu, kakor so nam povedali, izhajajo iz znane vzgojnoizobraževalne predpostavke: od bližnjega k daljnjemu, enostavnega k sestavljenemu, lažjega k težjemu in od znanega k neznanemu. V tem leži skrivnost njihovega uspeha. Zato se v njihovem vojaškemu kolektivu vsak posameznik čuti enako odgovornega za življenje in delo, za kvaliteto vadbe in vzgoje, za splošno pripravljenost in borbno usposobljenost.

Vse te aktivnosti in uspehi, ki jih dosegajo, so prispevali k njihovem visokemu ugledu, ki jih uvršča med najboljše graničarje enote tovariša Danila Djurovića. Za dosežene uspehe so ob letošnjem dnevu graničarjev prejeli tudi priznanje.

Sodelovanje graničarjev te karavle s prebivalstvom bližnjih naselij, posebno z mladino v različnih akcijah in manifestacijah, še posebno letos, ko je bila skupaj z ostalimi graničarji in mladino Gorenjske prvič izvedena akcija, oziroma pohod po poteh karavanskih kurirjev ima poseben pomen za razvijanje patriotizma, tovarištva, bratstva in enotnosti ter negovanja revolucionarnih tradicij naših narodov in narodnosti.

ZALJUBLJENI V SVOJE DELO

Prežeti z visoko zavestjo, vdanostjo svoji domovini in ljubeznijo do dela, ki ga opravljajo na mejah domovine, so graničarji ponosni na dolžnost, ki jo opravljajo. O tem smo se pogovarjali z njimi in zabeležili nekaj njihovih mnenj in vtisov.

— Jaz sem zelo počaščen, ker sem bil dodeljen v graničarske enote naše armade. Nisem mislil, da bom del in to lepši del mojega življenja preživel na tem skrajnem koncu naše domovine. Služenje vojaškega roka na tem predelu naše domovine mi bo ostal v trajnem spominu. Po odsluženju vojaškega roka se bom še vrnil na to območje in poiskal stare znance in prijatelje s katerimi skupaj varujemo ta del naše meje. Mladim, ki prihajajo iz raznih krajev naše domovine bi povedal, da se vzpetine, neizprosni sneg in mraz v hribih zlahka premaga v dobrem vojaškem kolektivu, z dobro pripravljenostjo in dobro voljo ter v sodelovanju s prebivalstvom. Ponosen se bom vrnil v svoj kraj, ker sem odslužil vojaški rok na grebenih ledenih pa tudi svetločih Karavank in ker sem dobil veliko prijateljev, je rekel Nikica Simonović, kmetovalec iz Varavrina pri Kruševcu.

— Tone Križan je eden od mlajših graničarjev v karavli. O svojem počutju v tem vojaškem kolektivu pravi: »Hitro sem se zvil v graničarsko življenje. Pri tem imajo vsekakor velike zasluge starejši tovariši, ki so nas podrobno vpeljali v dolžnosti in spoznali z nalogami, ki jih imamo graničarji. Odnos starešin je pristen in iskren, resnično tovariški, ki ga ne bom nikoli pozabil. Vsi so nas učili in spoznavali z mnogimi veščinami, ki so si jih pridobili pri praktičnem uresničevanju svojih nalog in ki niso napisane v nobenih pravilih. Spoznal sem se z izkušnjami prekaljenih graničarjev, ki so nenadomestljiva. Prizadeval se bom, da bom tudi jaz svoje pridobljene izkušnje prenesel na mlajše, tako kot so starejši delali pri našem prihodu. Večkrat razmišljam kako me je vse to zblizalo še z večerajšnjimi neznanci. Mislim, da predvsem skupno izvrševanje nalog, tovarištvo, pesem in prosti čas, naše skupno življenje sredi teh gora in grebenov. Jaz sem Belokranjec in jezik mi ni delal posebne ovire. Hitro smo se spoprijateljili in postali prava Jugoslavija v malem.«

— Kljub temu, da sem si poskušal v mislih zamišljati življenje na karavli, sem to spoznal šele ko sem se soočil s tem življenjem in postal resnično graničar. Že takoj sem spoznal, da izvršujem zelo odgovorno in težko, vendar pa častno nalogo. No, najde se tudi proti čas, ki ga izpopolnujem z branjem knjig, spremljanjem televizijskih in radijskih oddaj, s kulturno-zabavnim življenjem in rekreacijo z mladino iz okoliških naselij. Zelo dobro smo informirani z vsem dogajanjem v domovini in z našo zunanje-politično aktivnostjo. Še posebno smo spremljali priprave in potek enajstega kongresa Zveze komunistov Jugoslavije in zasedanje ministrske konference neangažiranih držav v Beogradu. Tovariši, ki so bili ta čas na svoji dolžnosti na meji, smo obvestili po njihovem povratku. Vse dokumentacije XI. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije sedaj proučujemo in prilagajamo naloge našim obvezam, da bi naloge kar najbolj uspešno uresničili v praksi, nam je povedal Franjo Volarić, kmetovalec iz Zdala, nedaleč od Djurdjevca.

— Fedil Javorac, doma iz Ivangrada, je kuhar v karavli. Bil je zelo kratek, a toliko bolj konkreten: »Res, da nisem na meji v patrolji, če bi bilo potrebno bi šel tudi tja, vseeno pa je moja naloga dosti odgovorna, ker je potrebno mlade in zdrave tovariše po povratku iz patrolje nahraniti s kvalitetno hrano, da bi nadoknadili izgubljene kalorie. Mislim, da sem doslej izpolnil to nalogo. Za praznik — dan graničarjev jim bom pripravil nekatere specialitete. Kuharske izkušnje in znanje, ki sem si ga pridobil v armadi mi bo koristilo pri mojem nadaljnjem kuharskem izpopolnjevanju. Morda se bodo ti moji tovariši po odsluženju vojaškega roka, ko se razidejo po naši domovini kdaj pa kdaj obrnili na kuharja Fadila v katerem od naših gostinsko-turističnih lokalov. Vedno jih bom rad in toplo sprejel, tako kakor tukaj.«

CESTNI PREDOR POD KRAVANKAMI NAJ BI ZAČELI GRADITI POZIMI 1979/80

Od 7. do 10. avgusta je bila v Mokrinjah na Koroškem peta seja mešane jugoslovansko-avstrijske komisije strokovnjakov za zgraditev cestnega predora pod Karavankami. V poročilu s sestanka je napisano, da bodo v kratkem izmenjali ratifikacijske listine o zgraditvi predora. Na podlagi tega bodo ustvarjeni pravni pogoji za izdelavo ustreznih načrtov za gradnjo in vzdrževanje predora ter za odvijanje prometa v njem.

Predor bo na naši strani vstopil na zahodnem delu Belega polja pri Hrušici, na koroški strani pa v bližini Šentjakoba.

Na tem sestanku so obravnavali tudi osnutek poslovnika meddržavne komisije, ki naj bi jo ustanovili na podlagi pogodbe o graditvi in pogodbe o sodelovanju med jugoslovansko organizacijo in avstrijsko družbo, ki bosta zadolženi za financiranje in druga dela v zvezi z graditvijo predora. Na osnovi doslej opravljenega dela, predvsem pa na podlagi do začetka julija letos izdelanega idejnega projekta napovedujejo, da bi z graditvijo predora lahko začeli pozimi 1979/80 ali na pomlad leta 1980. Predor bo dolg približno 7.880 m. B.

NOVE MOŽNOSTI ZA VARSTVO PREDŠOLSKIH OTROK

V jeseniški občini je v vzgojno-varstvene enote vključenih približno 31 odstotkov predšolskih otrok kar ocenjujejo kot dovolj ugodno, seveda pa potrebe naraščajo iz dneva v dan. Posebno pereč je problem pri varstvu dojenčkov, zato je zelo razveseljiva vest, da je že izdelan idejni osnutek za gradnjo prizidka pri vzgojnovarstveni enoti Julke Pičnik na Jesenicah. Skupnost otroškega varstva je gradnjo tega prizidka načrtovala v letošnjem letu in biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice bo izdelal glavni projekt prizidka. V njem bo dobilo prostor približno 40 otrok, med njimi dve skupini dojenčkov, in dve skupini malčkov.

V jeseniški občini sedaj delujeta le dva oddelka za dojenčke v vrtcu na Plavžu. V začetku septembra naj bi začeli z delom tudi v novem vrtcu na Koroški Beli, kjer sedaj potekajo zaključna dela. Tako bodo v občini imeli več prostih mest za varstvo otrok od drugega leta dalje. Pri tem pa velja opozoriti, naj starši razmislijo o tem, da bi lahko otroke tudi iz drugih predelov Jesenic, ne le iz krajevne skupnosti Javornik — Koroška Bela, vozili v ta vrtce, če bo dovolj prostora.

Posebno razveseljivo in pohvale vredno pa je, da bo v tem vrtcu na Koroški Beli jeseni začel z delom tudi razvojni oddelak za duševno prizadete otroke. V ta oddelak naj bi bilo v začetku vključenih šest otrok, ki se bodo tako razvijali v kolektivu ob strokovni pomoči za to usposobljene vzgojiteljice in tako odrasli v ljudi, ki bodo lahko v prihodnosti postali koristni člani naše družbe. Za ta oddelak bodo tudi kupili ustrezno opremo, tako da bo delo lahko nemoteno potekalo. Razen tega je v bližini vrtca tudi avtobusna postaja in bo možen prevoz teh otrok.

Potreba za razširitev varstva pa se odpira tudi v Kranjski gori. Tu je vpisanih 130 predšolskih otrok, prostora v vrtcu pa je za 60 otrok, v Ratečah pa jih je v varstvu 290. Že nekaj časa so razmišljali, kako bi rešili ta problem, ki vse bolj postaja problem cele družine, predvsem zaposlenih staršev in tako so prišli na idejo, da bi odkupili trisobno stanovanje v stolpiču, ki ga gradijo v Črtenju. Tudi izvršni odbor stanovanjske skupnosti Jesenice se je strinjal, naj bi imeli prioriteto pri odkupu, z malenkostnimi spremembami pa bi ta prostor usposobili za vzgojo in varstvo 40 do 50 otrok.

Seveda pa ne bo šlo brez finančnih sredstev, ki so potrebna za nakup, adaptacijo in nabavo potrebne opreme. Skupnost otroškega varstva je za to namenila 800.000 dinarjev, svoje pa bi morali prispevati tudi delovne organizacije, krajevne skup-

SPORI PRED SODIŠČEM ZDRUŽENEGA DELA

Sodišče združenega dela v Kranju, ki deluje za področje vseh Gorenjskih občin, je v preteklem letu dobilo v obravnavo 352 predlogov, kar je v primerjavi z letom poprej 132 odstotkov več, v primerjavi z letom 1975 pa kar za 578 odstotkov več. Največ predlogov, kar 52,7 odstotkov, je bilo iz kranjske občine, sledi jeseniška s 15,6 odstotki predlogov, zatem pa so občine Škofja Loka, Radovljica in Trzin.

Tako kot v prejšnjih letih, so tudi lani delavci pred sodiščem zahtevali varstvo pravic, saj so vložili 276 predlogov ali več kot 78 odstotkov vseh predlogov, kar je več kot prejšnji dve leti. Isto velja tudi za predloge organizacij združenega dela. Le-te so zahtevale vračanje stipendij, posojila za stanovanjsko izgradnjo in odpovedi stanovanj. Družbeni pravobranilci so vložili pet predlogov, sindikalne organizacije ali družbenopolitične skupnosti pa v preteklem letu niso sprožile nobenega spora.

120 predlogov se je nanašalo na delovna razmerja, 167 na denarne zahtevke, med njimi 136 zahtevkov delavcev do temeljne organizacije, 25 zahtevkov temeljne organizacije do delavcev in šest zahtevkov med temeljnimi organizacijami.

V 56 primerih so delavci zahtevali odškodnine za nesreče pri delu. Na drugem mestu so spori iz delovnih razmerij, kjer prevladujejo spori o disciplinskih ukrepih zaradi kršitev delovnih dolžnosti, pogosti pa so bili tudi spori zaradi premostitev in o izbiri kandidatov za prosta delovna opravila.

V preteklem letu je sodišče rešilo 283 sporov. Na hitrost postopka reševanja vpliva več okoliščin, med katerimi navajajo, da temeljne organizacije zahtevanih podatkov in samoupravnih sporazumov niso pošiljale in je očitno, da so tako želele zavlečevati spor. Razen tega pa se je postopek zavlekel tudi tedaj, ko je bilo potrebno počakati na mnenje sodnega izvedenca, če je šlo za odškodnino za nesrečo pri delu.

Sodišče je pri svojem delu ugotavljalo vrsto nepravilnosti. Tako so pri obravnavanju sporov, katerih predmet je bilo stanovanje, oziroma razdelitev stanovanj med prosilci, ugotovili, da so razpisi za prioriteto listo objavljeni prepozno, prav tako pa so se upravičenci lahko vselili v stanovanje, preden so bila izkoriščena vsa pravna sredstva. Zaradi tega bi morali v samoupravne akte, ki urejajo stanovanjske razmere temeljne organizacije vnesti določbo, da zahteva za varstvo pravic zadrži izvršitev odločbe, saj bi bilo s tem pravno varstvo lahko zares uspešno.

Poleg tega so tudi ugotovili, da imajo v nekaterih delovnih organizacijah nepravilen odnos do inovacij, niti ne upoštevajo pravilnikov o inovacijah, kar vsekakor ovira večji razvoj te dejavnosti. Med spori, sproženimi zaradi prenehanja delovnega razmerja, sklenjenega za določen čas, se pojavlja poseben problem v šolstvu, kjer so nekaterim iz leta v leto podaljševali delovno razmerje, sklenjeno za določen čas, ko pa se je na razpis prijavil delavec, ki je izpolnjeval vse pogoje, napisane v razpisu, jim je delovno razmerje prenehalo.

Bili so tudi primeri, ko so se pritožili delavci, ki niso bili izbrani na objavljeno delovno mesto. Dogažalo se je in se še, v jeseniški občini so delovne organizacije z organiziranimi kadrovskimi službami, da delavci niso dobili nobene odločbe, dobil je le obvestilo brez vsake obrazložitve, zakaj ni izbran pa je le pisalo, da ne izpolnjuje pogojev. Prav tako je bilo obvestilo brez pravnega poudarka, čeprav mora biti vsakdo seznanjen, zakaj ni izbran, da ima možnost vložiti zahtevo za varstvo pravic v roku 8 dni.

Delavci se večkrat obračajo zaradi napačne ocene delovnih opravil in osebnega dohodka na strokovne službe v temeljnih organizacijah. Vendar pa le-te delavca največkrat zavedajo, da bodo o tem razpravljali še določene službe ali kdo drug in delavec tako čaka na odgovor dalj časa, kot pa je po zakonu dopustno, to je 30 dni in tako zaradi zaupanja in zaradi svoje nevednosti zamudi rok, sodišče pa mora njihove predloge zavreči.

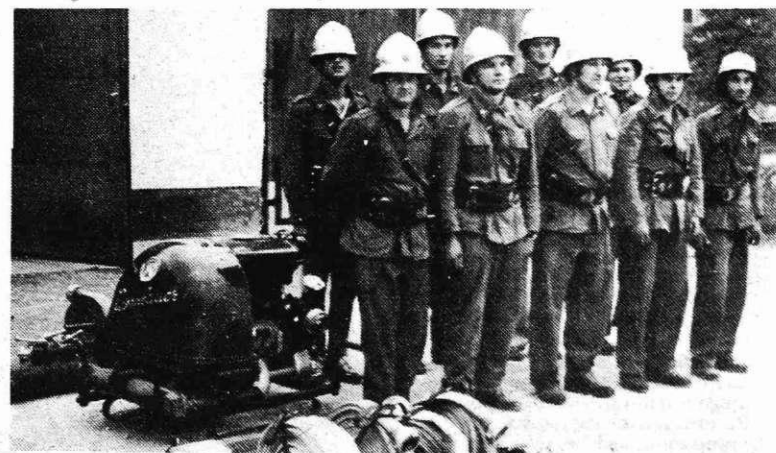
V marsikateri delovni organizaciji tudi nimajo samoupravnega sporazuma o izobraževanju in stipendiranju, ugotovili pa so tudi, da so samoupravne sporazume sprejeli delavski sveti namesto delavci sami.

To je samo nekaj ugotovitev o delu sodišča združenega dela v Kranju, ki je opravilo ogromno delo ob dejstvu, da sodniki tega sodišča niso v rednem delovnem razmerju pri sodišču.

Vsi ti podatki kažejo, kako delavci še vedno premalo poznajo svoje samoupravne akte, saj tudi ne sodelujejo pri njihovem nastajanju in tako se množi delo na sodišču.

Z družbenopolitično aktivnostjo bi morali delavci v lastnih sredstvih reševati te probleme. Sodišče pa je tudi premalo povezano s kadrovskimi službami, komisijami za stipendiranje in drugimi, in tudi to otežuje delo.

DOPIŠUJTE V ŽELEZARJA

Desetina gasilcev gasilskega društva Zabreznica, ki je na srečanju gasilcev treh dežel v Zabnici v Kanalski dolini — Italija, na vaji v trodelnem napadu osvojila tretje mesto. Desetino je vodil desetar Vojko Rev. (Tekst in foto B. Blenkuš)

ČE JE KONEC DOBER JE VSE DOBRO

(NASLOV JE NAVADEN PLAGIAT,
UKRADEN BY WILLIAM SHAKESPEARE)

PRIPovedka z neobičajno srečnim koncem ali kako smo nazadnje le dobili naš itison in zmešane omarice za čevlje

Verjamate v čudeže?

Ja ne.

Pa se dogajajo. Še danes. Po tistem starem reku, da »ni pravila brez izjeme«.

Dva sem doživela. Oba v pičlih petih urah. Kdaj in kako, imam zdaj namero popisati, da bi zaključil ZELO KRATKO MODERNO PRIPovedko o ITISONU IN O OMARICAH ZA ČEVlje. Tudi zato, da bi opral čast jesejski itisonski Murki in pohištveni Lesnini. Pekli me krivda:

Kaj bi bilo, če bi kak neboljen kupec zaradi tiste zelo kratke moderne pripovedke prežgodel obupal nad njihovo uslužnostjo?

In to bi se lahko zgodilo, ko bi ne zvedel da tista dva čudeža, ki sta našo hišo spravila v šok in trans, v mistično potrošniško zamaknjenost.

Pri teh dveh čudežih so vsi svetniki, papeži in kardinali ekskomunicirani. Iz popolnoma slečnega Niča so ju pričarali povprečni občanke in občani, ki v svojem prostem času delajo v preprogarsko itisonski jesejski Murki in sredi privlačno razstavljenih pohištvenih elementov v Lesnini.

Nadaljujmo torej!

Ne pozabite, da gre za srečen konec sodobne pripovedke o itisonu in omaricah za čevlje!

Fanta sta prebelila vso verando. Vzidala sta nova vrata, ki sva jih z Nandetom cel dan iskala v Kranju. Na mrzli teraco sta položila topla pod.

»Midva bi rada nadaljevala. Tvoja organizacija, oče? Kje so — za sto hudičev! — tiste prelepe omarice za čevlje?«

Zagnal sem se na avtobus in z nje — bum! — v Lesnino.

Po trgovini sta se sprehajali dve gospé. Spremljal ju je prijeten moški srednjih let. V jugoslovanski jima je razkladal vrednost zastarelih spalnic, kuhinj, omar, omaric, omaric, preprog, itisonskih zvocev, ogleddal...

Zunaj je deževalo, kot bi ga lil iz skafa.

Fanto za prodajno mizo pripovedujem svojo pripovedko. Pošteno se razburim.

»Takšna svinjarija! Da vam jih še zdaj, po celem mesecu, še niso pripeljali? Jebemtiboga pa tale naš skladišni cirkus! Čakajte! Jih bom zakoličil, da jim bo pošla vsa sapa!«

Vsedel sem se na fotelj nasproti telefonirajočega uslužbenca Lesnine. Zagnal se je v telefonado, kot da je plačan na akord.

Zunaj je deževalo, kot bi ga lil iz skafa.

Srbsko slovenska moška ženska družba se je ustavila ob telefonu, po katerem je človek jezo zmerjal zaradi omarice za čevlje.

»Pa slušajte — vrlo nam se vidi! Ali — kiša! Trebali bi jedan taksi za Kranjsko goru!«

Slovensko žuboreči gospod se ženskama ves raznežen posvetil. Dečko je pol ure bleja cirilico skozi slušalko.

Priletni hlačan se smehljala gospe. Kako sta obe gódni... In prijazni... Morda sta pripravljene celo na skupinski seks?

Zunaj je deževalo, kot bi ga lil iz skafa.

Možakar se razhudi in zarohni nad poba:

»Nehajte že enkrat! Poklicati moram taksi!«

»Tovariš generalni, tale tovariš je 19. junija 1978 plačal tri omarice za čevlje. Koledar kaže danes: 21. julij 1978. Cel mesec je minil, kar jih je plačal, pa mu jih še nismo pripeljali. Govorim s skladiščem. Stvar je skrajno neprijetna... Bi hoteli vi posredovati?«

Zunaj je deževalo, kot bi ga lil iz skafa.

Generalec iz Lesnine je odmahnil z roko:

»Brigajo me omarice za čevlje! Prekinite! Taksi za Kranjsko goru! In to takoj!«

In k meni:

»Ah! Omarice za čevlje? Glejte, glejte! Kajne, česa si vsega ljudje v današnjem času ne zažele?«

Nato raztreseno k prodajalcu, ki z njim združuje svoje delo:

»Ste že dobili taksi?«

»Tovariš direktor, govorim s skladiščem. Za tri omarice za čevlje gre. Mendaj jih nimajo na zalogi. Človek tule hoče takoj ali omarice ali svoj denar z obrestmi vred. Vplačani znesek lahko takoj vrnem, ne vem pa za obresti. Poklicaj bom računovodstvo.«

»Da li će doći taksi, gospon generalni?«

Zunaj je deževalo, kot bi ga lil iz skafa.

V lesninskem generalu je zavrelo. (V meni in v uslužnem mladeniču je ob njegovi ignoranci že prekipelo.) »Pa eto, sad ču! I vse to zbog nekih zmešanih omarica za čevlje! Kristusmarija, prekinite že vendar! pozovite jedan taksi!«

Ob direktorski jugoslovanski se ves raznežim. Pravi Slovenec! Eden izmed mnogih, ki so prepričani, da se

že znali srbsko, preden so iz materinega telesa prikukali na beli dan.

Zunaj je deževalo, kot bi ga lil iz skafa.

V trgovino je planila moška družba. Iskat so prišli dami, ki nestrno čakata na taksi. Med njimi znanec. Ugleden trgovinsko-gostinsko-računovodski družbeno politični dejavnik v treh občinah.

»Kaj pa počnete tukaj?«

Tretjič ponavljam svojo pripovedko. Zdjaj jo znam že tako dobro pripovedovati, da bom še svoja vnučka kak pust dan zamotil z njo. Med mojim tožbarjenjem jo je generalni stisnil, čeprav je zunaj deževalo, kot bi ga lil iz skafa. Fučkajo se mu leninsko (brez zamere: tipkarska napaka). Prav je: leninsko! razstavo obdujujoči srbsko govoreči dami in tri omarice za čevlje! Jugoslovanski direktorji imajo pač drugačne skrbni na grbi.

Kakemu velikemu móžu (lahko je tudi bog) bódi zahvaljeno: Neznosni »gospon generalni, da li će doći taksi« so končno in dokončno odpeljali, čeprav je zunaj deževalo, kot bi ga lil iz skafa.

Prostost se je spraznil. Znanec me je mimogrede potrepal po raménih:

»Nič skrb! Vse se bo samo po sebi uredilo!«

Dečko pri telefonu ne odneha.

Prosi za pojasnila, zmerja, toliko da se ne razjoče, malo poklepeta, zarogovili, rahlo ponori (»Krucifiks, smo sploh štacuna? Če smo že prodali, potem še dajmo, kar je že davno plačano!«) — ko bi bilo v móji móči, bi ga povzdignil vsaj v enega od vodilnih štacunarjev. Premočeni in ves zasopljivi vstopi moški zapeljivih srednjih let. Poslovodja jesejskega leninskega razkošja. Ko se je pogljal iz avta, mu je v čevlje zacur-ljala voda.

Zunaj je namreč deževalo, kot bi ga lil iz skafa. Na asfaltu se je zbralo že majhno blejsko jezerce.

Kljub móči v obnavi je bil vljudni možakar pripravljen pogovarjati se s tečno slabo.

Četrtrič v slabi uri se začneja v Lesnini oguljena pripovedka o treh omaricah za čevlje.

Povprečno vodilni leninski moški je napel usesa.

Utrujen telefonist razlaga, kar je že tri četrte ure trobil v telefonski mikrofoni.

Poslušam, kaj pripoveduje.

Fant je iz treh čevljskih omaric ustvaril že celo staro grško tragedijo po Ajshilovem vzorcu.

V četrtem dejanju se poslovodja počehlja po tilniku:

»Takole ga serjemo!«

Obrnjen k meni:

»Tovariš Kakovamježeime?«

Prodajalec:

»Vsaj trikrat sem vam ga povedal.«

»Da, da. Imate prav. Saj res. Seveda, prav imate. Zdjaj sem se spomnil...«

Pozorno me pogleda. Zgroženo se zgrabi za lase. Zaupno nekaj šepete s tovarišem na drugi strani mize. Poškili še enkrat proti fotelju, kjer vdan v usodo čakam, ali bomo morda po srečnem naključju le dobili tri omarice za čevlje.

»Sem slušalko!«

Pogrebil jo je, kakor se zažene bik v rdečo toreadorjevo ruto, nekaj zabavskal, česar nisem razumel, potem pa:

»Dosti tega sranja! Najkasneje v terek boste temule tovarišu potrošniku... Kakovamježeime?«

Ponižno izpustim:

»Potrošnik Vraggopocitraj.«

»... boste temule tovarišu potrošniku Vraggopocitraj pripeljali in pred njegov prag odložili naročene in plačane omarice za čevlje. Tri! Elementi številka ta pa ta! So na zalogi ali niso — me nič ne briga! Pójdite v tovarno pónje! Dovolj jasno?«

Na drugi strani kabla najbrž ni sijalo sonce. Slišati je bilo, kot bi se bliskalo, grmelo, se pripravljalo na nevihto. Izstreljevali so rakete proti toči.

Zunaj je deževalo, kot bi ga lil iz skafa.

Poslušam in uživam:

Saj se ne dá verjeti, kako sočno se trgovci iz dveh sorodnih tozdov pogovarjajo med sabo.

Nato pa:

»(Najprej precej dolgo v jeziku svetega Cirila in Metoda.) Potrošnik Vraggopocitraj bo v terek, 25. julija tega leta, dobil tiste prekleste omarice za čevlje od predsobe Sora. Konec pogovora!«

Zaprosil sem za pismo in požigosano potrdilo, da bo Lesnina v resnici pričarala tak čudež.

Osupljivo:

Napisano in potrjeno z dvema pečatom. Moja potrošniška nevera v Lesnino se je nevarno omajala.

Zunaj je deževalo, kot bi ga lil iz skafa.

Ženska domá mi razlaga, da se gredo v Murki spet naš itison. Če bi še ta trenutek lahko vzdignil svojo zadnjo plat in se odpeljal v jesejsko Murko.

To trgovsko ljudstvo je vendar ponorelo:

V enem dnevu kupiš in plačaš itison pa še omarice za čevlje, cel mesec brskaš, brcaš, prosiš, moleduješ, prosjačiš za vse tisto, kar si že davno plačal, dosežeš, da ti vrnejo denar za itison (brez obresti), se že poživljaš na vse, kar si kupil —

— potem pa v enem dnevu eksplodirata obe štacuni!

V jesejsko itisonsko Murko sem se dal odpeljati z avtobusom šele v ponedeljek, 24. julija. V letu, ko je solno dolino nenameravano zapustil papež Pavel šesti. (Omenjam, ker bi Cerkev utegnila uvrstiti tak dogodek med čudeže. In ker že pišem o čudežih...)

»Dobro, da ste prišli. Pravkar smo hoteli vrniti vaš itison v dopustniški ljubljanski Veleteksil. Ti dni vas čakamo!«

(Vmes sta bili prazniški sobota in nedelja.)

»Ga boste vzeli? Pripravljen je po merah, kakor ste jih dali.«

Samljubisvetipeter, zakaj bi ga ne vzeli? Čakam vendar nanj kot ves-spolna Božanska komedija na sodni dan.

Odštejem potiskani papir za itison. Odpravim se na lov za prevoznikom. Žena pojutrišnjem goduje. Kot njen uradno potrjeni zakonski sopotnik skozi življenje bi se vsaj enkrat rad izkazal: Ko bo zvečer utrujena prišla domov, ji bom zavajal v naročje mogočni zavitek itisona!

Davni sodelavec iz Nikoličevih predelovalnih je prepoznal obupanca, ki je že dve uri begal za kakim Mojstrančanom z avtom. Skočil je domov po sina. Pripeljala sta se s fičkom, v katerega smo stlačili lepo zaviti in zalepljeni itison, ki so nam ga k cesti ljubeznivo prinesla Murkina dekleta, potem pa v Mojstrano.

To je bil prvi čudež.

Mi vlečemo domá itison iz avta in ga spravljamo na verando — drugi čudež:

Na tléh leže v tovarniških kartonih vse tri omarice za čevlje! Ljudje v Lesnini so svojo obljubo za cel dan prehiteli.

Kako sva potem s sosedom spravljala skupaj tiste deske in deščice, je že druga zgodba. Ko bom utegnil, bom tista navodila za sestavo prevedel v razumljivo slovensčino za povprečno nekvificiranega Slovenca ter jih poslal tovarni. Mogoče je tam kdo, ki se na zajamčeno dober, jase, lep, predvsem pa razumljiv slovenski jezik vendarle razume.

Toliko da naši Ančki zvečer niso skočile oči iz jamic.

»Dovoli!«

Omarice za čevlje! Lesnina predčasno dostavila na dom. In tu — itison, kupljen, plačan in zaviti v Murki, pripeljan domov po privatnih zvezah!«

Kar razganjalo me je od ponosa. Potihem pa sem se spraševal:

Zakaj pohištveno itisonski trgovci pričarajo čudeže šele potem, ko neuglednega kupca že mine potrpljenje? Ko mu začne kopneti še tisti drobci živcev, kar so mu jih vojni in povojni samoupravni časi še pustili?

Za oba čudeža čestitke Murki in Lesnini.

Očitke sem nerad pokopal.

PRIPIS

Tretji čudež:

Danes, 14. avgusta 1978, mi je poštar prinesel trindvajset dinarjev in osemdeset para. Nakazala jih je Lesnina Kranj, trgovina Primskovo. Verjetno obresti, ki sem se o njih tako togotno razgovoril. Fantje na Jesenicah — vse lepo in prav in hvala lepa! Ampak dokler svojega kranjskega skladišča ne boste dali v red, bo lahko od nepotrpeživega čakanja še koga zadel božji žlak.

Janez Svolsjak

POTREBEN JE NOV SPORAZUM MED TRGOVINAMI IN STORITVENO DEJAVNOSTJO TER POTROŠNIKI

Organizacije združenega dela s področja trgovine na drobno so v občini Jesenice leta 1975 sklenile samoupravni sporazum o enotni uvedbi obratovalnega časa v trgovini na drobno. Družbeni pravobranilec samoupravljanja občine Jesenice pa je v tem mesecu opozoril pristojne organe in organizacije, da ta samoupravni sporazum ne ustreza določbam zakona o združenem delu, zakona o delovnih razmerjih, zlasti pa ne ustreza določbam zakona o blagovnem prometu. Po določbah teh zakonov namreč morajo organizacije združenega dela, ki prodajajo blago in opravljajo storitve za neposredno porabo občanov sodelovati in se dogovarjati z organizacijami potrošnikov v krajevnih skupnostih in v občini:

- o redni in kakovostni preskrbi,
- o razvoju trgovske mreže
- o medsebojnih razmerjih glede cen,
- o količinah, kvaliteti, pogojih in načinu prodaje,
- o delovnem času prodajaln in
- o drugih zadevah s tega področja.

Ker sedanji samoupravni sporazum govori le o »enotni uvedbi delovnega časa« in ker so ga enostransko sklenile le organizacije združenega dela in poslovalnice, ki opravljajo blagovni promet, je tak sporazum neustrezen. Iz tega razloga je družbeni pravobranilec dal predlog in javno pobudo vsem prizadetim organizacijam in organom, da pristopijo k oblikovanju in sklenitvi novega sporazuma, ki bo upošteval zakonske določbe, zlasti pa interese organiziranih potrošnikov in delavcev v trgovinski stroki.

Inicijativa je dana, pripomb in predlogov potrošnikov v pogledu stvari, ki jih mora opredeliti samoupravni sporazum je bilo doslej že veliko, potrebno je le pričeti z delom v interesu delavcev v trgovinski stroki in organiziranih potrošnikov. To pa je tudi konkretna akcija s katero bomo lahko tam, kjer potrošniki še niso organizirani le-te organizirali in sploh okrepili njihovo organiziranost.

VELIKA KULTURNA MANIFESTACIJA V PODJUNI

V okviru letošnjega praznovanja 70-letnice Slovenske prosvetne zveze na avstrijskem Koroškem le-ta prireja veliko gledališko predstavo na prostem, ki naj bi pomenila kulturno manifestacijo Slovencev iz obeh strani Karavank in poudarila pomen enotnega slovenskega kulturnega prostora. Prvič bodo namreč slovenski gledališki amaterji na Koroškem uprizorili Mikelnovo dramatisacijo novele koroškega pisatelja Prežihovega Vrancea SAMORASTNIKI. Predstava bo 26. in 27. avgusta na prostem, in sicer v bližini Vazarja v Spodnjih Vinarah pri St. Primožu v Podjuni, obakrat ob 19.30. Če bo deževalo, bosta predstavi preloženi za en teden, o čemer pa bodo organizatorji udeležence iz jesejske in radovljiške občine obvestili prek lokalne radijske postaje Triglav — Jesenice.

Prepričani smo, da si bo tako kot pred leti, ko so koroški gledališki delavci na prostem zaigrali Miklovo Zalo, tudi tokrat predstavi ogledalo večje število občanov jesejske in radovljiške občine. Morda bi bilo celo prav, da bi društva in organizacije organizirale posebne avtobuse in ogled povežale tudi z izletom po Koroški. To bi bila velika podpora slovenski centralni kulturni organizaciji koroških Slovencev v Avstriji, ki že sedemdeset let ohranja in goji slovensko kulturo na Koroškem. Udeleženci iz matične domovine bodo spoznali tudi del kulturnega ustvarjanja amaterskih gledaliških delavcev v slovenskih kulturno prosvetnih društvih na avstrijskem Koroškem.

Organizatorji zagotavljajo, da bodo poskrbeli za zadostno število sedežev, kakor tudi za prehrano. Na voljo bodo tudi značke in nalepke, ki so jih izdale slovenske organizacije na Koroškem.

Kulturna skupnost in amatersko gledališče Tone Čufar Jesenice bosta v primeru zadostnega števila prijaviteljev organizirala posebni avtobus in ogled predstave povežala z izletom in s stikom z enim izmed koroških kulturno-prosvetnih društev. Interesenti naj se prijavijo osebno ali po telefonu v pisarno amaterskega gledališča Tone Čufar v dopoldanskem času do vključno 23. avgusta. Ostale informacije bodo posredovane prek lokalne radijske postaje Triglav — Jesenice in v prihodnji številki našega glasila.

KNJIGE ZA VSAKOGAR

Na 250 prodajnih mestih v Sloveniji, v samopostrežnicah, kioskih in seveda knjigarnah, čakajo ljubitelji branja nove knjige iz zbirke ŽEPNA KNJIGA.

Decembra lani je izšlo v tej zbirki prvih 12 knjig v moderni opremi in vezavi. Hitro so si pridobile številne prijatelje in v tistih trgovinah, kjer jih niso skrili v kak kot, so nekateri najbolj priljubljeni naslovi kmalu pošli.

Letos izhajajo knjige v tej zbirki postopoma, doslej jih je izšlo osem, tik pred izidom je deveta, VOJNA ZVEZD, po kateri je bil posnet najuspešnejši znanstveno fantastični film vseh časov — knjiga bo prišla v prodajo ob istem času, ko se bo v naših kinematografih začel vrteti film.

Pred tem pa so že izšle knjige: SATTLER: Bitka na Neretvi — pričevanje o najbolj krvavi bitki jugoslovanskih partizanov.

ZORMAN: Draga moja Iza — sodobni roman domačega avtorja.

PRIKRIL: Peko na Pacifiku — boji med mornaricama ZDA in Japonske v drugi svetovni vojni.

WERTHEIMER: Kleopatra — kraljica, ljubimka in pustolovka na prestolu egipčanskih faraonov.

SEGAL: Ljubezenska zgodba — svetovni bestseller, predloga znanemu filmu.

KONSALIK: V omami LSD — roman o sužnjih mamil.

CAPOTE: Zajtrk pri Tiffanyju — umetniško dognana sodobna povest, po kateri je bil posnet znani film.

KOŠICEK: Ljubezen, spolnost, sreča — nasveti seksologa in psihologa za življenje v dvoje.

Najcenejše teh knjig so po 30.— din, večinoma se njihove cene gibljejo med 40.— in 60.— dinarji, najobsežnejše pa so po 90.— din. To so cene, ki dosegajo komaj četrtno tiste cene, ki bi jo take knjige imele v normalni trdo vezani izdaji.

Gorenjci,
berite GLAS!

OB LETOŠNJI KRVODAJALSKI AKCIJI

Organizacija krvodajalstva na Slovenskem sodi med najpomembnejše naloge Rdečega križa, ki je pobudnik in organizator krvodajalskih akcij. V Sloveniji je registriranih čez 350.000 krvodajalcev, na leto daje kri 70.000 krvodajalcev, na odvzemni dan pa povprečno 200. Vsako leto potrebujemo za nemoteno zdravljenje občanov okrog 30.000 litrov krvi. Ravno zaradi tega spada krvodajalstvo med odgovorne družbene naloge, pri katerih mora sodelovati vsa družba.

Letos v dneh 5., 6., 7., 8., 13. septembra organizira občinski odbor Rdečega križa Jesenice, v dogovoru z zavodom za transfuzijo krvi v Ljubljani, krvodajalsko akcijo. Zato bi vas ob tej priložnosti rada nekoliko bolj seznanila s zgodovino krvodajalstva v svetu in pri nas. V nadaljevanju pa še o pomenu krvodajalstva in krvodajalcev.

RAZVOJ KRVODAJALSTVA IN TRANSFUZIJE V SVETU IN PRI NAS

Za v antičnih zapisih najdemo prve sledove zamisli pretoka krvi iz človeka v človeka. Tako je že v Libavijskih pismih iz leta 1615 opisana prva transfuzija. Takrat je zdravnik uporabil v ta namen dve prilegajoči se srebrni cevki. Eno cevko je vstavil v odprt žilo krvodajalca, drugo pa v žilo bolnika. Takrat se niso poznali krvnega obtoka. Menili so, da nastaja kri v srcu in od tod gre v organe, ne da bi se vračala v srce.

Transfuzija je dobila svoj pravi pomen šele po odkritju krvnega obtoka, ki ga je opisal William Harvey leta 1616. Nekaj let kasneje, leta 1638 je Potter sprožil vprašanje ali ne bi bilo mogoče nadomestiti krvi ene živali s krvjo druge. Dolgotrajni poskusi v ta namen pa so se velikokrat končali z neuspehom, kajti niso poznali še krvnih skupin. Te je leta 1901 odkril dr. Karel Landsteiner v Ameriki. Tako si je pričela, z odkritjem krvnih skupin, vrtati svojo pot tudi transfuzija. V večjem obsegu pa se je začela razvijati šele po prvi svetovni vojni. Do tedaj so se ukvarjali predvsem z izdelavo tehnike za določanje krvnih skupin in z izboljšanjem tehnične transfuzije.

Ze nekaj let po Landsteinerjevem odkritju niso v Ameriki napravili nobene transfuzije ne da bi prej določili krvno skupino. Krvodajalec je moral imeti isto krvno skupino kot prejemnik. Le pod posebnimi pogoji so osebe krvne skupine »O« lahko dale kri ljudem druge krvne skupine. Imenovali so jih »univerzalne krvodajalce«.

V Evropo so si te izkušnje šele pozno utrle pot. Transfuzija krvi pa je tedaj pomenila še pravo operacijo. Izvajali so jo tako, da so odprli arterijo dajalca in veno sprejemalca ter ju neposredno zvezali s šivom ali pa med obe žili vstavili cevko, po kateri je zaradi utripa arterije tekla kri v veno. Ta način transfuzije pa je imel več pomanjkljivosti. Krvodajalec je moral premagati bolečo operacijo, ki mu je zapustila trajno brazgotino. Razen tega je bilo nevarno, da bi pri transfuziji morebitne infekcije bolnika ne prenesli na krvodajalca. Tudi količine prenesene krvi ni bilo mogoče zanesljivo kontrolirati, in kaj lahko se je zgodilo, da so krvodajalcu odvzeli preveč krvi, prejemnik pa je naenkrat dobil preveliko količino krvi. Iz tistega časa imamo različne aparate, ki so poenostavljali neposredno transfuzijo krvi, vendar niso še povsem ustrezali.

Mnogi znanstveniki so iskali sredstvo, ki bi preprečevalo strjevanje krvi, da ne bi okvarilo krvnih sestavin in ne škodovalo prejemniku. Leta 1914 so znanstveniki odkrili takšno sredstvo, in sicer natrijev citrat. S tem odkritjem se je pričelo obdobje tako imenovane posredne transfuzije, ko damo kri v steklenico z določeno količino raztopine natrijevega citrata in jo kasneje damo bolniku. Tako so se odprla vrata konzerviranju krvi, poenostavila se je tehnika. Krvodajalcu ni bilo treba več odpirati arterije, zadoščal je že vhod ige v veno.

Tako so že v prvi svetovni vojni v armadah opravljali transfuzije krvi. Amerikanci so ustanovili posebne vojaške enote zdravnikov in krvodajalcev, ki so jim že v naprej določili krvne skupine. Take enote so porazdelili po vojaških bolnišnicah na območju vojaških operacij. Francozi so šli še dlje. Transfuzijske ekipe so prevažali z avtomobili celo v bližino fronte, da bi dali ranjenecem prvo pomoč — kri. Tudi vojakom so ponekod že v naprej določali krvne skupine. Tudi shranjevanje krvi v steklenici (konzervirana kri) se je bolj razmahnilo.

Od tedaj dalje pa se je transfuzija krvi vedno bolj izpopolnjevala. Sodobna tehnika in znanstveni napredek sta tudi na tem področju medicine pripomogla k razcvetu. Ne samo, da bolnikom in poškodovancem dajemo danes polno in povsem pregledano zdravo kri, izločamo tudi že posamezne sestavine krvi in jo sušimo po posebnem postopku za plazmo.

KAKO SE JE KRVODAJALSTVO RAZVIJALO NA SLOVENSKEM

V naši republiki je bila transfuzijska postaja organizirana takoj po osvoboditvi v okviru centralne vojne bolnice. Že na prvi poziv prebivalstva Ljubljane se je odzvalo 150 oseb, ki so dali kri za ranjence. Od tedaj so se javljali krvodajalci posamič ali v skupinah. Kri so dajali brezplačno, uprava vojne bolnice pa jim je v zahvalo podeljevala nekaj olja in sladkorja, ki sta bila takrat racionalizirani živila.

Januarja leta 1946 je postala transfuzijska postaja po reorganizaciji tedanje vojne bolnice civilna ustanova in se je preimenovala v zavod za transfuzijo krvi medicinske fakultete. Krvodajalci niso dobivali denarnega nadomestila, pač pa posebne živilske nakaznice.

Zdravstvene ustanove so potrebovale vedno več konzervirane krvi, plazme in serumov za določanje krvnih skupin itd. Kljub pozivom v časopisih, člankom in predavanjem o krvodajalstvu pa odziv krvodajalcev-prostovoljcev še ni zadoščal. Razvoj naše zdravstvene službe, splošni napredek medicinske znanosti, izkušnje s transfuzijami pri zdravljenju in uvajanju novih kirurških operacij, hitro se razvijajoča industrija in s tem naraščanje obratnih in prometnih nezgod, vse to je terjalo vedno več konzervirane krvi.

Izkazalo se je, da zavod za transfuzijo krvi sam tudi ne more kriti hitrega naraščanja potreb po krvi za vse bolnišnice v Sloveniji. Zato so bili kasneje ustanovljeni transfuzijski oddelki pri večjih bolnišnicah in sicer: Celje 1948, Maribor 1949, Jesenice 1956, Golnik 1956, Izola 1956, Murska Sobota 1956, Ptuj 1956, Slovenj Gradec 1956, Šempeter 1956, Novo mesto 1957, Trbovlje 1957.

Ko so bile odpravljene živilske nakaznice so začeli krvodajalci dobivati denar za nakup živil. Število krvodajalcev pa je v tem času celo padlo. Le malo ljudi je bilo pripravljenih dati kri za denar. Pa tudi sicer se je sistem plačevanja krvodajalcem za dano kri izkazal kot neustrezen. Ob razviti zdravstveni službi je plačano krvodajalstvo vedno deficitarno, posamezniki dajejo kri v prekratkih časovnih presledkih ter v različnih zdravstvenih ustanovah. Ugotovljeno je bilo, da so posamezniki dali tudi dva do trikrat mesečno po pol litra krvi, pa tudi na anamnestične podatke se ni bilo mogoče več zanesti.

Ko je leta 1953 prevzel krvodajalstvo Rdeči križ, je bila dokončno odpravljena denarna odškodnina za kri in začelo se je zbiranje prostovoljnih krvodajalcev. Rdeči križ je s svojo organizacijo in z delom svojih aktivistov dosegel rezultate, ki so presegle vsa pričakovanja. Krvodajalstvo je postalo prostovoljno brezplačno in anonimno.

Od prelomnice v letu 1953 je število prostovoljnih krvodajalcev nenehno naraščalo sorazmerno s potrebami naših zdravstvenih ustanov po konzervirani krvi in njenih proizvodih. Nalogo, da bi zbrala toliko krvodajalcev, da bi zagotovila vsakomur zadostne količine ustrezne krvi, rešuje organizacija Rdečega križa v Sloveniji zelo uspešno. To je dokazala v 25-letni praksi.

Našemu samoupravnemu socialističnemu sistemu najbolj ustreza prostovoljno, anonimno, brezplačno dajanje krvi. Osnove, na katerih smo začeli razvijati prostovoljno krvodajalstvo in zbirati krvodajalce, slonijo na globokem humanizmu in zavesti človeške solidarnosti do sočloveka, do bolnika, ki je krvi potreben. Ravno zaradi tega je tudi Rdeči križ kot humanitarna organizacija leta 1953 prevzel to nalogo.

Kri je proizvod živega organizma, v njem se poraja, živi in umre. V nobenem laboratoriju ali kemični tovarni ni mogoče izdelovati ne krvi in ne njenih sestavnih delov. Krvodajalci so edini darovalci tega nena- domestljivega zdravila.

Ivanka Zupančič

(nadaljevanje)

V prvih povojnih letih niso bili v gorah delovni samo planinci z Jesenic. Plezalci in alpinisti iz Trbiča so 20. junija 1948 otvorili svoj bivak v severni steni Storžiča, tržaški planinci pa so s pomočjo PD Gorje 15. avgusta istega leta obnovili in otvorili novo slovensko Tržaško kočo na sedlu Dolci (2120 m). Leta 1951 so jeseniški vezisti planinci napeljali na Vršič 11 km dolgo telefonsko napeljavo. To akcijo so navdušeno pozdravili vsi načrtovalci celoletne planinske smučarske in turistične aktivnosti med Mojstrovko in Prisojnikom nad Savo in Sočo. 7. oktobra 1951 so planinci iz Radovljice uresničili dolgoletni sen in na Križkih jezerih otvorili Pogacnikov planinski dom, ki je bil že tedaj, še posebno pa je danes največja in najlepša naša visokogorska planinska postojanka (2050 m).

Planinci iz Slovenije so s pridom izkoristili zapuščene italijanske vojaške objekte in v njih uredili več ali manj udobne planinske postojanke, tako kočo na planini Razor, dom na Vranem, Gomilčakovo zavetišče na Krunu, planinski dom na Predilu, dom Klementa Jurga v Lepeni, kočo Zlatorog v Trenti in dom Jalovec v Trenti. Planinci z Jesenic so zgradili in uredili kočo pri izviru Soče in jo odprli 7. junija 1953. Staro jugoslovansko karavlo po Vršičem so med okupacijo Nemci dvignili za eno nadstropje, planinci iz Kranjske gore pa so jo preuredili in imenovali Mihov (Arih) planinski dom.

Stari slovenski planinski dom na Vršiču je dotrajan dobil edino pravo ime Tičarjev dom, planinci z Jesenic so ga začeli obnavljati, povečevati in modernizirati leta 1963. 20. oktobra 1949 je na Vršiču zagorela tudi električna luč. V teh letih se je delalo in gradilo po vsem slovenskem planinskem svetu. Od planinskega društva Dovje — Mojstrana prevzame Staničeva koča leta 1951 okrho PD Javornik — Koroška Bela in jo leta 1959 začne obnavljati in povečevati. Za 70-letnico slovenskega planinstva — leta 1963, dogradijo nov Staničev planinski dom. 21. avgusta zgradijo borci, lovci, mladina in planinci nov Prešernov planinski dom na Stolu, ki je bil uničen in požgan 20. februarja 1942.

Nov Tičarjev planinski dom na Vršiču je bil dograjen in slovesno izročen namenu 31. julija 1966. Postavljen je bil na istem mestu kot prvi l. 1912. V zimah 1950/51/52 so ga večkrat resno ogrožali plazovi, dokler ga komaj novega v pozni pomladi, koncem aprila leta 1975 ni prani plaz izpod Mojstrovke poškodoval. Kakor so snežni plazovi leta 1909 uničili življenjsko delo v Vratih, tako bi bili skoraj uničeni vsi napori Jeseničanov za obnovo Tičarjevega doma na Vršiču.

V letih po osvoboditvi so začeli delovati na Jesenicah tudi planinci postarji, ki so se odločili obnoviti in usposobiti staro jugoslovansko karavlo na Solni glavi nad Vršičem (1725 m). Sredi poletja 1952 so postarški kočo na Solni glavi slovesno izročili v uporabo. Pred leti so to skromno postojanko postarji planinci iz Ljubljane začeli povečevati in modernizirati in so jo letos v jubilejnem letu našega planinstva v počastitev 200-letnice prvega pristopa na Triglav že izročili namenu.

Druga avgusta leta 1953 so v Vratih slovesno odkrili veličasten spomenik padlim partizanom gornikom. Ze naslednji

JE MATIJA KLINAR REKORDER?

Približno pred desetimi leti sem pred Prešernovo kočo na vrhu Stola slikal Matija Klinarja iz Podhoma in Franc Ramovza iz Radovljice. Takrat je Klinar navzočim hudomušno dejal: »No, pa odgovorite, komu je težje oziroma lažje? Jaz sem na vrh Stola prinesel 69 let in 154 kg svoje teže, Ramovž pa 83 let in 55 kg?« Njegovi planinski domislisi smo se vsi smejali.

Pa smo se zaklepetali. Že od 1920. leta sem član planinskega društva Gorje, več let sem bil njen predsednik, že od mladosti čebelarim, sem funkcionar pri gasilcih, Rdečem križu in kdo ve, kje me ne manjka. Od leta 1930 stalno tehtam preko 130 kg, po vojni pa so kilogrami hitro rasti in narasli na 154 kg. Pa nisem odnehal. S 154 kg sem bil v enem letu štirikrat na vrhu Triglava, skupno pa zagotovo v življenju že preko 150-krat. Da bom bolj natančen. Za vsak kg teže enkrat na vrh Triglava.

Matija Klinar in Franc Ramovž pred desetimi leti na Stolu

Prijetno je biti v Klinarjevi družbi. Vedno je dobre volje. Ljudje ga imajo radi (ko bi le mogel prodajati svojo dobro voljo; še jaz bi jo nekaj kupil za dni, ko me obleta jeza!).

Matija je bil tudi partizan in v bitki na vrhu Porezna. Mnogo jih je tam padlo marca 1945.

Ramovž mi je tedaj povedal, da vsako leto obišče številne planinske vrhove in da bo svoj 85. rojstni dan slavil ob Aljaževem stolpu. Za to je tudi treniral. Pešal je od Bleda, ob Savi, do Begunj in Brezji. »Kdor želi dolgo živeti, mora veliko hoditi,« je bil njegov recept za dolgo življenje. In na takem treningu ga je na poti na Brezje do smrti povozil avtomobil. Kakšna zla usoda. Tik pred rojstnim dnem. Aljažev stolp ga je zaman čakal.

Ta spomin sem napisal ob jubileju slovenskih planincev, ob 200-letnici prvega vzpona na Triglav. Predvsem pa zato, ker je Matija Klinar iz Podhoma glede na tezo in leta gotovo poseben rekorder, ki se je preko 150-krat povzpel na vrh Triglava. Prav gotovo so bili nekateri večkrat na vrhu Triglava, vendar pa ne s temi leti in tako težo.

Matija, ob jubileju slovenskih planincev ti iskreno čestitam! Jože Vidic

dan so v Trenti odkrili spomenik protagonistu Julijskih Alp, dr. Juliusu Kugyu. Ljubitelji gora iz Doline so bili tudi pobudniki slovenske planinske transverzale ali magistrale, ki povezuje vse gore od Maribora prek Pohorja in koroških-štajerskih gora, savniskokamniških planin in Grin-tavcev prek Karavank do Julijskih Alp in Ankarana.

Od 25. februarja 1962 prirejajo plezalci, lovci, smučarji in taborniki skupaj z alpinisti ter gorskimi reševalci zimski spominski pohod na najvišji vrh cvetočih in razglednih Karavank Stol, v spomin na bitko štiridesetih partizanov, prvoborcev s preko 2000 Nemci in domačimi izdajalci 20. februarja 1942, ko je padel na pragu uničene in požgane Prešernove koče prvoborec Jože Koder iz Baške grape na Primorskem.

Planinci iz bohinjske Srednje vasi, iz zibelke našega klasičnega planinstva, so leta 1957 odprli nov večji Vodnikov dom, ki je odlično nadomestil prastaro Vodnikovo kočo, ki so jo leta 1895 zgradili planinci iz Radovljice.

Na Jesenicah so leta 1961 v počastitev 40-letnice ustanovitve TKS Skala uredili vzorno retrospektivno razstavo in izlet Skalašev na Rožco, kjer je bilo zborna mesto Skalašev med obema vojnoma.

Planinci iz Javornika in Koroške Bele so že leta 1963 začeli misliti na širokopotezni, fantastični načrt triglavske žičnice, zato

so na Zasipški planini v Krmi zgradili Kovinarsko kočo in povečali ter modernizirali Staničev planinski dom nad Kotom in Peklom.

Ko so planinci iz Doline pomagali graditi na vrhu Stola nov Prešernov dom, so razmišljali tudi o tem, da bi postale planine in grebeni most in ne meja med narodi sveta. Mislili so na uresničitev večletne iniciative, ki je izšla iz planinske zveze Slovenije, na pot tovarštva in prijateljstva treh narodov, ki živijo in delajo na mejnem območju Julijskih Alp, Julijske krajine, Furlanije, Koroške in Slovenije. To planinsko pot bratstva in tovarštva so slovesno odprli na vrhu Prisojnika 7. avgusta 1972 ob veliki udeležbi prijateljev in ljubiteljev gora iz Slovenije, Italije in Avstrije.

Tako smo dragi prijatelji, ljubitelji in obiskovalci gora prišli do najzgodnejših časov od rojstva našega planinstva do današnjih jubilejnih dni. Zavedam se, da je podajati dolgo in bogato zgodovino gora in ljudi v Dolini odgovorno delo. Veliko se je zgodilo v tem času, zato ni moč zajeti vseh naših gora in vseh naših ljudi, ki so vlagali svoje napore za zdravo rast, napredek in vzpon našega množičnega ljudskega rekreativnega planinstva, plezalnega športa in alpinizma. Imel sem najboljši namen, da bi to naredil čim bolj celovito.

KONEC

Pohodniki na Stol so odkrili spominsko obeležje dvema preminulima graničarjema. (Foto: J. Rabič)

Po poteh karavanskih graničarjev — pohodniki z jeseniške občine na poti na Stol. (Foto J. Rabič)

ŠPORTNO DRUŠTVO JESENICE, Ledarska 4

RAZGRINJA

idejni načrt ureditve zapadne fasade in gostinskega lokala »športno kulturne dvorane« v športnem parku v Podmežaklju.

Dokumentacijo je izdelal zavod za urbanizem Bled in jo javno razgrinjanje zaradi zbiranja pripomb in predlogov delovnih ljudi in občanov.

Javna razgrnitev je v sejni sobi društva na kegljišču v športnem parku v Podmežaklju, Ledarska 4, od 17. do 31. avgusta 1978, ob delavnikih od 8. do 12. ure.

ŠPORTNO DRUŠTVO JESENICE — Komisija za medsebojna razmerja in hokejski klub

objavlja prosta dela in naloge za nedoločen čas

SEKRETARJA ŠD JESENICE

Pogoji:

— srednja strokovna izobrazba in najmanj 5 let delovnih izkušenj, znanje nemškega jezika.

Posebne zahteve: poznavanje športne problematike in razvoja usmeritve športa.

Delovni pogoji: delo v prerezporejenem delovnem času.

Predhodni razgovor na podlagi kataloga del.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev s kratkim življenjepisom naj zainteresirani vložijo v 15 dneh od dneva objave na naslov: Športno društvo Jesenice, komisija za medsebojna delovna razmerja, 64270 Jesenice — Ledarska 4.

O izidu izbire bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po poteku objave.

PRIPOROČILO SINDIKALNIM ORGANIZACIJAM

Mnoge sindikalne organizacije organizirajo za svoje člane v mesecu septembru izlete v razne kraje doma in v inozemstvo. Poteka 35 let kapitulacije Italije (september 1943) in 35 let osvoboditve iz italijanskih zaporov in taborišč. Za tisoče trpečih domoljubov so ti dnevi nepozabni, zato bodo v času od 9. do 16. septembra organizirane spominske svečanosti v SANSEPOLCU, RENICCU, MONFALCONE-TRŽIČU v Italiji in v KAMPORU na otoku RABU.

Zaželeno je, da se teh prireditvev udeleži čimveč preživelih zapornikov, internirancev in drugih občanov.

Priporočamo sindikalnim organizacijam, da svoje izlete planirajo tako, da bi se udeležili tudi teh srečanj, predvsem pa, da omogočijo prisotnost nekdanjim zapornikom in taboriščnikom.

Vsa pojasnila daje občinski odbor ZZB NOV Jesenice in poslovvalnica Kompas Jesenice.

SANSEPOLCRO - RENICCI - 9. IN 10. SEPTEMBRA

Odhod iz Ljubljane 9. septembra ob 6. uri, vožnja preko Sežane, Padove in Bologne preko Apeninov v Firenzo. Po prihodu krožni ogled znamenitosti mesta, nastanitev v hotelu, večerja, prenočišče.

Naslednji dan bo po zajtrku odhod, vožnja skozi Arezzo do Sansepolcra. Komemorativna svečanost ob kostnici ter obisk nekdanjega taborišča Renicci in grobov na pokopališču. Popoldne povratek proti domovini, vožnja skozi Bagno di Pomagna, Ravenna in mimo Benetk do Fernetičev, kjer je prestop državne meje. Povratek v Ljubljano v večernih urah.

Cena potovanja 900 dinarjev na osebo od Ljubljane.

GONARS IN TRŽIČ (MONFALCONE) - 10. SEPTEMBRA

Odhod iz Ljubljane bo 10. septembra ob 6. uri. Vožnja mimo mejnega prehoda Fernetiči v Trst. Ogled Rižarne, nadaljevanje vožnje do Tržiča. Postanek ob kostnici in prisostvovanje odkritju spominskih obeležij. Popoldne vožnja do Gonarsa, kjer bo ob kostnici komemorativna svečanost. Na povratku proti domovini možnost postanka v Redipuglii, prestop državne meje v Novi Gorici ali Fernetičih, povratek v Ljubljano v večernih urah.

Cena potovanja, 180 dinarjev za osebo od Ljubljane.

Potrebni so veljavni potni listi.

Prijave z vplačilom sprejem občinski odbor ZZB NOV Jesenice, Titova 86, do 25. avgusta 1978. Če bo dovolj prijav, bo peljal avtobus z Jesenic, sicer se potuje do Ljubljane z vlakom, z odhodom z Jesenic ob 5. uri.

PROSLAVA NA RABU

Ob praznovanju 35. obletnice osvoboditve iz italijanskih zaporov in taborišč prireja republiški odbor ZZB NOV SR Slovenije skupaj z republiko Hrvatsko komemorativno svečanost na RABU v Kamporu, na mestu nekdanjega taborišča.

16. september ob 5. uri odhod iz Jesenic izpred poslovvalnice Kompas, vožnja z avtobusom preko Ljubljane, mimo Postojne, skozi Reko in dalje do Jablanca. Med potjo krajši postanek. V Jablancu vkrcanje in prevoz do Raba. V Kamporu na mestu nekdanjega taborišča bo komemorativna svečanost. Dopoldne nastanitev v hotelu, večerja in prenočišče.

Drugi dan 17. septembra bo po zajtrku prosto in krajši ogled mesta. Popoldan po kosilu pa bo odhod in povratek po isti poti nazaj na Jesenice, prihod v večernih urah.

Cena potovanja je 500 dinarjev na osebo. V ceni potovanja je vračunan avtobusni prevoz, gostinske storitve po sporedu, prevoz s trajektom Jablanac - Rab in nazaj, vodstvo in organizacija potovanja.

Na to svečanost vabimo vse naše občane, predvsem mladino in tiste, ki so težke dni preživljali v tem taborišču.

Prijave z vplačilom sprejema občinski odbor ZZB NOV Jesenice, Titova 86, do zasedbe mest (najkasneje do 5. septembra 1978).

DELOVNA ORGANIZACIJA INDUSTRIJA - OBRT - V USTANOVITVI JESENICE Sp. Plavž 6 d

objavlja v obratu IPI na Jesenicah, Sp. Plavž 6 d
prosta dela in naloge:

POMOČNIKA SKLADIŠČNIKA

Pogoji:

- PK delavec kovinske stroke,
- eno leto delovnih izkušenj
- zaželen je izpit za voznika viličarja,
- odslužen vojaški rok.

Delo se združuje s polnim delovnim časom za nedoločen čas, poseben pogoj trimesečno poskusno delo.

Kandidati naj ponudbe s kratkim opisom dosedanjih zaposlitev pošljejo na naslov: Delovna organizacija Industrija - obrt - v ustanovitvi - Jesenice, Sp. Plavž 6 d, najkasneje sedem dni od objave.

GASILSKO DRUŠTVO SMOKUČ

prireja v nedeljo, dne 20. avgusta, ob 14. uri v Smokuču na gasilsko športnem vežbališču

VELIKO TOMBOLO

Glavni dobitki:

1. Osebni avto »Moskvič«
2. Osebni avto »Wartburg«
3. Motorno kolo Tomos 15-SLC
4. Bik 400 kg
5. Pony ekspres
6. Pralni stroj
7. Televizor (črno beli)
8. Termoakumulacijska peč Elind 3 kw
9. Hladilnik 717 Gorenje
10. Električni štedilnik Sampion
11. Orodna garnitura Klip-Klap
12. Trajno žareči štedilnik Küppersbusch
13. Športno kolo 5 prestav
14. Pisalni stroj Unis
15. Radio aparat

in še več sto drugih lepih dobitkov v skupni vrednosti 250.000 dinarjev.

Tombolske karte so v prodaji po 25 din.

Pridite v Smokuč, imeli boste vso možnost da zadenete enega od glavnih dobitkov.

Vabijo vas smokuški
gasilci

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 19. avgusta, bo
na Jesenicah od 15. do 19.
ure odprta
DELIKATESA - KAŠTA
2 NA TRŽNICI.

ZVAHALA

Ob izgubi drage sestre in tete

FRANCKE SMOLEJ

se iskreno zahvaljujem domu dr. Franceta Berglja, internemu oddelku splošne bolnice Jesenice, pevcem DU - Javornik - Koroška Bela in vsem, ki so darovali cvetje in jo spremlili na njeni zadnji poti.

Vsem še enkrat hvala!

ZALUJOČI: brata Miha in Pavel z družinama, Tonček z družino, Stanko in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob prerani in nenadomestljivi izgubi dragega moža, očeta, sina in brata - triindvajsetletnega

MENSUDA MELIČA

sodelavca TOZD Kovinoservis

se svojci najlepše zahvaljujem sorodnikom, prijateljem, stanovalcem hiše na cesti Talcev 6 na Koroški Beli in osnovni organizaciji sindikata TOZD za zbrano denarno pomoč, darovane vence in poslovilne besede ob odprtem grobu. Prisrčna hvala njegovim petim sodelavcem, ki so prišli in ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Se enkrat hvala vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, z nami sočustvovali in nam izrekli sožalje.

ZALUJOČI: žena Rabija, sin Zafir, oče Mehmed, mama Arifa, bratje Ahmet, Hasib in Mirsad, sestra Enisa, sestrična Aida, ter ostali številni sorodniki in prijatelji.

ZAHVALA

Ob tragični izgubi našega dragega brata in strica

JANEZA POŽEGARJA

se iskreno zahvaljujem njegovim sodelavcem, sostanovalcem in vsem, ki so ga pospremili v tako lepem številu na njegovi prerani zadnji poti. Posebno se zahvaljujem govornikom iz jeseniške železarne za poslovilne besede pri odprtem grobu.

ZALUJOČI: sestre in brat z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti moje mame se sodelavcem OPP in vodstvu valjarne bluming-štekel za zbrano denarno pomoč iskreno zahvaljujem.

Darinka Štravs

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta in starega očeta

KARLA VOVKA

upokojenega delavca žičarne

ki nas je po dolgotrajni bolezni zapustil v torek, 8. avgusta v 83. letu življenja, se toplo zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovane vence, cvetje, denarno pomoč in izrečena sožalja ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Iskrena hvala dr. Rojčevi za obiske na bolniškem domu in za njeno poslednjo intervencijo, da bi ga še ohranili pri življenju. Zahvaljujem se reševalni službi ZD Jesenice in kirurškemu oddelku bolnice Jesenice za takojšnjo pomoč. Še posebno se zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata TOZD Žičarna za denarno pomoč in OOS TOZD Jeklarne, knjigovodstvu jeklarne, prodajnemu oddelku in TOZD Elektrode za darovane vence, pevskemu zboru DU Jesenice ter vsem ostalim, ki so pokojniku izkazali poslednjo čast nam pa tolažbo in pomoč.

ZALUJOČI: hčerka Irena in sin Milan z družino

ZAHVALA

Zahvaljujem se dr. Mihi Sajevcu za vso skrb in zdravljenje ob moji dolgoletni bolezni.

Blaž Petač

ZAHVALA

Društvu upokojencev Javornik - Kor. Bela se iskreno zahvaljujem za čestitko ob mojem 65. življenjskem prazniku. Vsem upokojencem želim še dosti zdravja in veselih ur v domu.

Blaž Petač

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

19. in 20. avgusta japonski barvni karate film GOSPODAR SMRTI, režija Shuji Goto, v gl. vlogi Mas Oyama, ob 17. in 19. uri.

21. in 22. avgusta italij. barvni spektakl VELIKA GNEČA, režija Pasquale Festa Campanile, v gl. vlogi Bud Spencer, ob 17. in 19. uri.

23. avgusta franc. italij. barvni zgod. film ANGELSKE NUNE, režija Anne Heywood, ob 17. in 19. uri.

24. avgusta ni predstav.

25. avgusta švedski barvni krim. film MOŽ NA STREHI, režija Bo Widerberg, v gl. vlogi Carl Gustaf Lindstedt, ob 17. in 19. uri.

26. in 27. avgusta brit. barvni film - drama KASANDRIN MOST, režija George Pan Cosmatos, v gl. vlogi Sophia Loren, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

19. in 20. avgusta italij. barvni spektakl VELIKA GNEČA, ob 18. in 20. uri.

21. in 22. avgusta japon. barvni karate GOSPODAR SMRTI, ob 18. in 20. uri.

23. avgusta ni predstav.

24. avgusta amer. barvni kavbojski film BIVŠI PRIJATELJ CID, ob 18. in 20. uri.

25. avgusta franc. italij. barvni zgod. film ANGELSKE NUNE, ob 18. in 20. uri.

26. in 27. avgusta franc. barvni ljubez. film VIOLETA IN FRAN-SOA, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

19. avgusta amer. barvni akcijski film DON JE MRTEV, ob 20. uri.

23. avgusta italij. barvni spektakl VELIKA GNEČA, ob 20. uri.

26. avgusta jap. barvni karate GOSPODAR SMRTI, ob 20. uri.

Kino DOVJE - MOJSTRANA

19. avgusta angl. barvni fant. film MOŽ, KI JE PRIŠEL NA VEČER-JO, ob 19.30.

20. avgusta amer. barvni akcijski film DON JE MRTEV, ob 19.30.

26. avgusta italij. barvni spektakl VELIKA GNEČA, ob 19.30.

27. avgusta jap. barvni karate GOSPODAR SMRTI, ob 19.30.

TEČAJI IN SEMINARJI

VIZ - TOZD DELAVSKA UNIVERZA JESENICE,
TRG TONETA ČUFARJA 1,

V ŠOLSKEM LETU 1978/79 VPISUJE:

1. Pripravljalni seminar za vpis v začetne letnike višjih in visokih šol.

Delavska univerza bo za kandidate, ki nimajo spričeval ali drugih dokazil o zahtevanem znanju za vpis na višje in visoke šole, pripravila seminar, da bi lahko kandidati pred vpisom opravili ustrezne preizkuse znanja.

2. v oddelke šol za odrasle:

- osnovne šole 5., 6., 7. in 8. razred
- administrativne šole
- srednje upravno administrativne šole 3. in 4. letnik
- srednje ekonomske šole
- gostinsko poslovodske šole
- srednje tehniške šole - elektro stroke, 2. letnik
- delovodske gradbene šole
- srednje komercialne šole (pogoj za vpis je zaključena trgovska šola).

3. v jezikovne tečaje:

- angleščine - začetni in nadaljevalni
- nemščine - začetni in nadaljevalni
- italijanščine
- francoščine in
- slovenščine

Tečaji so namenjeni odraslim in bodo dva- do trikrat tedensko.

4. v oblike izobraževanja za delo in delovne funkcije

- tečaj o varstvu pri delu
- tečaj za skladiščnike
- tečaj za pridobitev osnovnega znanja o higieni živil in osebni higieni
- tečaj tehniškega risanja
- tečaj za sobarice in snažilke
- tečaj za knjigovodje osnovnih sredstev
- tečaj za blagajniško poslovanje
- tečaj za pisarniško poslovanje in korespondenco
- seminar za tajnice
- strojepisni tečaj
- tečaj za planiranje in programiranje
- seminar iz poslovne psihologije za trgovske in gostinske delavce
- tečaj za saldakontiste
- osnovni knjigovodski tečaj.

Kandidati se lahko vpisujejo vsak dan, razen sobote od 7. do 14. ure in popoldne ob sredah od 16.30 do 18.30.

Pojasnila o šolah, tečajih in seminarjih dobite na delavski univerzi Jesenice, Trg Toneta Čufarja 1 (gimnazija), telefon 81-072.

PROSTA DELA IN NALOGE

VIZ - TOZD OSNOVNA ŠOLA TONE ČUFAR JESENICE

objavlja prosta dela in naloge:

- DVA UČITELJA ZA RAZREDNI POUK
v COŠ s polnim delovnim časom za nedoločen čas,
- UČITELJA GLASBENE VZGOJE ZA RAZREDNI POUK
v COŠ s polnim delovnim časom za nedoločen čas,
- UČITELJA ZA RAZREDNI POUK
v COŠ za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu),
- TRI UČITELJE ZA DELO
v COŠ s polnim delovnim časom za nedoločen čas.

Pogoj: PA za razredni pouk ali učiteljišče.

- UČITELJA BIOLOGIJE - KEMIJE
za določen čas s skrajšanim delovnim časom od 20.9.1978 - nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu.

- UČITELJA ANGLEŠKEGA JEZIKA
za določen čas s polnim delovnim časom od 1.9.1978 - nadomeščanje delavke na bolniškem dopustu.

Pogoj: PRU ali P.

Predvidoma v aprilu 1979 bodo na voljo tri družinska stanovanja.

Kandidati morajo imeti ustrezne moralno politične lastnosti za pedagoške delavce.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema VIZ - TOZD Osnovna šola Tone Čufar Jesenice do 25. 8. 1978.

HOKEJISTI PRED NOVO SEZONO

Jeseniški hokejisti, moštvi Jesenic in Kranjske gore, so začeli s tako imenovanimi suhim pripravi na letošnje tekmovalno sezono že meseca maja. Obisk, še zlasti igralcev jeseniškega moštva, v prvem delu ni bil tako številčen kot v drugem, ko trenirajo petkrat na teden.

Po odhodu Vlastimila Bubnika, ki ni zapustil vidnih rezultatov, se je kot kaže pretrgala veriga navzočnosti tujih trenerjev v Podmežakliji, kajti prvo moštvo je prevzel domači strokovnjak Ciril Klinar-Lilo, moštvo Kranjske gore pa bo še naprej vodil Boris Svetlin, ki je že v prejšnji sezoni pokazal, da je soliden strokovnjak.

Domači strokovnjaki so se že v tem obdobju posluževali tudi testiranja, kar je povsem pravilno, to pa v zadnjih letih pri tujih nismo videli. Testiranja igralcev so pokazala, da večina napreduje, to obliko preverjanja moči posameznikov pa bo potrebno spodbujati še naprej.

Jeseniški hokejisti bodo kot kaže letos stopili na ledeni led že okoli 20. avgusta. To je potrebno zaradi tega, ker bodo že 11. septembra odigrali prvo srečanje v okviru pokala evropskih prvakov, proti švicarskemu prvaku Bielju, ki ima v svojih vrstah kar sedem švicarskih reprezentantov in dva profesionalna igralca iz ZDA in Kanade. Povratno srečanje pa bo 23. septembra na Jesenicah.

Sveda naš prvaka nima skoraj nobenih možnosti, da bi se uvrstil v naslednji krog v tem izredno zanimivem mednarodnem tekmovalju, kajti poleg kvalitete švicarjev, ki je precej višja kot kvaliteta jugoslovanskega hokeja, bo jugoslovanski prvak v letošnji sezoni močno oslabilen. Poljanšek bo namreč odšel v JLA, Smolej in Pirih sta se poslovila od aktivnega igranja, veliko vprašanje pa je tudi nastop Marjana in Franca Zhotarja, ki želita svojo športno pot nadaljevati v Celju.

Ravno zaradi tega se vodstvo jeseniških hokejistov zaveda, da bo lahko le dobro fizično pripravljeno posameznik z borbenostjo nadomestil vrzel, ki je nastala z odhodom vrste zelo dobrih igralcev.

Ko govorimo o pripravah jeseniških hokejistov na letošnje sezono, potem ne moremo mimo dejstva, da imajo igralci precej težave s staro opremo, ki je precej izrabljena, denarja za novo pa ni. Vse kaže, da bo družba v letošnjem letu namenila precej manj denarja hokejistom izpod Mežaklje, kot so bili vajeni v preteklosti. Kot dotacija se jim obeta le 920.000 dinarjev ter 2800 prostih delovnih dni, ki jih je tudi le-

tos namenil delovni kolektiv jeseniške železarnice. Denarja bo torej skoraj trikrat manj kot prejšnja leta in bodo v obeh klubih, v Kranjski gori in Jesenicah, v letošnji sezoni živeli zelo skromno.

Vodstvo HK Jesenice sicer razmišlja o razgovoru s predstavniki družbenopolitičnih organizacij jeseniške občine, na katerem naj bi dobili podporo in nekako skušali zaplavati v mirnejše finančne vode, vendar pa je ob tem potrebno vselej javno povedati, da so pravzaprav igralci sami kovači svoje sreče. Za kaj gre? Če bo jeseniška javnost videla, da v obeh klubih delajo resno, da so igralci disciplinirani in prizadevni, bo nudila več moralne, pozneje pa tudi materialne podpore, ne glede na to, da bo oslabilena ekipa doživljala tudi poraze. Gre predvsem za resen, discipliniran odnos in pošteno borbo tistih, ki bodo branili jeseniške barve. Če tega ne bo, potem podpore seveda ne bodo mogli pričakovati. Lep dokaz za to je tudi nedavni neuspeh naše reprezentance v Beogradu, in posledice se že čutijo.

Kot kaže bo otvoritev sezone 2. septembra v Podmežakliji, ko se bosta v prijateljskem srečanju pomerili ekipi Jesenic in Beljaka. Šestega septembra bo na sporedu že prvi dvoboj med Olimpijo in Jesenicami. To bo tudi otvoritev tekmovalja za pokal Karavank na Jesenicah.

Letos so spremenili način tekmovalja v pokalu Karavank. Šest moštvev je razdeljeno v dve skupini. V prvi - zahodni - so: KAC iz Celovca, Olimpija in Jesenice, v drugi - vzhodni pa Kapfenberg, ATSE - Gradec in Medveščak iz Zagreba.

Poleg že omenjenih srečanj in vrste drugih prijateljskih tekem in tekem za pokal Karavank bodo Jesenice v septembru odšli tudi na turnejo v Švico in Avstrijo, moštvo Kranjske gore pa bo brusilo svoje moči za začetek državnega prvenstva na turneji na Čehoslovaškem.

Ko smo pri državnem prvenstvu, povejmo še to, da bo letos v prvi ligi igralo šest moštvev: Olimpija, Medveščak, Celje, Crvena zvezda, Kranjska gora in Jesenice. Kot kaže bo tako prvenstvo zanimivejše, kar je po glavnosti, se bo zanimanje za hokej preselilo tudi v druga mesta, v tem primeru v Celje in Beograd, ki v zadnjih letih nista imela možnosti spremljati dvoboja za državnega prvaka.

TUDI PIONIRJI PLANINCI POČASTILI DAN GRANIČARJEV

V soboto, 12. avgusta, smo se tudi javniški pionirji planinci priključili jeseniškim planincem, tabornikom, gasilem in brigadirjem in krenili ob 8. uri s Koroške Bele proti Valvasorjevemu domu. Po enakomernem tempu vodnika Valodija Stojana smo grizli kolena v strme klance. Šele na česti smo si lahko odpočili. Počastili smo morali že zamudnike, ki so v strmih pobočjih omagali. Na ravni smo postali takoj živahnejši. Oglasila se je brigadirski pesem. Pri Urbasu smo se ustavili, da bi počastili spomin na padlega kurirja Janka Pretnarja. Marsikatero življenje je ugasnilo v borbi za svobodo naše lepe slovenske zemlje.

Naš drugi postanek je bil pri stari karavli nad Valvasorjevim domom. Z enominutnim molkom smo počastili graničarja, ki

PROGRAM REKREACIJSKEGA DRSANJA V ŠPORTNO KULTURNI DVORANI V PODMEŽAKLIJI V AVGUSTU

Sobota, 19. avgusta, ob 20. uri, nedelja, 20. avgusta, ob 14. in 17. uri, sredo, 23. avgusta, ob 9. uri, četrtek, 24. avgusta, ob 9. uri, sobota, 26. avgusta, ob 14. in 17. uri, nedelja, 27. avgusta, ob 14. in 17. uri, sredo, 30. avgusta, ob 9. uri, četrtek, 31. avgusta, ob 9. uri.

Iz pisarne ŠD Jesenice

BUNČIČ TRETJIČ DRŽAVNI PRVAK - MOJCA LEGAT V DRŽAVNI REPREZENTANCI

Pretekli teden so se vrnili slovenski padalci s 24. državnega prvenstva v padalstvu, ki je bilo v Priplepu SR Makedoniji. Ponovno so osvojili največ odličij med republikami, pri tem pa so imeli največ uspeha Češki padalci.

V generalni razvrstitvi je že tretjič osvojil naslov državnega prvaka Drago Bunčič, naš sodelavec iz TOZD Energija. Čeprav je vodil izredno malo, je potrdil svojo kvaliteto in rutino. Leški padalci so tako v sedmih letih osvojili kar pet posamičnih naslovov državnih prvakov in to Stefan Pesjak in Branko Hrast po enkrat ter Drago Bunčič trikrat.

Tudi v posamičnih disciplinah so bili slovenski padalci odlični. Slabo so skakali samo z 800 m v cilji, kjer je bil Maks Humar drugi, Hrast in Bunčič pa šele deveta in deseta zaradi slabih skokov prvi dan tekmovalja. V figurativnih skokih pa sta se močno popravila. Najboljši poprečni čas starih skokov je dosegel Bunčič s 7,71 sek, drugi je bil Naumanovič, tretji Humar in četrti Hrast.

Za razred boljši od ostalih pa so bili slovenski padalci v skupinskem skoku na cilji. V starih serijah so dosegli popreček 73 cm pred Hrastom z 235 cm.

Prijetno presenečenje pa sta pripravila tudi najmlajša leška padalca v mladinski konkurenci. Darko Svetina s šestim mestom v generalni razvrstitvi in s četrtem v figurativnih skokih, kjer mu je le za las ušla bronasta kolajna in še z lepšim uspehom Mojca Legat v konkurenci sedemdesetletnih članic. V končni razvrstitvi se je uvrstila na odlično peto mesto in s tem med kandidatke za državno reprezentanco. Po zadnjih informacijah pa je bilo na pripravah v Zagrebu že dokončno določena reprezentanca, ki nas bo zastopala v septembru na svetovnem prvenstvu v Zagrebu. Za mlado tekmovalko, ki je izvedla svoj prvi padalski skok lani meseca maja, je to nadvse obetaven začetek športne poti.

V posamičnih disciplinah se je Mojca izkazala predvsem v figurah, kjer je dosegla poprečni čas v starih skokih 15,18 sek in za tretjo uvrščeno zaostala le 0,02 sekunde. V skokih na cilji je bila peta.

Za svetovno prvenstvo v Zagrebu je državna reprezentanca že določena in se vsak dan pripravlja na zagrebški letališču. Žal med reprezentanti ni Draga Bun-

čiča. Osebo odklanja nastop v reprezentanci v času, ko je na vrhuncu in državnih prvak. Vzrok naj bi bila prezaposlenost v železarni pri delovnih opravilih v trafopostaji. Težava je v skoraj enomesečni odsotnosti, kar ni možno nadomestiti z razpoložljivo zasedbo delavcev.

Prav gotovo pa mora biti vzrok še globlji, ker smo v železarni imeli vedno dovolj posluha za urejanje delovnega časa in nadomeščanje na delovnem mestu, ki je šlo za vrhunškega športnika. Zato je verjetno tudi Bunčič sam premalo prizadeven in voljan, da bi ta problem rešili. Prav gotovo pa bi bila njegova dolžnost, da sodeluje v reprezentanci in kot najboljši jugoslovanski padalec pomaga k uspehu reprezentance, s tem pa tudi k ugledu slovenskega padalstva in alpskega letalskega centra.

REZULTATI: Generalna uvrstitev - člani: 1. Drago Bunčič (SI), 2. Naumovič (BIH), 3. Maks Humar, 5. Branko Hrast, 6. Janez Safarič, 10. Zarko Španinger (vsi Slovenija).

Članice: 1. Slavica Lukič, 5. Mojca Legat (Slovenija).

Mladinci: 1. Muharem Hačik (BIH), 3. Bojan Švarc, 6. Darko Svetina (oba Slovenija).

Skoki na cilji z 800 m (8 skokov): Člani 34: 1. Naumovič (0,010 m) BIH, 2. Maks Humar (0,011 m), 5. Janez Safarič (0,06 m), 6. Zarko Španinger (0,15 m), 9. Branko Hrast - 0,19 m, 10. Drago Bunčič - 0,20 m.

Članice 17: 1. Lukič - 0,04 m, 5. Mojca Legat - 1,57 m.

Mladinci 26: 1. Bačevski - 0,52 m, 18. Darko Svetina (SI) 3,11 m.

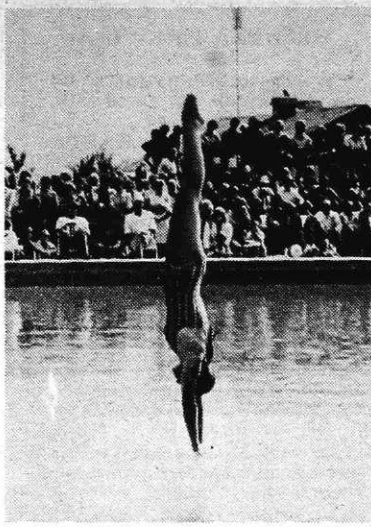
Figurativni skoki z 2000 m: Člani: 1. Drago Bunčič - 7,71 (SI), 2. Naumovič - 8,28 (BIH), 3. M. Humar - 8,58, 4. B. Hrast - 9,22, 6. J. Safarič - 9,51, 14. J. Španinger - 11,19, vsi Slovenija.

Članice - 1. S. Lukič (HR) 11,05, 4. Mojca Legat - 15,18.

Mladinci: 1. Bojan Žmavc - 12,54, 4. Darko Svetina - 13,79, oba Slovenija.

Skupinski skoki na cilji s 1000 m: 1. Slovenija - 0,73 m, 2. Hrvaška - 2,35 m.

Generalna uvrstitev - člani: 1. Slovenija, 2. Srbija, 3. BIH.

Alekma Kralj - Jugoslavija (Foto F. Crv)

Skok članice z 10-m stolpa

sta padla pri opravljanju svoje dolžnosti. Še 1954. leta naše meje niso bile varne. Razni ostanki četnikov, belogardistov in drugih odpadnikov so poskušali zanetiti nemir v naši novi socialistični Jugoslaviji. Zato so bile budne oči naših graničarjev na preži podnevi in ponoči, v dežju in mrazu, da bi preprečili vdor sovražnika v našo domovino.

Po krajšem počitku pri Valvasorjevem domu se je kolona mladih spustila v dolino Završnice. Vseokoli nas je spremljala pesem brigadirjev. V Završnici smo dobili spominske značke in knjižice »Stazama karavanskih graničarjev«. Spoznali smo marsikaj novega in zanimivega o življenju in delu čuvarjev naših meja. Počakali smo še na prihod Tržičanov in pohodne kolone »Stola».

Po reportu vodij kolon so predstavniki mladine odnesli venec k spomeniku Dragoljubu Milovanoviču, prvega sekretarja SKOJ. Dan graničarjev smo počastili še s kratkim kulturnim programom, nato pa se polni lepih vtisov vrnili na svoje domove.

Igor Razinger

NOGOMETNI TURNIR MLADIH VZDRŽEVALCEV

V petek, 4. avgusta, je osnovna organizacija ZSMS TOZD Vzdrževanje organizirala turnir v malem nogometu med posameznimi aktivni osnovne organizacije. Turnirja se je udeležilo šest ekip s posameznimi področji vzdrževanja. Turnir je bil organiziran v počastitev 1. avgusta - praznika občine Jesenice. Obenem pa je bil namen turnirja, da se mladi vzdrževalci čim bolje spoznajo med seboj in da bi pridobili mlade za delo v osnovni organizaciji ZSMS in za vsa področja družbenopolitičnega delovanja.

REZULTATI: Jeklarna: HVZ 2:1, Bela: Plavž 3:4, Javornik: HVB 2:1, Jeklarna: Javornik 1:2, Plavž: Javornik 4:3;

VRSTNI RED EKIP: 1. Plavž, 2. Javornik, 3. Jeklarna, 4. Bela, 5. - 6. HVZ in M.M.

NA PROSLAVO V BOHINJ

Planinsko društvo Javornik - Koroška Bela organizira za svoje člane 27. avgusta izlet v Bohinjsko dolino na proslavo 200-letnice prvega pristopa na Triglav in odkritje spomenika prvopristopnikom.

Prevoz bo brezplačen. Odhod avtobusa bo v nedeljo, ob 8. uri izpred Železarnice na Jesenicah s postankom na ostalih postajah do Zirovnice. Povratek do 19. ure.

Prijavit se je v ponedeljek, 21. avgusta, od 17. do 18. ure in v sredo, 23. avgusta, od 17. do 19. ure v društvenem prostoru na Cesti v Rovti 21 (pri Hostniku). Prostora bo za 45 oseb, zato pohitite s prijavi.

Slovenski železarji na Triglavu

KAKO IZKORISTITI PRVI USPEH

Ceprav nas od balkanskega prvenstva v skokih v vodo loči že več kot deset dni, pa se še za hip pomudimo ob tej priložnosti, ki je bila ena najbolj kvalitetnih in na najvišjem nivoju organiziranih do sedaj na Jesenicah. Prvenstvo samo in bodočnost te panoge je ocenil Janez Obšteter, vrhovni sodnik tekmovalja in eden najbolj zaslužnih za razvoj skakalnega športa v vodo v Sloveniji takole:

»Prvenstvo je izredno uspešno tako po organizacijski kot tekmovalni plati in je bilo eno najbolj uspešnih do sedaj. Organizatorjem se je prijavilo rekordno število tekmovalcev, prvenstvo pa si je ogledalo rekordno število gledalcev, prvič smo v Jugoslaviji videli tudi najtežje skoke (3,5 povratni salto, iz stoje trojni salto) ki so dovoljeni zaradi svoje težine šele po olimpijskih igrah v Montrealu, pa tudi domači skakalci so se prvič vključili v boj za kolajne. Športni delavci Jesenic so poskrbeli, da je bilo počutje vseh ekip odlično, kar je pogojevalo tudi odlično skakanje in rezultate.

Balkanski skakalci so vsehokoli v senci skakalcev Italije, SZ in NDR, tako da se do sedaj na nobenih večjih tekmovaljih niso uspeli vrniti v finale. Manjkata jim še izkušnost in športna sreča. Z uvedbo novih, še težjih skokov pa se Romunu Bagiu odpira možnost prodora v vrh. On je eden redkih skakalcev, ki že skaka vse najtežje skoke.

SKAKALCI SO TEKMOVALI V KRANJU

Konec tedna je bil za tekmovalce v smučarskih skokih zelo pester. V Kranju so bila v petek, soboto in nedeljo, 11., 12. in 13. avgusta, tradicionalna mednarodna tekmovalja za vse kategorije. Na teh tekmovaljih so nastopili tudi tekmovalci občinske zveze smučarskih organizacij jeseniške občine.

V petek so najmlajši nastopili na 15-metrski skakalnici v Stražišču pri Kranju. Med našimi je bil najboljši Joško Smid, ki se je med cibicami uvrstil na drugo mesto.

V soboto pa so na 30-metrski skakalnici na Gorenji Savi tekmovali starejši pionirji in mlajši mladinci. Našim ni šlo tako kot bi moralo. Pri starejših pionirjih je Dolar delal hudo napako na odskočnem mostu in z dolžina 24 m in 23 m zasedel deseto mesto med 50 tekmovalci. Mlajši mladinci Justin je v prvem skoku skočil 27,5 metra in bil zelo visoko ocenjen, v drugem skoku pa je odskočil prezgodaj in s 26 metri zasedel šele deveto mesto.

Kljub izredno težkim pogojem smo najlpeše skoke videli v nedeljo, ko so na 45-metrski skakalnici nastopili starejši mladinci in člani iz petih držav. Ker je močno deževalo, so izvedli le en skok. Med 40 starejšimi mladinci je bil najboljši domačin Globočnik, le dve točki za njim pa je zaostal Frank Sternkopf iz ZRN. Od naših je bil Baloh na osmem mestu, Jemec na

Jugoslavija že dolgo ni imela tako mlade in perspektivne ekipe. Mladi Grgruvič, Bavcon, Kraljeva in Lazarevičeva zelo veliko obetajo. Naši skakalci so veliko napredovali na skupnih pripravah. Dokaz za to je tudi prva kolajna v moški konkurenci Grgruvičeva z deske in četrto mesto Bavcon s stolpa. Z malo več športne sreče pa bi oboj lahko osvojila še eno mesto višje. Pri dekletih smo od Kraljeve pričakovali nekoliko več, za kolajno pa bi morala ob solidnem skokom vnesti večjo težino.

Skoki v vodo so panoga, ki pri nas deluje v najslabših razmerah. To velja zlasti za slovenske skakalce, ki so kljub temu, da predstavljajo v Jugoslaviji kvaliteten vrh, uvrščeni v tretji prioriteten razred, to je med rekreative. S tem so odtegnjeni od finansiranja in obojeni na propad. Skakalni šport zapuščajo še zadnji privrženci, tekmovalci pa delajo pod nemogočimi pogoji. Brez zimske vadbe, obojeni na beračenje. Sredozemske igre v Splitu so zadnja priložnost, da se skakalci dvignejo iz anonimnosti in se v Sloveniji ohrani ta olimpijska panoga.

Nekoliko bolj naatrno pa so se problema lotile druge republike, saj bodo Beograščani petkrat tedensko najeli bazen na Tasmajdanu, Zagrebčani pa poslali najboljšo skakalko na dvomesečni trening v Kanado. Kaj pa Slovenci? Bojimo se, da bodo prepozno ugotavljali, da smo to panogo za nemarili in iskali krivca za neuspeh.

beč

JUBILEJNO PLANINSKO SLAVJE V BOHINJU V ZNAMENJU USPEHOV IN ZMAG

100.000-članska slovenska planinska skupnost se v 170 planinskih društvih, prav tolikih pionirskih in mladinskih sekcijah, stotih alpinističnih odsekih in 15 postajah gorske reševalne službe pripravlja na letošnje osrednje, jubilejno planinsko proslavo, ki bo v počastitev 200-letnice prvega pristopa »starih srčnih mož iz Bohinja na Triglav« 26. in 27. avgusta v Ribčevem Lazu v Bohinju z odkritjem veličastnega spomenika prvopristopnikom.

Mnoge planinske proslave, akademije, razstave, slavnostne letne skupščine, razvoja društvenih praporov so se že izvršile. Oživelo je delo za ustanovitev slovenskega planinskega muzeja. Izredno uspešno delo je bilo opravljeno pri vzgoji in usposabljanju predvsem mladih planincev in plezalcev v skrbi za čuvanje planinskega okolja, za kulturno, tovariško ponašanje in gorah, čuvanje planinskih društev, pionirskih, mladinskih in alpinističnih odsekih in sekcijah. Nujno potrebno znanje se redno obnavlja in izpopolnjuje na predavanjih v pionirskih in mladinskih planinskih šolah in praktičnih tehničnih tečajih in vajah.

Uspešno je bil izveden XIII. zlet planincev Jugoslavije od 4. do 7. julija v Peči v počastitev 50-letnice obstoja planinstva v Makedoniji z množičnim vzponom na Djerovico.

Planinska založba pripravlja z drugimi založbami izdajo bogate literature o zgodovini Triglava in sploh planinstva z izredno bogato in pestro vsebino. V pripravi je izdaja posebnega zemljevida Triglava v merilu 1:200.000, ki ga bo pred jubilejno proslavo izdala PZS v sodelovanju z geodetskim zavodom Slovenije.

Planinci so polnih 86 let ostali zvesti izvrševalci vabila, ki so ga 23. julija 1892 izrekli na vrhu Stola trije Piparji, da morajo graditi planinske domove, koče in zavetišča ter gosto mrežo dobro nadelanih in zavarovanih planinskih poti.

Makedoniji z množičnim vzponom na Djerovico.

Planinska založba pripravlja z drugimi založbami izdajo bogate literature o zgodovini Triglava in sploh planinstva z izredno bogato in pestro vsebino. V pripravi je izdaja posebnega zemljevida Triglava v merilu 1:200.000, ki ga bo pred jubilejno proslavo izdala PZS v sodelovanju z geodetskim zavodom Slovenije.

Planinci so polnih 86 let ostali zvesti izvrševalci vabila, ki so ga 23. julija 1892 izrekli na vrhu Stola trije Piparji, da morajo graditi planinske domove, koče in zavetišča ter gosto mrežo dobro nadelanih in zavarovanih planinskih poti.

Zadnja leta in se prav posebej v letošnjem letu so gorniki namenili veliko skrb obnovi, rekonstrukciji in modernizaciji številnih starih in dotrajanih planinskih objektov. Zgradili so novo kočo na Dobri in Lipanci, modernizirali so tretji Aljažev dom v Vratih in znatno povečali Poštarsko kočo na Solni glavi nad Vrščem, pospešeno obnavljajo kočo na Loku pod Raduho, ki bo slovensko izročeno namenu 10. septembra na vsakoletni dan slovenskih planincev. Planince pa čaka še veliko dela. Treba bo povečati planinski objekt na Poreznu, pod Mangartom, zgraditi novo kočo na Golici, povečati kočo pod Spičko, dokončati dom Petra Skalarja pod Kaninom, zgraditi planinsko kočo pri Krnskem jezeru in začeti misliti na nove planinske gradnje v Tamarju, na Vršču in v Vratih zgraditi nov moderen in reprezentanten četrti Aljažev dom.

Vsega v jubilejnim letu Triglava in slovenske planinske organizacije ne zmorejo, vsekakor pa mislijo in delajo na tem, da bo naše planinstvo s plezalnim športom in vrhunskim alpinizmom s takim delovnim poletom doseglo še lepše uspehe in še večjo množičnost.

Priprave za osrednje slovensko jubilejno planinsko prireditev so v največjem razmahu. Med številne udeležence vabimo tudi vas. Pridite 26. in 27. avgusta tudi v Bohinjsko dolino na proslavo našega jubileja. Čim več nas bo, tem lepše nam bo.

Uros